

CLXIV.

Constitutio innovans sanctiones canonicas contra falsarios litterarum apostolicarum cum illarum declaratione, extensione et novarum poenarum adiectione¹.

Innocentius Papa X,
ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

In supremo iustitiae throno et universalis Ecclesiae speculâ divinâ dispositione constituti, dum attente consideramus gravissimarum etiam ultimi supplicii et quoad personas ecclesiasticas degradationis, traditionisque curiae seculari, ac privationis omnium officiorum et beneficiorum ecclesiasticorum, ac quoad omnes anathematis poenarum, tam per leges civiles, quam per sanctiones canonicas, ipsamque forensium iudiciorum consuetudinem, in litterarum apostolicarum falsarios statutarum et inductarum severitatem non suffecisse cohibendae improborum turpi lucro iphiantium audaciae, nec eos a patrandi detestabili falsi crimine deterruisse, imo, crescente in dies hominum malitiâ, eo progressas esse nostri temporis iniquitates, ut nedum aliquos ex illis qui sollicitandae supplicationum ac litterarum apostolicarum expeditioni navant operam, sed etiam nonnullos officiales seligendis quae expeditione digna sunt negotiis praepositos, curamque revisionis, dispunctionis et correctionis supplicationum desuper porrectarum, ut cum omnino et fide in publicum prodeant, habentes, mortifera haec labes infecerit: operae pretium nos facturos arbitramur, si novis, iisque, ut speramus, efficacioribus

¹ Falsarii litterarum apostolicarum etiam in formâ Brevis, ac supplicationum gratiam vel iustitiam concernentium, excommunicantur a Gregor. XIII Const. CXLVII *Consueverunt*, tom. VIII, pag 413.

remediis, praedictarum scilicet sanctorum innovatione et extensione, ac aliarum adiectione poenarum, cum opportunâ tollendis quibusdam hac in re dubiis declaratione, malum Reipublicae Christianae adeo perniciosum, quodque ex immani cumulandae per fas et nefas pecuniae cupiditate, omnium malorum, secundum Apostolum, radice, ut plurimum oritur, pro viribus extirpare satagimus.

§ 1. Itaque motu proprio, ac ex certâ scientiâ et maturâ deliberatione nostris, deque apostolicae potestatis plenitudine, hac nostrâ perpetuo valiturâ constitutione, in primis crimen falsi praedictum pro vere ac proprie atrocissimo crimine habendum et censendum esse et fore, adeo ut super eo possit inquiri et procedi iisdem plane modis et formis, quibus procedi potest in quovis alio crimine suapte naturâ atrocissimo decernimus et declaramus. Praeterea constitutionem felicis recordationis Innocentii Papae III praedecessoris nostri, quae incipit *Ad falsariorum*, et quascumque alias sanctiones canonicas, constitutionesque apostolicas, sive in corpore iuris insertas, sive non insertas, et extravagantes, contra falsarios huiusmodi quodcumque editas, poenasque contra eosdem falsarios in eis statutas forensique iudiciorum usu inductas et receptas innovamus, illisque etiam confiscationis omnium et quorumcumque bonorum etiam iurisdictionalium, ac devolutionis feudaliū et emphyteuticorum, necnon privationis, tam quoad proprietatem, quam quoad exercitium, omnium et quorumcumque officiorum, etiam mere secularium, tam vacabilium, quam non vacabilium, Romanae curiae, vel quorumvis aliorum locorum, etiamsi emptionis, ac iustae compensationis et remunerationis meritorum, vel quovis alio etiam vere oneroso titulo concessa, collata et acquisita fuerint, poenas, ipso facto unâ cum

Sanctiones canonicas innovat contra falsarios litterarum apostolicarum.

antiquis, ut praemittitur, innovatis a die commissi criminis falsi huiusmodi incurrendas, addimus, adiungimus et adiciamus. Ad haec, omnes et singulas personas, etiam ecclesiasticas, cuiuscumque status, gradus, conditionis, qualitatis et praeceminentiae, etiam cuiusvis Ordinis, congregationis, societatis et instituti, ac militiarum quarumlibet, etiam hospitalis sancti Ioannis Hierosolimymani regulares, quibuscumque privilegiis, exemptionibus et indultis, etiam in corporis iuris clausis, munitas et suffultas, etiam speciali notâ dignas, ac etiamsi nominatim et in individuo exprimi debeant, neque aliter quam sub praescripto certae formae in generalibus aut specialibus constitutionibus includi et comprehendi possint et soleant, nullâ prorsus exceptâ, quas pro tempore atrocissimi huius criminis falsi reas esse constiterit, omnibus et singulis poenis praedictis, tam antiquis, ut praemittitur, innovatis, quam per praesentes additis et adiectis, obnoxias omnino et irremissibiliter fore; ac insuper easdem poenas locum habere et executioni demandari debere contra quoscumque falsarios non solum litterarum apostolicarum, quae sub plumbo, sed etiam illarum, quae in formâ Brevis sub annulo Piscatoris expediri consueverunt, tam gratiam quam iustitiam separatim, aut utramque mixtim, continentium; necnon contra falsarios quorumcumque supplicationum, cedulae motus proprii, ac mandatorum de expediendo gratis manu nostrâ seu Romani Pontificis pro tempore existentis, vel per *Concessum* ab officialibus ad id pro tempore deputatis respective signatarum et signatorum, etiamsi super illis litteris apostolicis, sive sub plumbo, sive in formâ Brevis sub annulo Piscatoris, non expediantur, neque consueverint expediri; necnon contra quoscumque falsarios cuiuscumque generis aliarum similium vel dissimilium concessionum, in

quibus adsit subscriptio nostra, seu Romani Pontificis pro tempore existentis, aut quorumvis officialium, super quibus litterae apostolicae sub plumbo vel in praedictâ formâ Brevis expediuntur et expediri consueverunt; ac etiam contra quoscumque falsarios datarum in praemissis ab officialibus ad hoc deputatis apponi solitarum; necnon contra quoscumque falsificantes originalium supradictorum registra apostolica, seu registorum apostolicorum libros, neque¹ prorsus ac si falsificassent ipsa originalia;

§ 2. Praeterea, quod sub praesenti nostrâ constitutione sint et esse censeantur comprehensi, ac omnes et singulas poenas, tam antiquas, ut praefertur, innovatas, quam de novo additas superius expressas², ut praemittitur, ipso facto incurrant, non solum illi qui per se ipsos, sed etiam ii qui per alium seu alios quomodolibet in praemissis, seu eorum aliquo, falsum committent aut committi mandabunt, vel mandatum sibi ad id datum exequentur, seu directe aut indirecte fieri curabunt, vel quoquo modo ac tempore falsificationis participes fuerint, eorumque complices, mediatores, auxiliares seu fautores quicumque; ac demum quod sub eadem praesenti nostrâ constitutione includantur, et inclusi censeantur, omnibusque et singulis poenis praedictis subiaceant et obnoxii sint etiam illi qui unicâ tantum vice in praemissis deliquerint, ac per se vel alium seu alios unicum falsitatis actum dumtaxat in iisdem praemissis seu eorum aliquo commiserint, in eoque participes, complices, mediatores, auxiliares seu fautores quoquomodo fuerint, etiam decernimus et declaramus; atque ita sanctiones et constitutiones praedictas innovando, extollendo, illisque addendo

Comprehenduntur sub praesenti Constitutione etiam qui per alios falsum committent.

¹ Videtur legendum *aeque pro neque* (R. T.).
² Edit. Main. habet *expressis* (R. T.).

respectively in perpetuum statuimus et ordinamus.

Clausula sublatâ.

§ 3. Sicque per quoscumque iudices ordinarios et delegatos, etiam causarum curiae camerae apostolicae et palatii apostolici auditores, necnon Urbis et quarumvis aliarum civitatum, provinciarum et locorum gubernatores, rectores, praetores et magistratus, ac S. R. E. cardinales, etiam de latere legatos et Sedis Apostolicae nuntios, et quosvis alios quacumque auctoritate fungentes, nunc et pro tempore existentes, in quavis instantiâ, sublatâ eis et eorum cuilibet quavis aliter iudicandi et interpretandi facultate et auctoritate, iudicari et definiri debere, ita ut quaecumque sententiae in aliis causis similium vel dissimilium falsitatum antehac quomodolibet latae nullo unquam tempore pro irrogandis mitioribus poenis in exemplum adduci possint, perinde ac si nullatenus emanassent, irritum quoque et inane quidquid secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari, similiter decernimus et declaramus.

Derogat contrariis.

§ 4. Non obstantibus apostolicis, et in universalibus provincialibusque conciliis editis, generalibus vel specialibus, constitutionibus et ordinationibus, et, quatenus opus sit, nostris et cancellariae apostolicae regulis, etiam illâ de non tollendo iure quaesito, et recolendae memoriae Pii Papae IV, etiam praedecessoris nostri, de gratis quaecumque interesse camerae apostolicae concernentibus in eâ praesentandis et registrandis, legibus quoque generalibus, municipalibus, et quibusvis, etiam iuramento, confirmatione apostolicâ, vel quavis aliâ firmitate roboratis, statutis et consuetudinibus, etiam immemorabilibus, ac reformationibus, stylis, usibus, stabilimentis, naturis et ordinationibus, privilegiis quoque, indultis, exemptionibus et litteris apostolicis, praedictis et qui-

busvis aliis personis ac locis quibuslibet, sub quibuscumque verborum tenoribus et formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriis derogatoriis, aliisque efficacioribus, efficacissimis et insolitis clausulis, irritantibusque et aliis decretis, in genere vel in specie, etiam motu simili, ac etiam consistorialiter, et aliâ quomodolibet in contrarium praemissorum concessis, confirmatis et pluries innovatis; quibus omnibus et singulis, etiamsi pro sufficienti illorum derogatione de illis eorumque totis tenoribus specialis, specifica et individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio seu quaevis alia expressio facienda aut alia exquisita forma ad hoc servanda foret, illorum omnium et singulorum tenores praesentibus pro plene et sufficienter expressis ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis aliâ in suo robore permansuris, ad praemissorum effectum specialiter et expresse derogamus, ac derogatum esse volumus; ceterisque contrariis quibuscumque.

§ 5. Ut autem praesentes litterae omnibus innotescant, et nemo illarum ignorantiam allegare possit, volumus, ut illae, seu earum exemplar, ad valvas basilicae Principis Apostolorum, ac datariae nostrae sub monte Quirinali, et cancellariae apostolicae, necnon in acie Campi Florae de Urbe per aliquem ex cursoribus nostris de more publicentur et affligantur, quae, sic publicatae et affixae, omnes et singulos afficiant, ac si illis personaliter intimatae fuissent;

§ 6. Quodque illarum transumptis, etiam impressis, manu alicuius notarii publici subscriptis, et sigillo alicuius personae in dignitate ecclesiasticâ constitutae munitis, eadem prorsus fides in iudicio et extra illud ac ubique adhibeatur, quae ipsis praesentibus adhiberetur, si forent exhibitae vel ostensae.

Forma publicationis.

Transumptorum fides.

Datum Romae, apud S. Mariam Maiorem, sub annulo Piscatoris, die XVIII aprilis MDCLIII, pontificatus nostri anno IX.

Dat. die 18 aprilis 1653, pontif. anno IX.

CLXV.

*In causâ Angelopolitanâ iurisdictionis in Indiis occidentalibus novae Hispaniae*¹.

Innocentius Papa X,
ad futuram rei memoriam.

Differentiae ortae inter episcopum Angelopolitanum et religiosos Societatis Iesu super munere praedicationis et super confessionibus laicorum audiendis.

§ 1. Cum, sicut accepimus, aliquae fuerint ortae differentiae inter venerabilem fratrem Ioannem episcopum Angelopolitanum, sive Populi Ss. Angelorum in Indiis occidentalibus ex unâ, et dilectos filios clericos regulares Societatis Iesu partibus ex alterâ, de et super munere praedicationis verbi Dei, tam in propriis eorumdem clericorum regularium, petitâ solum episcopi benedictione, quam in alienis ecclesiis, petitâ et obtentâ ab eodem episcopo dioecetano licentiâ, exercendi², necnon super confessionibus laicorum audiendis, praevio examine sive approbatione eiusdem episcopi dioecetani, quae dicti clerici regulares in vim privilegiorum praedictae Societati apostolicâ auctoritate concessorum sibi proprio iure licere praetendebant; et desuper in partibus fuerit deventum ad plures actus iudiciales, et pro parte clericorum regularium huiusmodi ad electionem conservatorum privilegiorum huiusmodi; nobisque, tam dicti Ioannis episcopi, quam eorumdem clericorum regularium nomine, pro sopiendis differentiis huiusmodi, quaedam dubia decisionem differentiarum praefatarum, necnon iurisdictionem Ordiniorum in exemptis, et ipsorum clericorum

¹ Huiusmodi Constitutio referri debebat in suo ordine sub die XIV maii MDCLVIII ut patet ex dictis supra pag. 705 nota 2 (R. T.).

² Legerem exercendo (R. T.).

regularium exemptionem a iurisdictione Ordinarii concernentia fuerint proposita, ad quae ambae partes responderi, et quid desuper observandum sit auctoritate nostrâ apostolicâ statui et stabiliri desiderabant:

§ 2. Nos, qui omnium fidelium et praesertim ecclesiasticorum quieti libenter incumbimus, differentias praedictas totumque negotium particulari congregationi aliquorum venerabilium fratrum nostrorum S. R. E. cardinalium et dilectorum Romanae curiae praelatorum examinanda commisimus, qui, auditis saepius procuratoribus praedicti Ioannis episcopi, necnon procuratore generali Societatis praedictae, negotio mature discusso, omnibus dubiis et petitionibus hinc inde propositis responderunt prout sequitur, videlicet:

§ 3. « Sacra congregatio a sanctissimo domino nostro deputata super controversiis vertentibus inter episcopum Angelorum in Indiis occidentalibus et religiosos Societatis Iesu, saepius auditis procuratoribus ab eodem episcopo ad Urbem delegatis, necnon ipsius Societatis procuratore generali, negotioque accurate discusso, censuit praedictos religiosos nequaquam posse in civitate et dioecesi Angelopolitanâ personarum secularium confessiones audire sine approbatione episcopi dioecetani, nec verbum Dei praedicare in ecclesiis sui Ordinis, non petitâ ipsius benedictione, nec in aliis ecclesiis sine eius licentiâ, necnon in ecclesiis etiam sui Ordinis ipso contradicente et contraveniente, ab episcopo, tamquam Sedis Apostolicae delegato, coërceri et puniri posse etiam censuris ecclesiasticis in vim constitutionis sanctae memoriae Gregorii XV, quae incipit *Inscrutabili Dei providentia*; ac proinde memoratis religiosi-

¹ Videtur deesse si id faciant (R. T.).

Quae examinandas commisit Pontifex S. R. E. cardinalibus.

Responsio sacrae congregationis super dictis controversiis deputatae.

tiam se obtinuisse non docuerint, potuisse episcopum, seu eius generalem vicarium, praecipere, sub poenâ excommunicationis latae sententiae, ut a confessionibus audiendis et verbi Dei praedicatione absterent, nec ob eam causam licuisse dictis religiosis, quasi a manifestis iniuriis et violentiis, eligere conservatores, eosque, ut praefertur electos, in episcopum eiusque vicarium generalem indebite ac nulliter excommunicationem fulminasse. Ceterum sacra congregatio serio in Domino hortatur ac monet episcopum, ut christianae mansuetudinis memor erga Societatem Iesu, quae laudabili suo instituto in Ecclesia Dei tam fructuose laboravit, ac sine intermissione laborabat, paterno se gerat affectu, eamque in regimine ecclesiae suae perutilem adiutricem agnoscens benigne faveat, ac pristinae suae benevolentiae restituat, quemadmodum sacra congregatio ipsum facturum confidit, sibi certe pollicetur, cum eius zelum, pietatem ac pastorem sollicitudinem compertum habeat.

Datum Romae die XVI aprilis anno MDCXLVIII.

Diversa dubia proposita, pro utraque parte resolvuntur a sacra congregatione.

§ 4. Et, praemissorum occasione, pro parte praedicti Ioannis episcopi, necnon religiosorum Societatis Iesu, in eadem congregatione proposita fuerunt diversa dubia de mandato Sanctissimi resolvenda, quae quidam sacra congregatio, saepius auditis, ut in praemissis, ab eodem episcopo ad Urbem missis, necnon procuratore generali ipsius Societatis, negotioque mature perpenso, ad singula dubia ab utraque parte proposita respondit ordine quo sequitur:

Dubia proposita ex parte episcopi.

I. An, in casu quo episcopus praecipiat decreta aliqua Concilii Tridentini a regularibus observari et executioni demandari, regulares quicumque, etiam Societatis Iesu, sub praetextu quod huiusmodi praecepta infringant sua privilegia, possint

1 Videtur legendum laborat (R. T.).

eligere conservatores? — Congregatio respondit, si episcopus praecipiat regularibus, etiam Societatis Iesu, ut decreta aliqua Concilii Tridentini observent ac exequantur, in illis casibus, in quibus per ipsum Concilium vel constitutiones apostolicas regulares exempti subiiciuntur iurisdictioni et correctioni episcopi, minime licere ipsis regularibus ob eam causam conservatores eligere.

II. An, quando Ordinarius procedit iuris ordine servato adversus regulares praedictos in casibus in quibus per Concilium Tridentinum vel constitutiones apostolicas ipsi subiiciuntur, possint conservatores iudices assignare? — Respondit, ut ad proximum, non posse.

III. An, regularibus etiam Societatis Iesu asserentibus se habere privilegia quominus obediant episcopo in executione decretorum iuris communis Concilii Tridentini et constitutionum apostolicarum, Ordinarii debeant ipsis adhibere fidem absque exhibitione huiusmodi privilegiorum? — Respondit, Ordinarios teneri huiusmodi assertioni fidem adhibere absque integrali privilegiorum exhibitione.

IV. An in casu, in quo regulares quicumque, etiam Societatis Iesu, exhibeant aliqua privilegia, et Ordinarii iudicent ea non suffragari casui, de quo agitur, et ad rem non facere, regulares praefati possint et debeant provocare ad Summum Pontificem, vel in partibus Indiarum remotissimis ad metropolitanum, sive Ordinarium vicinorem, vel potius possint hoc casu eligere iudices conservatores? — Respondit, si verba privilegiorum sint obscura et ambigua, non licere recurrere ad metropolitanum, vel vicinorem episcopum, nec conservatores eligere, sed Summum Pontificem pro interpretatione esse adeundum.

1 Male edit. Main. legit Ordinarius; an etiam desit particula non iudicet lector sciens (R. T.).

V. Utrum constitutio felicis recordationis Gregorii XV circa conservatores regularium, publicata anno MDCXXI, cum declarationibus eminentissimorum sacrae congregationis Concilii Tridentini interpretum desuper editis, aequè afficiat et comprehendat religiosos Societatis Iesu, ac reliquos regulares, itaut omnia alia praedictae Societatis privilegia fuerint reducta ad terminos dictae constitutionis, et sic in posterum debeant ab iis eligi conservatores iuxta formam et tenorem praedictae constitutionis? — Respondit, huiusmodi constitutionem, cum declarationibus, ut praetenditur, editis, aequè afficere religiosos Societatis Iesu atque aliorum Ordinum, et conservatores ad illius praescriptum esse eligendos, non obstantibus quibusvis privilegiis, quippe quae omnia sunt redacta ad terminos ipsius constitutionis.

VI. An regulares praedicti, gravati aere alieno, vel ad ratiocinia, vel testamentorum executores, possint conveniri coram Ordinario si conservatores non nominaverint intra tempus habile ab Ordinario praescriptum? — Respondit, regulares in causis praefatis coram Ordinario loci esse conveniendos, si, ad praescriptum constitutionis sanctae memoriae Gregorii XV, conservatores non elegerint, ipsumque electionis documentum intra praefinitum tempus in actis curiae ipsius Ordinarii non exhibuerint ac dimiserint.

VII. An dicti regulares, conservatores sive ad iura sive ad privilegia tuenda assumpti, teneantur ante exercitium commissionis praestare cautionem coram Ordinario, sive alio iudice competente, de iudicio sisti, et iudicatum solvendo, casu quo in lite sive causa succubuerint? — Respondit non teneri.

VIII. An, quando episcopi iura vel decimas cathedralium adversus regulares praedictos dote sua spoliantes ecclesias

coram iudice competente tuentur, librosque, memorialia et allegationes producunt ius ecclesiarum cathedralium exprimentes, et acquisitiones religiosorum aliaque id generis adnumerantes, huiusmodi scriptorum occasione possint regulares nominare conservatores, praetendentes iniuriam sibi inferri in referendo immoderatas acquisitiones? — Respondit, si episcopi pro tuendis iuribus cathedralium ecclesiarum coram iudice competente huiusmodi scripta producant, et regularium immoderatas acquisitiones veraciter et modeste referant, non licere regularibus ob eam causam ad conservatores recurrere.

IX. Utrum regularis quicumque, etiam Societatis Iesu, possit administrare sacramentum poenitentiae secularibus absque licentia episcopi dioecese, etiamsi in aliena dioecesi approbatus sit? — Respondit, regulares, etiam Societatis Iesu, in una dioecesi ab episcopo approbatos ad confessiones personarum secularium audiendas, nequaquam posse in alia dioecesi huiusmodi confessiones audire sine approbatione episcopi dioecese.

X. An episcopus contra dictos regulares audientes in sua dioecesi confessiones secularium absque sua approbatione, concionantes absque licentia episcopi intra et extra proprias ecclesias, possit procedere, eos a talibus ministeriis removendo, sive praeceptis et aliis iuris remediis coercendo? — Respondit, eisdem regularibus, qui confessiones personarum secularium audiunt sine approbatione episcopi loci, vel praedicant in ecclesiis sui Ordinis, non petita illius benedictione, aut in aliis ecclesiis absque ipsius licentia, vel in ecclesiis etiam sui Ordinis, ipso contradicente, posse episcopum, in vim constitutionis felicis recordationis Gregorii XV quae incipit *Inscrutabili Dei providentia*, tamquam Sedis Apostolicae delegatum, administrationem sacramenti poenitentiae ac

munus praedicationis interdicere, eosque iuris remediis, coercere et punire.

XI. An, quando episcopo constat dictas licentias obtentas non fuisse, ipse possit praecipere, ut, donec licentiam intra praescriptum tempus exhibeant, a tali ministerio abstineant, et an requirendus sit per episcopum pro his exhibendis provincialis in alia dioecesi, vel longissime existens, vel ipsi regulares confessarii, vel eorum superiores eiusdem dioecesis, in qua praedicta exercent? — Respondit, posse episcopum sic praecipere, nec pro huiusmodi licentiâ requirendum esse provincialem, sed satis esse ipsos religiosos requirere, aut eorum superiores in dioecesi episcopi existentes.

XII. An, si contingat ut aliquis praedictorum regularium insurgat contra episcopum in propria dioecesi, maledictis cum scripto vel dicto populum scandalizando, possit ab episcopo puniri, et qua animadversione, et quid, si huiusmodi delinquens transiverit ad aliam dioecesim, hoc casu servandum sit, et qua poenâ puniendus sit regularis, qui commorans in unâ dioecesi spargat famosos libellos contra Ordinarium alterius dioecesis? — Respondit, si regularis intra claustra degens¹ extra ea in casibus in dubio expressis ita notorie deliquerit, ut populo scandalo sit, episcopo instante teneri superiorem regularem infra tempus ab episcopo praefigendum severe illum punire, ac de punitione episcopum certiore facere, alioquin sic delinquentem ab episcopo puniri posse ad praescriptum Concilii Tridentini, cap. xiv, sess. xxv *De regularibus*; quod si delinquens ad aliam dioecesim migraverit, servandum esse quod praecipitur in constitutione sanctae memoriae Clementis VIII incipiente *Suscepti muneris ratio*.

¹ Haec videtur deesse particula *vel* (R. T.).

XIII. An conservatores nominati et electi a regularibus praedictis ante exercitium suae iurisdictionis teneantur electionis authenticum documentum exhibere coram Ordinario, sub poenâ nullitatis actuum? — Respondit utique teneri.

XIV. An privilegia quae sunt contra iurisdictionem Ordinarii, et quibus gaudent et gaudere praetendunt regulares praedicti, debeant episcopis notificari sive insinuari? — Respondit, regulares teneri huiusmodi privilegia episcopo exhibere, si eis uti voluerint.

XV. An praedia rustica, metallorum fodinae, sacchari opificinae a regularibus Societatis vel aliis possessa, vel aliae domus seculares, in quibus videlicet unus vel duo regulares tantum commorantur, gaudeant privilegio collegiorum, seu conventuum? — Respondit non gaudere.

XVI. Utrum regulares praedicti apothecas quarumcumque mercium, macella et similia, praesertim prope collegia sive conventus, exercentes, possint ab Ordinario sub censuris inhiberi, ne huiusmodi exercent? — Respondit, non posse episcopum hoc prohibere regularibus exemptis, sed si in praemissis notorie delinquant extra claustra, ut populo scandalo sint, servandum esse quod dictum est supra in responsione ad XII.

XVII. Utrum regulares, etiam patres Iesuitae, in suis praediis, opificinis, aliisque suis domibus secularibus, sitis intra limites parochialium ad se non spectantium, possint administrare sacramentum baptismatis, solemnem matrimonii, extremae unctionis et eucharistiae in festo paschalis famulis, mercenariis, rusticis, sive aliis id genus hominibus secularibus, absque Ordinario, vel parochi licentiâ? — Respondit non posse.

XVIII. Utrum patres Societatis in civitate et dioecesi Angelorum possint consecrare vasa sacra, altaria et similia, in

quibus unctio requiritur? — Respondit item non posse.

Dubia pro parte Societatis Iesu. Pro parte vero religiosorum Societatis Iesu proposita fuerunt infrascripta dubia:

I. An episcopi in partibus Indiarum possint ex integro totum unum monasterium vel collegium ab audiendis confessionibus suspendere? — Respondit, episcopos Indiarum posse quidem omnibus simul unius monasterii vel collegii confessariis adimere facultatem audiendi confessiones personarum secularium, etiam inconsultâ sacrâ congregatione¹ episcoporum et regularium negotiis praepositâ, cum decretum ab eâ editum sub die x novembris mdcxv ex intentionis defectu et convenientiâ morali non extendatur ad regiones illas tam longe ab urbe dissitas. Verum ab hac generali suspensione, quae, vix sine scandalo et animarum pernicie contingere potest, abstinendum esse episcopis, nisi gravissimâ subsistente causâ, super quo sacra congregatio illorum conscientias graviter voluit esse oneratas².

II. An episcopus regularem, pro confessionibus semel approbatum, sine novâ causâ suspendere possit ab ipsis confessionibus audiendis? — Respondit regulares, aliâs libere ab episcopo praevio examine approbatos ad audiendas confessiones personarum secularium, ab eodem episcopo suspendi non posse sine novâ causâ, eâque ad confessiones ipsas pertinente.

III. An Bulla Pii V (xxxiv in ordine tomii II Bullarii³), concessa instante et supplicante serenissimo rege catholico, non ad petitionem regularium, sit revocata in Bullis Summorum Pontificum, in quibus exemptiones regularium mitigantur? — Respondit agendum cum Sanctissimo, an

¹ Edit. Main. legit *congregatio* (R. T.).

² Perperam ed. Main. legit *obseratas* (R. T.).

³ Ita erat in *Bullario* Cherubiniano tunc vigente; nunc in nostrâ hac editione est in ordine II, et habetur in tom. VII, pag. 558 (R. T.).

velit declarare Bullam non esse revocatum, illam tamen non suffragari, nisi in locis ubi est defectus parochorum.

IV. An episcopus possit cum censuris procedere contra regulares exemptos, si inobedientes fuerint in confessionibus audiendis, vel praedicatione verbi Dei, et hoc an vigore Concilii Tridentini, vel per quem canonem? — Respondit posse procedere, non quidem in vim Concilii Tridentini, sed in vim constitutionis Gregorii XV, quae incipit *Inscrutabili Dei providentiâ*.

V. An licentia audiendi confessiones et praedicandi ab episcopo per litteras patentes cancellariae concedi possit? — Respondit posse concedi etiam per litteras missivas, vel oretenus, si ita episcopo videbitur.

VI. An talis licentia oretenus sine scriptis concedi possit? — Respondit ut ad proximum.

VI. An facultas eligendi conservatores concessa Societati a Gregorio XIII suffragetur illis in locis in quibus non adsunt iudices synodales? — Respondit, ubi non adsunt iudices synodales privilegium Gregorii XIII non suffragari quoad hoc ut Societas non teneatur ex illis eligere conservatores, dummodo tamen in reliquis servetur forma constitutionis Gregorii XV hac de re editae.

VIII. An conservatores Societatis vicarios generales episcoporum auctoritate apostolicâ per sententias, censuras et poenas ecclesiasticas compellere possint virtute Bullae Gregorii XIII incipientis *Aequum reputamus* datae¹ ultimâ februarii MDLXXIII? — Respondit posse a manifestis iniuriis et violentiis eos compescere etiam censuris et poenis ecclesiasticis.

Datum Romae die XVI aprilis MDCXLVIII.

Quapropter, ut praemissa firmiter subsistant et inviolabiliter observentur, nobis pro parte Ioannis episcopi huiusmodi fuit

¹ Edit. Main. legit *datum* (R. T.).

humiliter supplicatum, ut illa auctoritate apostolicâ confirmare de benignitate apostolicâ dignaremur.

§ 5. Nos igitur, dicti Ioannis episcopi votis hac in re annuere, illumque specialibus favoribus et gratiis prosequi volentes, et eundem Ioannem episcopum a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris et poenis, a iure vel ab homine, quavis occasione vel causâ latis, si quibus quomodolibet innodatus existit, ad effectum praesentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes, et absolutum fore censentes, huiusmodi supplicationibus inclinati, praeinserta responsa, seu resolutiones, auctoritate praedictâ, tenore praesentium, confirmamus et approbamus, illisque apostolicae firmitatis vim et robur adiicimus, et inviolabiliter observari mandamus; salvâ tamen semper in praemissis auctoritate dictae congregationis.

Decretum irritans.

§ 6. Decernentes sic et non aliter in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos, etiam causarum palatii apostolici auditores, ac sanctae Romanae Ecclesiae cardinales, etiam de latere legatos, iudicari et definiri debere, ac irritum et inane, si quid secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

Contrarius derogat.

§ 7. Non obstantibus apostolicis, ac in universalibus provincialibusque et synodalibus conciliis editis, generalibus vel specialibus, constitutionibus et ordinationibus, necnon ecclesiae Angelopolitanae, ac Societatis praedictae, etiam iuramento, confirmatione apostolicâ, vel aliâ quavis firmitate roboratis, statutis et consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis et litteris apostolicis eidem ecclesiae et Societati, sub quibuscumque verborum tenoribus et formis, ac cum quibusvis, etiam derogatoriis, aliisque efficacioribus et insolitis clausulis, ac decretis etiam irritantibus, etiam motu proprio, ac etiam consistorialiter, et aliâ quomodolibet concessis, confirmatis et innovatis; quibus omnibus et singulis, etiamsi pro sufficienti illorum derogatione de illis eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa et individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio seu quavis alia expressio habenda aut aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda foret, illorum omnium et singulorum tenores praesentibus pro plene et sufficienter expressis habentes, illis aliâ in suo robore permansuris, ad effectum praemissorum, specialiter et expresse derogamus; ceterisque contrariis quibuscumque.

ribus et insolitis clausulis, ac decretis etiam irritantibus, etiam motu proprio, ac etiam consistorialiter, et aliâ quomodolibet concessis, confirmatis et innovatis; quibus omnibus et singulis, etiamsi pro sufficienti illorum derogatione de illis eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa et individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio seu quavis alia expressio habenda aut aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda foret, illorum omnium et singulorum tenores praesentibus pro plene et sufficienter expressis habentes, illis aliâ in suo robore permansuris, ad effectum praemissorum, specialiter et expresse derogamus; ceterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae, apud S. Mariam Maiorem, sub annulo Piscatoris, die XIV maii MDCLIII¹, pontificatus nostri anno IX.

Dat. die 14 maii 1653, pontif. anno IX.

CLXVI.

Confirmatio decreti particularis congregationis cardinalium et praelatorum, quo declaratur, in causâ vertente inter episcopum Angelopolitanum in Indiis et religiosos Societatis Iesu super electione et deputatione eorum conservatorum, non fuisse locum electioni talium conservatorum, et ut pareatur Brevi Sanctissimi, cum impositione perpetui silentii².

Innocentius Papa X,
ad futuram rei memoriam.

Aliâs a nobis emanarunt litterae in simili formâ Brevis tenoris sequentis, videlicet:

¹ Uti patet ex dictis, ad pag. 705 et 713, debet legi MDCXLVIII, an. IV; et ita legit edit. Cherub. etsi extra ordinem ponat (R. T.).

² Ex Regest. in Secret. Brev.

Confirmatio decreti sacrae curiae in causâ inter episcopum Angelopolitanum et Societatem Iesu.

*Innocentius Papa X,
ad futuram rei memoriam.*

Cum, sicut accepimus, etc. (*Reliqua omittuntur, quia illa invenies in suo ordine, sub datum XIV maii MDCXLVIII¹*).

Et subinde, cum clerici regulares Societatis praedictae, praetendentes ex pluribus capitibus praeinsertas nostras litteras non esse iustificatas, novam desuper a nobis audientiam obtinuissent: nos negotium huiusmodi particulari congregationi nonnullorum venerabilium fratrum nostrorum sanctae Romanae Ecclesiae cardinalium ac dilectorum filiorum Romanae curiae praelatorum examinandum et definiendum commisimus, qui, partibus etiam in contradictorio pluries auditis, earumque oppositionibus mature perpensis, easdem praeinsertas nostras litteras esse iustificatas, et proinde illarum executionem² nullatenus esse impediendam aut retardandam decreverunt, nosque deinde decretum huiusmodi, ac omnia et singula in eo contenta apostolicâ auctoritate confirmavimus³. Postmodum vero, petita etiam ab ipsis clericis regularibus dictae Societatis novâ audientiâ super eorum conservatorum electione et deputatione, emanavit itidem a particulari congregatione nonnullorum venerabilium fratrum nostrorum eiusdem S. R. E. cardinalium ac dilectorum filiorum dictae Romanae curiae praelatorum, a nobis super hoc specialiter deputatorum, decretum tenoris sequentis, videlicet:

« Proposito dubio in causâ vertente inter episcopum Angelopolitanum et patres⁴ Societatis Iesu, an ex aliis causis quam in Brevi expressis fuerit locus ele-

ctioni conservatorum, congregatio particularis nonnullorum S. R. E. cardinalium et Romanae curiae praelatorum a sanctissimo domino nostro super hoc specialiter deputata, repetito mandato ut pareatur Brevi in eo in quo non fuerit paritum, censuit non fuisse locum electioni talium conservatorum, et in hac causâ perpetuum silentium esse imponendum, prout praesenti decreto imponit ».

Datum Romae die XVII decembris MDCLIII.

B. cardinalis SPADA.

Loco + Sigilli.

M. A., *secretarius*.

§ 1. Cum autem, sicut eiusdem Ioannis episcopi nomine nobis nuper expositum fuit, ipse decretum praeinsertum, quo firmiter subsistat, apostolicae nostrae confirmationis robore communiri summo-pere desideret: nos, eiusdem Ioannis episcopi votis hac in re benigne annuere, ac illum specialibus favoribus et gratiis prosequi volentes, et a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris et poenis, a iure vel ab homine, quavis occasione vel causâ latis, si quibus quomodolibet innodatus existit, ad effectum praesentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes, et absolutum fore censentes, supplicationibus eius nomine nobis super hoc humiliter porrectis inclinati, decretum praeinsertum ac omnia et singula in eo contenta, apostolicâ auctoritate, tenore praesentium, confirmamus et approbamus, illisque inviolabilis apostolicae firmitatis robur adiicimus, ac illa inviolabiliter observari mandamus.

Decretum apostolicae auctoritatis robore firmat.

§ 2. Decernentes sic et non aliter in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos, etiam causarum palatii apostolici auditores, ac S. R. E. cardinales, etiam de latere legatos, iudicari et definiri debere, ac irritum et inane, si

Clausulas appoint.

¹ Ita edit. Main.; at in tali ordine litterae citatae non reperiuntur; potius illas habes paulo ante relatas in Constit. praecedenti (R. T.).

² Male edit. Main. legit *executiones* (R. T.).

³ De hac re vide supra pag. 705 (R. T.).

⁴ Male edit. Main. legit *patrum* (R. T.).

secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

Contraria res illi. § 3. Non obstantibus omnibus illis, quae in eisdem praeinsertis nostris litteris volumus non obstarè, ceterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae, apud S. Mariam Maiorem, sub annulo Piscatoris, die xvii maii MDCLIII, pontificatus nostri anno ix.

Dat. die 17 maii 1653, pontif. anno ix.

CLXVII.

Declarantur et definiuntur quinque propositiones in materiâ fidei¹.

Innocentius Episcopus,
servus servorum Dei,
Universis christifidelibus,
salutem et apostolicam benedictionem.

Cum, occasione impressionis libri, cui titulus *Augustinus*, Cornelii Iansenii episcopi Iprensis, inter alias eius opiniones orta fuerit, praesertim in Galliis, controversia super quinque ex illis; complures Galliarum episcopi apud nos institerunt, ut easdem propositiones nobis oblatas expenderemus, ac de unâquaque earum certam et perspicuam ferremus sententiam.

Tenor propositionum. § 1. Tenor vero praefatarum propositionum est prout sequitur:

I. Aliqua Dei praecepta hominibus iustis volentibus et conantibus secundum praesentes quas habent vires sunt impossibilia, deest quoque illis gratia qua possibilia fiant;

II. Interiori gratiae in statu naturae lapsae nunquam resistitur;

III. Ad merendum et demerendum in statu naturae lapsae non requiritur in homine libertas a necessitate, sed sufficit libertas a coactione;

¹ Quanta curâ Summi Pontifices sectis et opinionibus recenter exortis obviam iverint, vide in indice generali verb. *Error et Haeresis*.

IV. Semipelagiani admittebant praevenientis gratiae interioris necessitatem ad singulos actus, etiam ad initium fidei, et in hoc erant haeretici, quod vellent¹ eam gratiam talem esse, cui posset humana voluntas resistere vel obtemperare;

V. Semipelagianum est dicere, Christum pro omnibus omnino hominibus mortuum esse, aut sanguinem fudisse.

§ 2. Nos, quibus inter multiplices curas, quae animum nostrum assidue pulsant, illa in primis cordi est, ut Ecclesia Dei nobis ex alto commissa, purgatis pravarum opinionum erroribus, tuto militare, et tamquam navis in tranquillo mari sedatis omnium tempestatum fluctibus, ac procellis, secure navigare et ad optatum salutis portum pervenire possit,

§ 3. Pro rei gravitate, coram aliquibus S. R. E. cardinalibus, ad id specialiter saepius congregatis, a pluribus in sacra theologia magistris eisdem quinque propositiones, ut supra nobis oblatas, fecimus singillatim diligenter examinari, eorumque suffragia, tum voce tum scripto relata, mature consideravimus, eosdemque magistros, variis coram nobis actis congregationibus, prolixè super eisdem ac super earum qualibet disserentes audivimus.

§ 4. Cum autem ab initio huiusmodi discussionis, ad divinum implorandum auxilium, multorum Christi fidelium preces tum privatim tum publice indixissemus, postmodum iteratis eisdem ferventius², ac per nos sollicitè imploratâ Sancti Spiritus assistentiâ, tandem, Divino Numine favente, ad infrascriptas devenimus declarationem et definitionem.

I. Primam praedictarum propositionum: « Aliqua Dei praecepta hominibus iustis volentibus et conantibus secundum praesentes quas habent vires sunt impossibilia,

¹ Male edit. Main. legit *valent* (R. T.).

² Perperam ed. Main. legit *ferventibus* (R. T.).

Examen ipsarum.

De propositionibus sententia definitiva.

deest quoque illis gratia, qua possibilia fiant»: temerariam, impiam, blasphemam, anathemate damnatam, et haeticam declaramus, et uti talem damnamus.

Secundam: « Interiori gratiae in statu naturae lapsae nunquam resistitur»: haeticam declaramus, et uti talem damnamus.

Tertiam: « Ad merendum et demerendum in statu naturae lapsae non requiritur in homine libertas a necessitate, sed sufficit libertas a coactione»: haeticam declaramus, et uti talem damnamus.

Quartam: « Semipelagiani admittebant praevenientis gratiae interioris necessitatem ad singulos actus, etiam ad initium fidei, et in hoc erant haeretici, quod vellent eam gratiam talem esse, cui posset humana voluntas resistere vel obtemperare»: falsam et haeticam declaramus, et uti talem damnamus.

Quintam: « Semipelagianum est dicere, Christum pro omnibus omnino hominibus mortuum esse, aut sanguinem fudisse»: falsam, temerariam, scandalosam; et, intellectam eo sensu, ut Christus pro salute dumtaxat praedestinatorum mortuus sit: impiam, blasphemam, contumeliosam, divinae pietati derogantem, et haeticam declaramus, et uti talem damnamus.

§ 5. Mandamus igitur omnibus Christi fidelibus utriusque sexus, ne de dictis propositionibus sentire, docere, praedicare aliter praesumant, quam in hac praesenti nostrâ declaratione et definitione continentur, sub censuris et poenis contra haeticos et eorum fautores in iure expressis.

§ 6. Praecipimus pariter omnibus patriarchis, archiepiscopis, episcopis, aliisque locorum Ordinariis, necnon haeticae pravitatis inquisitoribus, ut contradictores et rebelles quoscumque, per censuras et poenas praedictas, ceteraque iuris et facti remedia opportuna, invocato etiam in hoc si opus fuerit auxilio brachii secularis, omnino coërceant et compescant.

Bull. Rom. — Vol. XV.

91

§ 7. Non intendentes tamen per hanc declarationem et definitionem super praedictis quinque propositionibus factam approbare ullatenus alias opiniones quae continentur in praedicto libro¹ Cornelii Iansenii.

Datum Romae, apud S. Mariam Maiorem, anno Incarnationis Dominicae MDCLIII, pridie kalendas iunii, pontificatus nostri anno ix.

Dat. die 31 maii 1653, pontif. anno ix.

CLXVIII.

Confirmatio privilegiorum Ordinis monachorum Congregationis Cisterciensis².

Innocentius Papa X,
ad futuram rei memoriam.

Exponi nobis nuper fecit dilectus filius modernus procurator generalis Ordinis Cisterciensis, quod ipse privilegia, gratias et indulta a diversis Romanis Pontificibus praedecessoribus nostris dicto Ordini concessa, et successive ab illis, praesertim vero Gregorio Papa XIII similiter praedecessore nostro felicis recordationis, confirmata, quo firmiora subsistant et ab omnibus arctius observentur, apostolicae nostrae confirmationis patrocinio communiti summopere desiderat.

§ 1. Nos igitur, eundem modernum procuratorem specialibus favoribus et gratiis prosequi volentes et a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris et poenis, a iure vel ab homine, quavis occasione vel causâ latis, si quibus quomodolibet innodatus existit, ad effectum praesentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes et absolu-

¹ Edit. Main. habet *libero pro libro* (R. T.).

² De istorum monachorum congregatione notavi ad Constit. cccxc Urbani VIII, *In Sede*, tom. xiv, pag. 203.

Supplicatio.

A censuris absolvit.

CLXIX.

tum fore censes, supplicationibus illius nomine nobis super hoc humiliter porrectis inclinati, omnia et singula privilegia, gratias et indulta per quoscumque Romanos Pontifices praedecessores nostros eidem Ordini quomodolibet concessa, dummodo in usu ac licita sint et honesta, et non sint revocata neque sub aliquibus revocationibus comprehensa, sacrisque canonibus et Concilii Tridentini decretis, ac constitutionibus apostolicis, regularibusque dicti Ordinis institutis non adversentur, apostolicam auctoritate, tenore praesentium, perpetuo approbamus et confirmamus, illisque inviolabilis apostolicae firmitatis robur adicimus, ac omnes et singulos tam iuris quam facti defectus, si qui desuper quomodolibet intervenerint in iisdem, supplemus.

Decretum irritans.

§ 2. Decernentes illa, necnon ipsas praesentes litteras, semper et perpetuo valida, firma et efficacia existere et fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, et ab omnibus et singulis, ad quos spectat et spectabit quomodolibet in futurum, inviolabiliter et inconcussa perpetuo observari, sicque per quoscumque iudices ordinarios et delegatos, etiam causarum palatii apostolici auditores, iudicari et definiri debere, ac irritum et inane, si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari; in contrarium facientibus non obstantibus quibuscumque.

Transumptorum fides.

§ 3. Volumus autem, ut praesentium transumptis, etiam impressis, manu alicuius notarii publici subscriptis, et sigillo personae in dignitate ecclesiastica constitutae munitis, eadem prorsus ubique fides adhibeatur, quae praesentibus ipsis adhiberetur, si forent exhibitae vel ostensae.

Datum Romae, apud S. Mariam Maiorem, sub annulo Piscatoris, die XVI iunii MDCLIII, pontificatus nostri anno IX.

Dat. die 16 iunii 1653, pontif. anno IX.

Impositio decimarum pro Republica Veneta, aliis a Clemente VIII, Paulo V, Gregorio XV et Urbano VIII impositarum.

Venerabili fratri episcopo Civitatis Castellae, moderno et pro tempore existenti nostro et Sedis Apostolicae in dominio Venetorum nuncio,

Innocentius Papa X.

Venerabilis frater, salutem et apostolicam benedictionem.

Sacrosanctae militantis Ecclesiae regimini, per abundantiam divinae gratiae, nullo licet meritorum suffragio, praepositi, inter graves sollicitudines, quibus pro credito nobis apostolicae servitutis officio assidue premimur, ea est praecipua, quam continua pericula atque discrimina, quae a nefario Christi nominis hoste Turcarum tyranno principibus et populis christianis nunquam non impendent, nobis conficiunt.

Exordium.

§ 1. Quapropter, etsi Domini Dei exercituum, qui sponsam suam Ecclesiam sanctam protegit, praesidio potissimum confidamus, cogimur tamen pro debito pastoralis muneris in id omni cogitatione omnique cura incumbere, ut provisionis nostrae ministerio, adhibitis catholicorum principum viribus, mala huiusmodi procul a populo christiano arceantur.

Motiva.

§ 2. Cum vero plus satis constet eundem impium Turcarum tyrannum nihil avidius quaerere, quam christianos populos invadere, et, christianam religionem exterminando, abominationem suam plantare et propagare, eiusque vires, nostris facientibus peccatis, malo nostro admoniti

Sequuntur motiva.

1 Ex Regest. in Secret. Brev.

2 Similis formae vide Const. Gregor. XV in tom. XII, pag. 709; et Urbani VIII in tom. XIV, pag. 105 et 685 (R. T.).

3 Male edit. Main. legitur cogitur (R. T.).

cogamur timere, omnique cura et sollicitudine praecavere; multo magis castra Domini custodire et praemunire nos oportet hoc praesertim tempore, cum idem Turcarum tyrannus ingentibus mari terraque copiis ditiones nobilissimae Reipublicae Venetorum invaserit. Quae, ut improbis eius conatibus resistere possit, cum magnos sumptus iugiter facere debeat,

§ 3. Idcirco, felicitis recordationis Clementis VIII, et Pauli V, necnon Gregorii XV, ac Urbani VIII, aliorumque Romanorum Pontificum praedecessorum nostrorum vestigiis inhaerentes, eandem Rempublicam, id enixe flagitantem, ecclesiasticis auxiliis, prout aliis fecimus, prompto libentique animo denuo adiuvandam decrevimus, attendentes non solum nos eius unius saluti, verum etiam multorum ac omnium Italiae populorum incolumitati consulere, cum ipsa sit magnum totius Italiae munimentum, ac firmissimum maris Adriatici propugnaculum.

Subsidium decimarum statuit.

§ 4. Quamobrem aequum et rationi consentaneum esse duximus eidem Reipublicae, eorundem Clementis, ac Pauli, necnon Gregorii et Urbani praedecessorum exemplo, subsidio decimarum ex fructibus et redditibus totius cleri eiusdem Status Venetorum pro eisdem usibus ad certum tempus attribuendo subvenire, firmam in Domino fiduciam habentes fore, ut ea Respublica, testificatione paternae voluntatis erga se nostrae, non solum sese munitam et ad resistendum communi hosti paratam in dies magis conservet, sed etiam illum a suis finibus animose detrudat.

Sexdecim integras decimas quarumcumque ecclesiarum in subsidium statuit.

§ 5. Nos igitur, istis aliisque gravissimis et iustissimis de causis moti, motu proprio, et ex certa scientia, ac de apostolica potestate plenitudine, tenore praesentium indicimus et imponimus sexdecim integras decimas omnium et quorumcumque fructuum, reddituum et proventuum

quarumcumque ecclesiarum patriarchalium, archiepiscopalium, episcopalium, abbatialium, capitularium et conventualium, prioratum quoque, praepositurarum, praepositatum, praeceptoriarum, canonicatum, praebendarum, dignitatum maiorum ac principalium, personatum, administrationum et officiorum, ceterorumque beneficiorum ecclesiasticorum, cum cura et sine cura, secularium, ac S. Benedicti, S. Augustini, Cluniacensium, Cisterciensium, Praemonstratensium, S. Basilii, Silvestrinorum, et, qui proprietates redditusque certos ex privilegio apostolico vel aliis possident, Mendicantium, et quorumvis aliorum Ordinum utriusque sexus, et congregationis non tamen earumque beneficia praedicto inquisitionis officio unita in totum, fratres vero Mendicantes pro medietate dumtaxat ab eisdem decimis et illarum solu-

1 Locus qui sequitur inclusus inter duos asteriscos, prorsus absurdus et intelligibilis est, nisi sic restituatur ex locis parallelis tom. XII, pag. 711 b; tom. XIV, pag. 107 a et pag. 686 a:

et congregationum (non tamen earum quae inferius descriptae sunt) ac militiarum regularium in universo dominio dictae Reipublicae Venetorum existentium; ac insuper alias sexdecim decimas omnium et quarumcumque pensionum annuarum super fructibus, redditibus et proventibus supradictis assignatarum et assignandarum, ab omnibus et quibuscumque patriarchis, primatibus, archiepiscopis, episcopis, et aliis ecclesiarum praelatis, ceterisque cuiuscumque status, gradus, dignitatis et conditionis personis (exceptis dumtaxat venerabilibus fratribus nostris S. R. E. cardinalibus, nec non dilectis filiis fratribus hospitalis S. Ioannis Hierosolymitani, ac fratribus Mendicantibus praedictis, et insuper beneficiis ecclesiasticis officio sanctae inquisitionis haereticae pravitatis in dicto dominio instituto unitis, annexis et applicatis; quos cardinales ac fratres hospitalis praedicti ac beneficia praedicta inquisitionis officio unita, in totum; fratres vero Mendicantes, pro medietate dumtaxat, ab eisdem decimis et illarum solutione immunes et exemptos esse volumus et decernimus) ecclesias, etc.

tione immunes et exemptos esse volumus et decernimus ecclesias, monasteria et beneficia, ac pensiones, seu fructus, aut illorum partem huiusmodi, in eodem dominio, quocumque iure ac titulo obtinentibus et obtenturis, necnon ab universis etiam oeconomis, commendatariis, atque administratoribus perpetuis et temporalibus usufructuariis similiter, fructus omnes, vel illorum partes loco pensionum annuarum, vel pensiones et alia huiusmodi iura ex quacumque auctoritate apostolica in toto vel in parte reservata habentibus et habituris, sive secularibus, sive quorumcumque ordinum, congregationum et militiarum praedictorum regularibus, et ab ipsis etiam ecclesiis, capitulis, conventibus, ordinibus, congregationibus, personis, collegiis, militiis, massis et locis praedictis, quacumque amplissimam et firmissimam exemptione et immunitate, reali, personali, vel mixta, antiquam et memorabilem, pacificam et continuam, etiam ex titulo quantumvis oneroso suffultis, integraliter et cum effectu numerandas, persolvendas et consignandas. Utterius, supradictis ex causis, ac exemplo Clementis et Pauli, ac Gregorii, necnon Urbani praedecessorum praedictorum adducti, motu, scientia et potestatis plenitudine similibus, imponimus et indicimus novem decimas omnium et quorumcumque fructuum, reddituum et proventuum ad Cassinensis, alias S. Iustinae de Padua, Lateranensis, Carthusiensium, Montis Oliveti, S. Salvatoris, Camaldulensium, S. Mariae Vallis Umbrosae, S. Gregorii in Alga Venetiarum, Caelestinorum, Cisterciensium provinciae Lombardiae, Cruciferorum, ac S. Hieronymi congregationes, earumque monasteria, abbatiales vel conventuales aut alias mensas, prioratus, praepositorias, praepositorias, beneficia et officia cum cura et sine cura, membra, grangias, et alia beneficia illis annexa in dicto dominio

consistentia quovis modo pertinentium¹, solvendas etiam per ipsas congregationes, earumque superiores, abbates, priores, praepositos, conventus, capitula et personas (ultra subsidia montis religionis, seu quadringentorum millium scutorum, et quartae partis eorundem fructuum, reddituum et proventuum, et alia onera, quae per Sedem Apostolicam eis imposita aut alias persolvunt, seu persolvere promiserunt) similiter numerandas, persolvendas et consignandas, secundum verum annum valorem fructuum, reddituum et proventuum praedictorum. Et ad hunc effectum, licet felicis recordationis Pius V, nonnullis tunc causis adductus, et Clemens, necnon Paulus, ac Gregorius praedecessores praedicti, etiam ex aliis tunc expressis causis, easdem congregationes a decimis super fructibus et redditibus ecclesiasticis, deinceps ubivis etiam in dominio Venetorum et ex quacumque causa imponendis, liberas et immunes fecerint, pari motu, scientia, auctoritate et de apostolica potestatis plenitudine (quoad fructus, redditus et proventus ad ipsas congregationes et quamlibet earum in dominio Venetorum spectantes), immunitates, exemptiones, ac omnes et quoscumque contractus, scripturas, conventiones, transactiones, concordias, pacta, instrumenta, obligationes, etiam in forma camerae apostolicae, et iuramento vel alia quacumque firmitate roborata, praesertim inter Pium et Clementem, ac Paulum, necnon Gregorium praedecessores nostros et cameram apostolicam, et pro ea S. R. E. camerarium, vel thesaurarium generalem, aliosve quoscumque tunc existentes et eiusdem camerae ministros, quantumvis amplam et sufficienti facultate ad praemissa faciendis suffultos, ex una, et congregationes ultimodictas illarumque procuratores ex altera

¹ Male edit. Main. legit *pertinentia* (R. T.).

partibus, ac omnia et quaecumque privilegia, indulta, libertates, exemptiones, immunitates hac de causa in hunc usque diem eisdem congregationibus etiam ex causa et titulo oneroso concessa, hac vice dumtaxat, et ex causis supradictis, suspendimus, ac ipsis congregationibus, quoad novem decimas praedictas, hac vice, ut praefertur, suffragari nolumus, illa vero alias in suo robore permanere decernimus, ipsasque congregationes ex gravissimis causis praedictis novem decimis huiusmodi oneramus, et quum ceteris secularibus ac regularibus clericis personis eiusdem domini Venetorum sexdecim, ut praefertur, indixerimus, tali nostrae impositioni acquiescere, ac tacitas et contentas esse volumus.

Easdem decimas intra praescriptum tempus persolveri mandat.

§ 6. Universas vero et singulas personas quavis dignitate vel auctoritate fungentes, tam supradictas ecclesias, monasteria et beneficia quomodolibet obtinentes, ac pensiones, seu fructus, aut eorum partem, sibi, ut praefertur, reservatos percipientes, quam ultimodictas congregationes, et eorum unumquemque, tam coniunctim quam divisim, ad huiusmodi decimas in octo annis, binas videlicet decimas dumtaxat quolibet anno, et, quoad ultimodictas congregationes, singulas tantum decimas cum una octava parte alterius decimae, quoad dictos autem fratres Mendicantes singulas similiter decimas quotannis, durante decennio a die quo ultima concessio expiravit inchoando, et ut sequitur finiendo, in certis terminis per te praefigendis integre persolvendas efficaciter teneri et vere obligatos esse, iisdemque pensionariis, aut eorum alicui, pensiones annuas praefatas, quantumlibet exemptas, et sub quibusvis obligationibus, etiam in forma camerae, et iuramento etiam de non contraveniendo et forsitan de non impetrando gratias nostras contra eos et de non utendo con-

cessis, firmatas, aut alias vallatas, et forsitan aliis cautelis et decretis munitas, causam donationis super eisdem fructibus et pensionibus etiam medio cedularum banchi seu in forma depositi habentibus, et intra octo annos praedictos habituris (etiamsi ipsi, a quibus pensiones huiusmodi solvendae sunt, iuri et actioni petendae vel retinendae portionis, aut ratae partis pensionarios tangentis, iureiurando renunciarint) ulla privilegia aut indulgentias sub quacumque verborum forma aut expressione concepta quoad hoc nullatenus suffragari volumus; sicque et non aliter in praemissis universis et singulis per quoscumque iudices et commissarios, etiam causarum palatii apostolici auditores, et sanctae Romanae Ecclesiae cardinales, in quavis causa et instantia, sublata eis et eorum cuilibet quavis aliter iudicandi et interpretandi facultate et auctoritate, iudicari et definiri debere, ac irritum et inane quidquid secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari, decernimus.

§ 7. Ut autem huiusmodi decimae facilius exigantur, fraternitatem tuam, ac venerabilem fratrem patriarcham Venetiarum pro tempore existentem, ac venerabilem etiam fratrem Hieronymum episcopum Madaurensis ad dictas decimas exigendas, ducique et dominio praedicto, sive eius ministris ad id specialiter deputatis, statim, nulla interposita mora, et sine aliqua prorsus diminutione, retentione, aut detractone, etiam non detractis quinque pro centenario camerae nostrae praedictae in exactione talium decimarum applicari consuetis, integre consignandas, earumdem decimarum collectores et exactores constituimus et deputamus, ac tibi et patriarchae Venetiarum, ac episcopo Madaurensi praedictis, pro onere quod in exactione decimarum huiusmodi susti-

Statuit collectores earumdem decimarum.

Et novem super alias congregationes.

nebitis, quatuor millia scuta auri in auro ex eisdem decimis detrahenda, et illorum medietatem inter vos pro aequali portione ex quolibet anno eiusdem octennii pro rata distribuendam et dividendam, reliquam vero medietatem subcollectoribus et aliis exactoribus, ac procuratoribus ad easdem decimas colligendas deputatis, etiam quolibet anno pro rata, habita ratione laboris et amplitudinis cuiuscumque civitatis et dioecesis, loco salarii seu stipendii et mercedis assignandam et distribuendam (ita tamen, ut non quotannis huiusmodi quatuor millia scuta, sed in toto octennio integra summa eorundem quatuor millium scutorum, pro rata quolibet anno, detrahatur, ac tam vos et quilibet vestrum quam ipsi subcollectores et alii praefati ratione fructuum ecclesiarum, quibus nunc praeesse dignoscimini, aut imposterum praefici, vel beneficiorum obtentorum, aut quae obtinere, necnon fructuum et pensionum, reservatorum et assignatarum, ac quos et quas vobis assignari posthac contigerit, decimas ipsas, pro vestra et illorum rata illorum quilibet tangente, integre et realiter persolvere omnino teneamini, et dicta assignatione et distributione contenti esse debeatis, nec quidquam aliud vos et vestrum quilibet praetendere possitis), tibi et aliis praedictis assignamus; ac¹ a dictis patriarchis, archiepiscopis, episcopis, electis, administratoribus, commendatariis, abbatibus, prioribus, praepositis, capitulis, conventibus et aliis personis (supra expressis exceptis) easdem decimas, ut praefertur, per nos impositas petendi, exigendi et colligendi, eisque, tam in genere, quam nominatim et in specie, ut illas solvant, sub privationis beneficiorum ecclesiasticorum per eos quomodolibet obtentorum, aliisque, prout nobis videbitur, poenis etiam pecuniariis, ac demum per senten-

¹ Verba ista assignamus; ac n. s. d. l. i. p. u. s. r. t.

tias et censuras ecclesiasticas moderandi⁴ et praecipendi, ac pro earundem decimarum faciliori exactione unum vel plures subcollectores, qui, si in dignitate ecclesiastica constituti sint, pari ac tu, vigore praesentium, facultate fungantur, per locorum Ordinarios in quacumque civitate et dioecesi et loco sibi subiecto pro tempore deputatos approbandi, et, si quis ex ipsis Ordinariis, intra aliquem brevem terminum vestro arbitrio praefigendum, viros idoneos ad id deputare neglexerit, tibi, etiam sine illorum consensu, tuo arbitrio illos libere deputandi, et deputatos amovendi, aliosque eorum loco toties quoties tibi videbitur substituendi et subrogandi, ac solvere recusantes et differentes, et generaliter contradictores quoslibet et rebelles, et ne decimae huiusmodi solvantur persuadentes directe vel indirecte, per ipsas censuras ecclesiasticas et alia opportuna iuris et facti remedia, appellatione postposita, compescendi, auxiliumque brachii secularis contra eos ad hoc, si opus fuerit, invocandi, solventes vero de solutis quietandi et liberandi, a censuris et poenis, quas dicta occasione quomodolibet incurrerint, absolvendi, et generaliter omnia et singula in praemissis et circa ea necessaria seu quomodolibet opportuna faciendi, ordinandi, mandandi et exequendi, plenam et liberam, auctoritate et tenore praedictis, facultatem concedimus et potestatem.

§ 8. Non obstantibus regula nostra de non tollendo iure quaesito, ac aliis quibusvis apostolicis, ac etiam in provincialibus et synodalibus conciliis editis, generalibus vel specialibus, constitutionibus et ordinationibus, ceterisque contrariis quibuscumque; aut si ipsis patriarchis, archiepiscopis, episcopis, electis, administratoribus, commendatariis, abbatibus, prioribus, praepositis, capitulis, conven-

⁴ Potius lege mandandi in d. r. a. u. l. i. n. t. t.

Facultates
quasdam conce-
dit.

Obstantium
derogatio.

CLXX.

Oppidum Pratense in civitatem et ecclesiam collegiatam S. Stephani in cathedrali erigit, eandemque Pistoriensi perpetuo unit¹.

Innocentius Episcopus,
servus servorum Dei,
ad perpetuam rei memoriam.

tibus, congregationibus et aliis personis praefatis, vel quibusvis aliis, communiter vel divisim, ab eadem sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint² per litteras apostolicas non facientes plenam et expressam ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem; et quibuslibet aliis privilegiis et exemptionibus, etiam in corpore iuris clausis, ac litteris apostolicis, quibuscumque dignitatibus seu ordinibus, specialiter vel generaliter, sub quacumque verborum forma expressis³, etiamsi motu proprio, ac de apostolicae potestatis plenitudine, et consistorialiter, ac etiam in vim contractus, emanaverint, etiamsi pro sufficienti eorum derogatione de illis eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa et individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio habenda esset; quae eis quoad praemissa nolumus in aliquo suffragari.

Praedictas
decimas eccle-
siasticis orna-
mentis solvi ve-
tat.

§ 9. Volumus autem, quod, iuxta ordinationem Concilii Viennensis super hoc editam, calices, libri et alia ornamenta ecclesiarum, monasteriorum, beneficiorum et aliorum piorum locorum, divino cultui dicata, ex causa pignoris vel alia occasione solutionis decimarum huiusmodi, nullatenus capiantur, distrahantur, vel occupentur; quodque praesentium litterarum transumptis, etiam impressis, tuo vel alterius praelati ecclesiastici sigillo, ac publici notarii subscriptione munitis, eadem prorsus fides in iudicio et extra ubique adhibeatur, quae ipsis originalibus litteris adhiberetur, si forent exhibitae vel ostensae.

Datum Romae, apud S. Mariam Maiorem, sub annulo Piscatoris, die v septembris MDCLIII, pontificatus nostri anno IX.

Dat. die 5 septembris 1653, pontif. anno IX.

¹ Edit. Main. legit non posse (R. T.).

² Legendum vel addendum concessis (R. T.).

Prooemium.

Redemptoris nostri, qui in caelestibus tenet imperium, cui sanctorum administrant agmina et laudis gloriam angelorum chori decantant, ineffabili providentia in supremo apostolicae dignitatis culmine et potestatis plenitudine constituti, tamquam de excelso monte ad irriguum militantis Ecclesiae agrum nostrae considerationis aciem, more vigilis et operosi pastoris, iugiter convertimus³, circa ea, per quae singulae ecclesiae, praesertim collegiatae ac in oppidis insignibus et populosis consistentes, condignis titulis, honoribus et⁴ praerogativis, cum spiritualium et temporalium incremento, decorari et feliciter dirigi valeant, praecipua et peculiari sollicitudine intendimus, votisque personarum generis splendore fulgentium, ac nobis et Apostolicae Sedi devotarum, praesertim sanctae Romanae Ecclesiae cardinalium, libenter annuimus, eaque specialibus favoribus et gratiis confovemus, ac desuper pastoralis officii nostri partes propensis studiis interponimus, prout, personarum et oppidorum eorundem qualitatibus et temporum circumstantiis debite pensatis, ad divini cultus, necnon beneficiorum et ministrorum ecclesiasticorum propagationem, animarum salutem, et christifidelium pacem et tranquillitatem conspiciamus in Domino non mediocriter expedire.

§ 1. Sane, cum nobis aliis pro parte venerabilis fratris Caroli episcopi Ostiensis

Supplicatio.

¹ Ex Regest. in Secret. Brev.

² Legerem convertentes (R. T.).

³ Ed. Main., ordine mut., h. et honoribus (R. T.).

et Veliternensis, eiusdem sanctae Romanae Ecclesiae cardinalis, Medices nuncupati, sacrique collegii decani, et dilecti filii Ferdinandi Hetruviae sibi subiectae magni ducis nobis humiliter supplicatum fuisset, ut, ad extinguendas lites inter nonnullos, qui fuerunt, episcopos Pistorienses, et praepositos insignis secularis et collegiatae ecclesiae S. Stephani oppidi Prati, iam pridem super exercitio iurisdictionis in dicto oppido motas, et adhuc pendentes, ecclesiam collegiatam huiusmodi in cathedralem ecclesiam erigere, aliaque infrascripta facere et exequi de benignitate apostolicâ dignaremur;

§ 2. Nos vero negotium huiusmodi congregationi venerabilium fratrum nostrorum sanctae Romanae Ecclesiae cardinalium rebus consistorialibus praepositorum examinandum mandavimus; et ipsi, captâ desuper diligenti et sufficienti informatione, oppidum et ecclesiam huiusmodi talia esse, ut illud in civitatem, et illam¹ in cathedralem ecclesiam erigi mererentur, sub die XXI iulii anni Domini MDCXLIII retulissent:

§ 3. Nos igitur, qui pacem et tranquillitatem praesertim inter ecclesiasticas personas vigere, divinumque cultum augeri, ac beneficiorum ecclesiasticorum numerum propagari sinceris desideramus affectibus, praefatum Ferdinandum magnum ducem a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris et poenis, a iure vel ab homine, quavis occasione vel causâ latis, si quibus quomodolibet innodatus innodatus existit, ad effectum praesentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes, et absolutum fore censentes, huiusmodi supplicationibus inclinati, auditâ et intellectâ eorumdem cardinalium relatione, et habitâ super his cum

eis et aliis eiusdem sanctae Romanae Ecclesiae cardinalibus in consistorio nostro secreto maturâ deliberatione, ac de illorum consilio et assensu, necnon de apostolicae potestatis plenitudine, ad Dei omnipotentis laudem et gloriam, ac eius gloriosissimae semper virginis matris Mariae, ac eiusdem sancti Stephani, necnon totius curiae caelestis honorem, fideique catholicae exaltationem, ac dilectorum filiorum incolarum et habitatorum et¹ oppidi Prati huiusmodi spiritualem conservationem, animarumque salutem, et litium huiusmodi extinctionem, ac eiusdem oppidi decus, oppidum Prati huiusmodi, moenibus cinctum, plurium aedificiorum ornatu spectabile, copioso incolarum ac ecclesiarum secularium et regularium numero respective decoratum, in loco amoeno situm, salubri aëre afflatum, ac omnium rerum quae ad vitae sustentationem necessariae sunt affluens, celeberrimorum virorum praestantiâ splendidum, et ex quo complures tam secularis militiae quam spiritualis ordinis asseclae, equites, duces, priores, abbates, generales, necnon archiepiscopi, episcopi, atque nonnulli sanctae Romanae Ecclesiae cardinales, tamquam a fertili virtutum selectarum prato prodire, et huius incolae in dies maiora dotum suarum incrementa . . . sese apostolicae benignitatis aspergine digniores reddiderunt, quo felicioribus auspiciis dicti Ferdinandi magni ducis, in et sub cuius ditione oppidum praefatum existit, protecti fuerunt, in civitatem Pratensem nuncupandam, ipsamque ecclesiam S. Stephani antiquae et elegantis structurae, in qua, praeter praeposituram, adsunt quinque aliae dignitates, videlicet primiceriatus, archipresbyteratus, archidiaconatus, decanatus et thesaurariatus, ac novemdecim canonici, plures cappellaniae, cum suis cu-

¹ Coniunctio et delenda (R. T.).

iusque satis pinguibus redditibus, sacrarium sacrâ suppellectili sufficienter instructum, fons item baptismatis, chorus, organum, turris campanaria cum campanis, animarum cura per presbyterum a capitulo deputatum exerceri solita, ac multae insignes reliquiae, praesertim eingulum beatae Virginis Mariae decenter asservantur (praeviâ in eâ eiusdem praepositurae, dignitatum ac canonicatum et praebendarum, statusque collegialitatis perpetuâ suppressione et extinctione), in cathedralem ecclesiam archiepiscopo Florentino nunc et pro tempore existenti subiectam atque suppositam, pro uno episcopo Pistoriensi et Pratensi, eiusdem archiepiscopi perpetuo suffraganeo, qui Pistoriensi et S. Stephani per nos hodie in cathedralem erectae ecclesiae ex nunc invicem aeque principaliter et perpetuo unitis et utrique illarum aeque iure et pari dignitate praesit, ac in illis et utraque earundem omnia et singula, quae ordinis, iurisdictionis et dignitatis episcopalis et pontificalis et exercitii sunt, et ad illa spectant et pertinent, exerceat, cum omnibus et singulis privilegiis, honoribus, iuribus, insignibus, exemptionibus, libertatibus, immunitatibus, favoribus, gratiis et indultis, quibus alii episcopi de iure, usu et consuetudine aut aliâs quomodolibet utuntur, potiuntur, fruuntur et gaudent, ac uti, potiri, frui et gaudere possunt et poterunt, necnon in eadem ecclesia Pratensi quinque dignitates superius expressas, videlicet primiceriatus, qui post pontificalem maior existat, archipresbyteratus, archidiaconatus, decanatus et thesaurariatus et novemdecim canonicatus et totidem praebendas, qui et quae hucusque in eâ uti collegiatâ instituti et institutae reperiuntur, ita ut illos et illas obtinentes, absque ullâ aliâ desuper a nobis vel Sede Apostolicâ praefatâ ab illis de novo habendâ provisione, seu capiendâ

possessione, ut prius, quoad vixerint et quilibet ipsorum vixerit, retinere libere et licite valeant, et quilibet eorum valeat, et omnes apud dictam ecclesiam Pratensem consistere, ac in eâ singulis diebus horas canonicas tam diurnas quam nocturnas celebrare et decantare seu recitare, illisque interesse, ac aliâs praefatae ecclesiae Pratensi laudabiliter in divinis deservire, ceteraque onera eis incumbentia, curamque animarum ipsius ecclesiae Pratensis deinceps per presbyterum idoneum a capitulo Pratensi ut ipsius deputatum subire et supportare teneantur, apostolicâ auctoritate, tenore praesentium, erigimus et instituimus, ipsamque Pratensem sic erectam et Pistoriensem ad praesens pastoris solatio destitutam ecclesiam invicem aeque principaliter perpetuo unimus.

§ 4. Denique, loco praepositurae, sicut praefertur, suppressae, in parochiali ecclesia S. Mariae in Castello nuncupatae civitatis Pratensis unum perpetuum simplex et personalem residentiam non requirens, illamque iurisdictionem et exemptionem habens, beneficium ecclesiasticum, abbatiam nuncupandam, ad altare maius dictae parochialis ecclesiae, pro uno clerico seu presbytero seculari futuro inibi perpetuo beneficio abbate nuncupando, qui onera, praepositurae sicut praefertur suppressae olim imposita, per se, vel per alium, seu alios, supportare, illique in divinis deservire teneatur, apostolicâ auctoritate praefatâ, earundem tenore praesentium, perpetuo sine alicuius praecedentis erigimus et instituimus; illique sic erecto et instituto pro illius dote et onerum antiquorum illi incumbentium supportatione antiquam dotem praepositurae sic suppressae, cum palatio ecclesiae S. Stephani hodie per nos in cathedralem erectae contiguo et domibus omnibusque aliis pertinentiis in et extra dictam civitatem

Appropriat et applicat ecclesiae S. Stephani in Castello nuncupatae quamplurima.

Oppidum Pratense in civitatem erigit.

Pratensem existentibus, ita quod liceat beneficium praefatum pro tempore obtinentibus omnium et singulorum antiquae dotis suppressae praepositurae honorum, necnon palatii et domorum omniumque aliarum pertinentiarum in et extra dictam civitatem Pratensem existentium huiusmodi, corporalem, realem et actualem possessionem, per se, vel alium, seu alios eius nomine, propria auctoritate libere apprehendere et apprehensam perpetuo retinere, fructus quoque, redditus et proventus, iura, obventiones et emolumenta ex eis provenientia quaecumque percipere, exigere, levare, recuperare, locare et arrendare, ac in suos et praedicti beneficii usus et utilitatem convertere, dioecesani loci vel cuiusvis alterius licentia desuper minime requisita, dicta auctoritate etiam perpetuo applicamus et appropriamus. Et propterea beneficium sic erectum et institutum, et a primaeva illius erectione et institutione, ut praefertur, vacans, praefato Carolo episcopo et cardinali (qui tam ipse quam eius in praefato beneficio successoris praefatae Sedi immediate subiecti existant), cum enunciatis et praeservativis derogationibus, clausulis et decretis ultimae commendae sic suppressae praepositurae praefato Carolo episcopo cardinali factae expressis et concessis, ad vitam commendari ac litteras desuper expediri posse volumus.

Praesentes litterae confirmat.

§ 5. Decernentes easdem praesentes, etiam ex eo quod quicumque interesse habentes, seu habere praetendentes, praemissis non consenserint, nec ad id vocati fuerint, seu alias ex quovis capite, vel causa quantumvis legitimam et iuridicam, de suppressionis¹ seu nullitatis vitio, aut intentionis nostrae vel quocumque alio defectu, notari, impugnari et invalidari, seu in ius et controversiam vocari, aut ad

¹ Potius lege *subreptionis* (R. T.).

viam et terminos iuris reduci, seu adversus illos quodcumque iuris seu facti remedium impetrari nullatenus posse, neque sub quibusvis similibus vel dissimilibus gratiarum revocationibus, suspensionibus, limitationibus, derogationibus, aut aliis contrariis dispositionibus, etiam per nos et quoscumque successores nostros Romanos Pontifices ac Sedem eandem, sub quibuscumque verborum expressionibus et formis et² pro tempore quomodolibet factis et faciendis, comprehendendi, vel confundi, sed semper ab illis exequi³, et quoties illae emanabunt, toties in pristinum et validissimum statum restitutas, repositas et plenarie reintegratas, ac de novo sub quacumque posteriori data, per eiusdem ecclesiae Pratensis capitulum et canonicos pro tempore existentes quomodocumque eligenda, concessas, validas et efficaces esse et fore, ac ab omnibus inviolabiliter observari,

§ 6. Sicque per quoscumque iudices ordinarios et delegatos, etiam causarum palatii apostolici auditores, ac S. R. E. cardinales, etiam de latere legatos et delegatos, sublatam eis et eorum cuilibet aliter iudicandi et interpretandi facultate et auctoritate, iudicari et defini debere, necnon, quidquid secus super his a quocumque, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, attentari contigerit, irritum et inane decernimus. Non obstantibus, etc.

§ 7. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrae absolutionis, unionis, erectionis, institutionis, applicationis, appropriationis, decreti, etc., infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare praesumpserit indignationem omnipotentis Dei et beatorum Petri et Pauli apostolorum eius se noverit incursum.

Datum Romae, apud S. Mariam Maio-

¹ Ista coniunct. et redundare videtur (R. T.).
² Videtur legendum *excepi* (R. T.).

Contrariis derogat.

Hinc paginae contrauentus punit.

rem, anno Incarnationis Dominicae MDCLIII, x kalendas octobris, pontificatus nostri anno IX¹.

Dat. die 22 septembris 1653, pontif. anno IX.

CLXXI.

Commissio episcopo et inquisitori Melitano et licentia magno magistro hospitalis sancti Ioannis Hierosolymitani imponendi gabellam universitati et hominibus insularum Gaudisii et Melitae².

Venerabili fratri episcopo Melitano, ac dilecto filio adversus haeticam pravitatem in insula Melitana inquisitori generali, auctoritate apostolica deputato,

Innocentius Papa X.

Venerabilis frater, ac dilecte fili, salutem et apostolicam benedictionem.

Exponit onera, et aera aliena sumpta pro defensione insulae Melitanae a magno magistro.

§ 1. Alias³ pro parte directorum filiorum iuratorum et deputatorum universitatis et hominum insulae Melitanae nobis exposito, quod, cum tunc a decem annis circa plus solito Turcarum tyrannus tandem⁴ insulam valido exercitu infestare velle minaretur, dilecti filii magnus magister et conventus hospitalis sancti Ioannis Hierosolymitani, ut eidem Turcarum tyranno resisterent, novas duplicesque munitiones facere, et, post exhaustum in illis dicti hospitalis aerarium, illud grandi aere alieno ex censuum impositione contracto obstringere, necnon insuper, pro expensis quae dilationem non patiebantur, monetam ex aere in pluribus vicibus usque ad summam ducentorum et quinquaginta millium scutorum circiter, quae tota in opus munitionum huiusmodi erogata est, eudi fa-

cere coacti fuissent, quodque monetae¹ huiusmodi postmodum extincta scissaque parte aliqua, cum ipsi magnus magister et conventus statuissent rationem inire, qua residuum dictae monetae extinguerent scindique facerent, de anno MDCXLV invalescentibus, ut cum maxime, dicti Turcarum tyranni minis, collectoque per eum firmissimo exercitu, qui, donec ad insulam Cretensem movit, credebatur insulam praedictam aggressurus, oportuisset eosdem magnum magistrum et conventum, quo formidatam et alias expertam obsidionem sustinere possent, novas et excessivas expensas facere, invecis² introductisque aliunde in eandem insulam brevissimo tempore maximam commensuram aliarumque rerum ad bellum necessarium³ copia, ingentique militum exterorum manu, idque aere dicti hospitalis proprio, absque ulla universitatis et hominum huiusmodi contributione, malentibus magno magistro et conventu praedictis bona et religiosos eiusdem hospitalis duplicatis oneribus ordinariis super prioratum, baiulivatum et praepositoriarum seu commendarum eiusdem hospitalis fructibus et proventibus impositis, necnon censuum in alma Urbe nostra, in civitate Januensi, Franciaeque regno, et alibi in aliquot centenis millibus scutorum creationibus et constitutionibus, quam universitatem et homines praedictos praegravare; unde tunc necesse fuisset supersedere in dictae monetae aerae extinctione ab omnibus popularibus huiusmodi proptata; proptereaque, ultra praedictam ducentorum quinquaginta circiter millium scutorum summam, etiam alia consimilis⁴ moneta in aere pro summa

¹ Perperam edit. Main. legit *moneta* (R. T.).

² Male edit. Main. habet *in vectis* (R. T.).

³ Forsan *necessariarum* legendum pro *necessarium*; atque ita foret etiam legendum supra pag. 580 b (R. T.).

⁴ Male edit. Main. legit *consimili* (R. T.).

¹ Legendum *anno x* (R. T.).

² Ex Regest. in Secret. Brev.

³ Vide etiam Constit. supra pag. 580 (R. T.).

⁴ In loco parallelo legitur *eandem* pro *tandem* (R. T.).

scutorum quadraginta millium cusa¹ fuis-
sent, et ex tantae monetae aereae huius-
modi copia et quantitate factum esset,
ut usus monetae aureae et argenteae
cessaret in eadem insula, cuius ager cum
minime proferat quantum in sex menses
sustentationi eorundem universitatis et
hominum satis esse possit, sibi que de
omnibus ad vitam necessariis in partibus
exteris providendum sit, in quibus dicta
moneta aerea repudiatur, cursumque non
habet, propterea ac alias occasione dictae
monetae aereae universitas et homines
praefati non levia damna et incommoda
passi fuissent et in dies paterentur, cum
pro cambio seu collybo monetae² tri-
ginta quinque scuta pro quolibet cente-
nario tunc solverentur, pretiaque rerum
pro medietate ultra consuetum crevissent,
eademque de causa destituti opportuni-
tate, quam habere solebant, pecunias capi-
endi a negotiatoribus ad aliquod com-
petens interesse, ut sibi de re frumentaria
ad eiusdem insulae sustentationem neces-
saria providerent, et ignari quidnam hac
in re consilii³ caperent, ad eundem ma-
gnum magistrum eiusque consilium re-
cursum habuissent, illisque supplicassent,
ut eidem universitati et hominibus, ne fame
perirent, in cura comparandi tritici sub-
intrarent succederentque;

§ 2. Quo onere pro eosdem magnum
magistrum et consilium assumpto, et ad
frumenti emptionem sumpta ad interesse
notabili pecuniarum summa, ob immen-
sum alio gravi aere alieno⁴ quo⁵ sese ex-
solvere nequit commune dicti hospitalis
aerarium propter minus diminutos illius
redditus occasione motuum inter principes

¹ Edit. Main. legit *cussa* (n. T.).

² Particula *ad* hic delemus (n. T.).

³ Edit. Main. legit *concilii* (n. T.).

⁴ Ut in loco parallelo pag. 581 *a* etiam hic
ponerem *aliud grave aes alienum* (n. T.).

⁵ Male edit. Main. legit *quod* (n. T.).

christianos excitatorum subsequutamque
ingentem illius anni sterilitatem, pretium
tritici adeo crevisset, ut computatis¹ ex-
pensis et interesse tumulus tritici men-
surae illarum partium² eidem hospitali
constaret novemdecim aut viginti circiter
tarenis monetae earundem partium;

§ 3. Quoniam vero compertum fuisset
esse impossibile ut a personis particula-
ribus triticum tanto pretio solveretur,
ideo, ad supplicationem universitatis et
hominum praedictorum, idem magnus ma-
gister tumulum frumenti solis dumtaxat
decem tarenis vendi fecisset, propter quod
iidem universitas et homines gravissimum
aes alienum cum eodem hospitali contra-
xissent; quod eo maius futurum erat,
quia ipsum hospitale per decretum ex-
pressum se obligaverat per totum mensem
augusti eiusdem anni frumenti pretium
non aucturum; et in eadem expositione
subiuncto, quod iidem universitas et ho-
mines nullos redditus nullaque bona sta-
bilia haberent, quae dissolvendo tam gravi
suo aeri³ alieno, quod in eodem mense
augusti ad summam centum trigintasep-
tem millium scutorum circiter pervenit,
sufficerent, quodque, quamvis ipsi hospitali
maxime opus esset, ut dictum suum cre-
ditum in pecunia numerata consequeretur,
nihilominus tamen minus iidem magnus ma-
gister et consilium, miserti vicem dictorum
universitatis et hominum, damnumque,
quod illi continenter⁴ occasione dictae mo-
netae aereae sustinebant, decrevissent
condonare, prout re ipsa dictum suum
creditum iidem universitati et hominibus
condonavissent, ita tamen, ut, si et post-
quam summa pecuniarum eidem credito
aequivalens collecta coactaque fuisset, ex

¹ Edit. Main. habet *computatis* pro *computa-
tis* (n. T.).

² Ed. Main. legit *pretium* pro *partium* (n. T.).

³ Edit. Main. legit *aere* (n. T.).

⁴ Edit. Main. legit *continente* (n. T.).

Praedictus
magister et uni-
versitas statu-
erunt collectam
generalem pro
solutione aere
alieni.

ea scindi tanta alia quantitas dictae monetae
aereae deberet; decretumque huiusmodi
universitas et homines praedicti summe
gratum acceptumque habuissent, et sub
die xxvii februarii MDCXLVIII insimul con-
gregati tres ex suo coetu depulassent, concessa
illis unanimiter ampla facultate ine-
undi rationem faciliorem leviolemque, qua
fieret una collecta generalis, per quam
pecunia, quae eidem debito dissolvendo
par esset, colligi, et tantumdem dictae
monetae aereae scindi posset, cum hoc
tamen, ut collecta huiusmodi semel dum-
taxat et universaliter fieret, ita ut illa
omnes et singulos etiam exemptos com-
prehenderet, attento quod omnes indis-
criminatim gavisu fuissent, continuoque
gauderent frumento valde minori pretio,
quam fuisset emptum per dictum hospi-
tale;

Supplicatio.

§ 4. Ac nobis pro parte eorundem
iuratorum et deputatorum humiliter sup-
plicato, ut, pro una vice tantum, unam
collectam seu contributionem generalem
super bonis, effectibus et habentia singu-
lorum etiam ecclesiasticorum, etiam re-
gularium cuiusvis ordinis, congregationis
et instituti, ac etiam familiarum sacrae
inquisitionis adversus haereticam pravita-
tem officii, et quorumlibet aliorum quan-
tumvis exemptorum et privilegiatorum,
imponendi licentiam ad praemissorum ef-
fectum concedere dignaremur:

Exponit quod
mandaverat epi-
scopo et inquisi-
tore existenti-
bus in insula
Melitana.

§ 5. Nos vobis, seu tunc existentibus
episcopo et inquisitori adversus haereti-
cam pravitatem in praedicta insula Meli-
tana deputato, facultatem concessimus ac
commisimus et mandavimus, ut, pro ex-
tinctione monetae ex aere fabricatae usque
ad summam scutorum centum triginta
septem millium in circa contributorum
etiam ecclesiastici regulares pro rata quo-
rumcumque bonorum, rerum et effectuum,
per vos¹, seu tunc existentes episcopum et

¹ Perperam ed. Main. legit *eos* pro *vos* (n. T.).

inquisitorem, servatis servandis, declaran-
da, ita tamen, ut ex ea creditum etiam
dicti hospitalis ad eandem summam cen-
tum trigintaseptem millium scutorum in
circa ascendens extinctum remaneret, et
cum onere, quod residuum eiusdem mo-
netae ex aere fabricatae, ascendente ad
summam ducentorum quinquaginta mil-
lium in circa, infra biennium cum effectu
extingueretur, semota omni dilatione; et
alias, prout in nostris desuper in simili
forma Brevis expeditis litteris¹, quarum
tenores pro plene et sufficienter expressis
haberi volumus, plenius continetur.

§ 6. Cum autem, sicut pro parte eo-
rundem iuratorum et deputatorum uni-
versitatis et hominum insulae Melitanae
praedictae nobis nuper expositum fuit,
licet ad praemissa executioni demandanda
deputati executores, necnon iurati et de-
putati huiusmodi, quo collecta super bonis
effectibus et rebus singulorum iuxta prae-
fatarum litterarum nostrarum tenorem
executioni demandaretur, plurimum ela-
boraverint, omnemque ad id diligentiam
adhibuerint; nihilominus tamen collecta
huiusmodi exitum habere haecenus non
potuerit, ob enata illius occasione inter
ecclesiasticos et laicos insulae praedictae
dissidia, ac inaequalitatem gravaminis per
singulos ferendi, cum illi, qui bona in
insula praedicta non possidebant, utcum-
que commoditate tritici viliori pretio em-
pti gavisu, collectae huiusmodi onus nul-
latenus subirent, bonorum vero in insula
huiusmodi existentium possessores ultra
modum commoditatis per eos perceptae
plus aequo gravarentur; ideoque iidem
iurati et deputati, ut aes alienum per
universitatem et homines praedictos cum
dicto hospitali contractum, ut praefertur,
necnon moneta aerea huiusmodi quanto
citius extinguatur, nobis humiliter sup-
plicari fecerunt, quatenus licentiam impo-

Nova suppli-
catio.

¹ Quas vide supra pag. 599 seq. (n. T.).

nendi unam gabellam, quae pariter personas ecclesiasticas etiam quomodolibet exemptas ac officiales et familiares sancti inquisitionis adversus haereticam pravitatem officii afficiat, ad effectum praedictum concedere de benignitate apostolica dignaremur.

Supplicatio-
nem exaudivit.

§ 7. Nos igitur, eosdem iuratos et deputatos, necnon universitatem et homines specialibus favoribus et gratiis prosequi volentes, et eorum singulares personas a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris et poenis, a iure vel ab homine, quavis occasione vel causa latis, si quibus quomodolibet innodatae existunt, ad effectum praesentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes et absolutas fore censentes, huiusmodi supplicationibus inclinati (revocantes in primis, ac irritantes et annullantes, viribusque et effectu penitus evacuantes litteras nostras praedictas, necnon quascumque facultates, mandata et ordinationes, ceteraque in illis contenta, ac collectam super bonis, effectibus et rebus illarum vigore impositam, ut praefertur, aliaque ex inde sequuta, in omnibus et per omnia, perinde ac si nunquam emanassent), vobis committimus et mandamus, ut, quoad personas ecclesiasticas etiam quomodolibet exemptas, ac officiales et familiares dicti sancti inquisitionis officii respective, auctoritate nostra imponatis, prout nos quoad laicos et personas dicti hospitalis concedimus per praesentes magno magistro praedicto licentiam imponendi, unam gabellam super tritico, bladis mixtis et hordeo in Melitana ac Gaudisii insulis huiusmodi colligendis, et illis, quae illuc imposita in apothecis publicis inibi vendi contigerit, videlicet, super tritico ad rationem duodecim, super bladis mixtis

1 Potius lege posita (R. T.).

ad rationem novem, super hordeo autem ad rationem sex tarenorum monetae illarum partium pro qualibet salma mensurae earumdem partium, ac praeterea super cimino ex eisdem insulis exportando, seu extrahendo, dulci quidem ad rationem duodecim, acri vero ad rationem sex tarenorum similium pro quolibet cantharo mensurae dictarum partium, ad biennium dumtaxat (intra quod temporis spatium infrascriptum centum et triginta unius millium quadringentorum nonagintaquatuor nummorum *perze da otto* vulgo nuncupatorum summam inde constari posse creditur) duraturam, et ab omnibus etiam ecclesiasticis secularibus, et cuiusvis ordinis, congregationis, societatis etiam Iesu et instituti etiam Mendicantium utriusque sexus regularibus, et familiaribus dicti sancti inquisitionis officii adversus haereticam pravitatem, hospitaliumque et aliorum locorum piorum personis, etiam quocumque immunjatis, vel exemptionis, seu alio quocumque privilegio suffultis, etiam speciali ac individuâ expressione dignis, sive in pecuniâ numeratâ, sive in portione rei gabellae huiusmodi obnoxiae pro ratâ dictae pecuniae ad arbitrium debitoris exsolvendam, et in monetae aereae praefatae scissionem et extinctionem totaliter et omnino convertendam, ita tamen, ut residuum aeris alieni per universitatem et homines huiusmodi cum hospitali praefato, ut praefertur, contracti, quod ad summam praedictam centum et triginta unius millium quadringentorum nonaginta quatuor nummorum *perze da otto* vulgo nuncupatorum in totum ascendere, facto calculo, asseritur, extinctum penitus remaneat, et cum onere, quod residuum dictae monetae aereae intra biennium huiusmodi ab hospitali praedicto, semotâ omni dilatione, cum effectu extinguatur.

§ 7. Volentes insuper, quod exactio ga-

bellae huiusmodi, postquam vigore praesentium imposita fuerit, et emolumentum inde proventuri concessio ut praemittitur faciendâ, quoad laicos et personas dicti hospitalis ad magnum magistrum praedictum, quoad ecclesiasticos vero, ac exemptos ac officiales ac familiares praedictos ad vos respective omnino spectet et pertineat, quodque ab eodem magno magistro et vobis respective deputati eligantur, penes quos pecuniae vel portio rerum onerigabellae huiusmodi obnoxiarum, quas inde percipi contigerit, deponantur ad effectum convertendi integre in usus praedictos pecunias huiusmodi ac illas quae ex venditione portionum rerum praefatarum redigentur.

Clausulas apponit.

§ 8. Decernentes etiam omnes et quascumque personas ad gabellae vigore praesentium imponendae solutionem omnino teneri, easque ad id, vestra quidem quoad ecclesiasticos ac exemptos necnon officiales et familiares praedictos respective, quo vero ad laicos et personas dicti hospitalis eiusdem magni magistri auctoritate, opportunis iuris et facti remediis summarie, simpliciter et de plano, sine strepitu et figura iudicii, solâ facti veritate inspectâ, ac omni appellatione, reclamatione et recursu prorsus remotis, cogi et compelli posse; praesentes vero litteras de obreptionis vel subreptionis aut nullitatis vitio, vel nostrae intentionis seu quocumque alio defectu notari, redargui, impugnari, in ius vel controversiam revocari, aut adversus illas quocumque iuris, facti vel gratiae remedium impetrari minime posse; sicque ab omnibus censi, ac ita et non aliter per quoscumque indices ordinarios et delegatos, etiam causarum palatii apostolici auditores, ac quaecumque dicti hospitalis tribunalia, necnon S. R. E. cardinales, etiam de la-

1 Male edit. Main. legit *praecipit* (R. T.).

tere legatos, et Apostolicae Sedis nuncios, et quosvis alios quacumque auctoritate fungentes, sublata eis et eorum cuilibet quavis aliter iudicandi et interpretandi facultate et auctoritate, iudicari et definiri debere, ac irritum et inane quidquid secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

Contraria refellit.

§ 9. Non obstantibus felicis recordationis Bonifacii Papae VIII praedecessoris nostri de unâ, et concilii generalis editâ de duabus dietis, dummodo ultra tres dietas aliquis auctoritate praesentium ad iudicium non trahatur, aliisque constitutionibus et ordinationibus apostolicis, etiam conciliaribus, necnon quibusvis, etiam iuramento, confirmatione apostolicâ, vel quavis firmitate aliâ roboratis, statutis et consuetudinibus, stabilimentis, usibus et naturis, ac ordinationibus capitularibus, privilegiis quoque, indultis et litteris apostolicis, etiam ecclesiasticis tam secularibus quam regularibus praedictis, ac etiam in favorem familiarium et officialium sancti inquisitionis officii huiusmodi, et quorumvis aliorum etiam speciali mentione dignorum, in contrarium praemissorum quomodolibet concessis, approbatis et innovatis; quibus omnibus et singulis, etiamsi pro sufficienti eorum derogatione de illis eorumque totis tenoribus specialibus, specificis, individuâ ac de verbo ad verbum expressa mentio faciendâ, aut certa alia forma ad hoc servanda foret, illorum omnium et singulorum tenores pro plene et sufficienter expressis formamque in illis traditam pro servatâ habentes, illis aliâs in suo robore permanentibus, ad praemissorum effectum, hac vice dumtaxat, specialiter et expresse derogamus; ceterisque contrariis quibuscumque.

Transumptorum fides.

§ 10. Volumus autem, quod praesentium transumptis, etiam impressis, manu alicuius notarii publici subscriptis, et sigillo

personae in dignitate ecclesiasticâ constitutae munitis, eadem prorsus fides adhibeatur, quae ipsis originalibus litteris adhiberetur, si forent exhibitae vel ostensae.

Datum Romae, apud S. Mariam Maiorem, sub annulo Piscatoris, die XXIII septembris MDCLIII¹, pontificatus nostri anno IX².

Dat. die 23 septembris 1653, pontif. anno IX.

CLXXI.

Subsidium centum millium scutorum super fructibus ecclesiasticis Reipublicae Venetae pro eadem Republica³.

Innocentius Papa X,
ad futuram rei memoriam.

Prooemium.

Etsi, pro curâ nostri pastoralis officii divinâ disponente providentiâ nobis commissi meritis licet imparibus, nihil magis cordi sit, quam personas ecclesiasticas ab extraordinariis oneribus immunes semper conservare, idque, nisi summa necessitas cogat, re ipsâ animo nostro statuerimus; nihilominus, sicut iam omnibus notum esse debet, cum Turcarum tyrannus nefarium bellum, quod ab octo circiter annis dilectis filiis nobilibus viris duci et dominio Venetorum intulit, etiamnum ingenti apparatu maximisque viribus prosequatur, et propterea ipsi dux et dominium maiores quam unquam antea tam maritimas quam terrestres copias, ut se suaque tueantur, parare et instruere, ac proinde ingentes expensas facere modo compellantur:

§ 1. Nos, considerantes non minus clericorum quam laicorum interesse, ut ea, quae ad defensionem huiusmodi necessaria sunt, studiose comparentur, quo christiani nominis hostes infensissimi a christifide-

¹ Erronee edit. Main. habet 1651 (R. T.).

² Legendum anno X (R. T.).

³ Ex Regest. in Secret. Brevium.

lium cervicibus adiuvante Domino repellantur, cogimur denuo de universi cleri domini Veneti facultatibus in hoc gravissimo periculosissimoque casu fiduciam sumere, sperantes quod ipsi hoc onus urgentissimâ necessitate et iustissimâ de causâ a nobis sibi impositum aequo animo ferre non recusabunt.

§ 2. Motu itaque proprio, ac ex certâ scientiâ et maturâ deliberatione nostris, deque apostolicae potestatis plenitudine, unum subsidium centum millium scutorum auri, super omnibus et singulis fructibus, redditibus et proventibus secundum verum annum valorem praesentis anni quarumcumque cathedralium et metropolitaniarum, ac patriarchalium, atque aliarum ecclesiarum, ac monasteriorum, prioratuum et beneficiorum ecclesiasticorum secularium quorumcumque, ac hospitalium et quorumvis ordinum et militiarum (non tamen sancti Ioannis Hierosolymitani, quorum fratres, pro muniendâ et defendendâ adversus improbos eorundem Turcarum conatus insulâ Melitanâ, gravissimos sumptus subire et magnum aes alienum contrahere oportuit) regularium, cum curâ et sine curâ, in dicto dominio existentium, a venerabilibus fratribus patriarchis, archiepiscopis, episcopis, ac dilectis filiis electis, administratoribus, commendatariis, abbatibus, prioribus, praepositis, praelatis, capitulis, conventibus, ceterisque personis ecclesiasticis secularibus et regularibus quibuscumque, tam non¹ exemptis et quantumvis privilegiatis, etiam S. R. E. cardinalibus, necnon sancti Benedicti, sancti Augustini, Cisterciensium, Cluniacensium, Praemonstratensium, Carthusiensium, Camaldulensium, Montis Oliveti, Vallis Umbrosae, Cruciferorum monachorum, eremitarum sancti Hieronymi, et quorumcumque aliorum ordinum, necnon Cassinensis,

Subsidium
imponit.

¹ Pro tam non legendum videtur etiam (R. T.).

aliâs sanctae Iustinae, S. Salvatoris et Lateranensis aliarumque congregationum, tam virorum quam mulierum, et etiam Mendicantium, ac¹ privilegio et aliâs bona immobilia seu certos redditus quoquomodo ecclesiasticos habentium, in dominio praedicto ecclesias, monasteria et alia beneficia ecclesiastica obtinentibus, et fructus ecclesiarum, monasteriorum et beneficiorum huiusmodi, necnon pensiones annuas quantumcumque exemptas, et sub quibusvis obligationibus, etiam in formâ camerae apostolicae, etiam iuramento, etiam cum suspensione censurarum et de non contraveniendo, ac etiam fortasse de non impetrando gratias nostras contra eos et concessis non utendo, vallatis, et forsân aliis etiam efficacioribus cautelis et decretis ac clausulis super eisdem fructibus et pensionibus, etiam medio cedularum banchi, seu in formâ depositi, habentibus et intra praesentem annum habituris, cuiuscumque praecminentiae, status, gradus, ordinis et conditionis, etiam religionis, vel militiae existant (quibus, aut quorum aliquibus, ulla privilegia, exemptiones, aut indulta, sub quacumque verborum formâ et expressione concessa, quoad hoc nullatenus suffragari posse volumus, fratribus et personis dicti hospitalis sancti Ioannis Hierosolymitani in totum et omnino, ceteris vero hospitalibus hospitalitatem actu servantibus pro eâ quantitate tantum, quam in servandâ ipsâ hospitalitate exponunt, dumtaxat exceptis, et dummodo a personis Ordinum Mendicantium non nisi medietas eius partis, quae ratione subsidii huiusmodi ab eis solvenda esset², solum exigatur) proportionabiliter et aequaliter iuxta verum valorem praedictum inter praedictas personas ecclesiasticas secundum aequalem ac discretam partitionem, quam ad nos quamprimum trans-

¹ Legendum ex pro ac (R. T.).

² Perperam ed. Main. legit esse pro esset (R. T.).

mitti mandamus, per venerabiles fratres Franciscum episcopum Civitatis Castelli, nuncium nostrum, et patriarcham Venetiarum distribuendam, ac in locis et terminis, modisque et formis per ipsos Franciscum episcopum nuncium et patriarcham, quos collectores generalis subsidii huiusmodi harum serie constituimus et deputamus, statuendis, ordiandis, et declarandis omnino de praesenti anno persolvendam, ac per eos, et eorum subcollectores, qui sint personae ecclesiasticae, ad hoc ab ipsis deputandos, percipiendum, exigendum, et levandum, ac duci et dominio praedictis cum effectu consignandum, ut illud in expensas necessarias contra dictos Turcas et non alios usus expendere valeant, apostolicâ auctoritate, tenore praesentium, imponimus, impositumque fore et esse decernimus et declaramus; necnon eisdem collectoribus generalibus, et ab eis deputandis subcollectoribus huiusmodi, a patriarchis, archiepiscopis, episcopis electis, administratoribus, abbatibus, commendatariis, prioribus, praepositis, praepositis, praelatis, capitulis, conventibus et aliis personis ecclesiasticis praedictis, praeterquam ut supra exceptis, ratam dicti subsidii eos et eorum quemlibet, ut praefertur, tangentem petendi, exigendi et colligendi, eisque et eorum singulis, ut illam modo praemisso solvant, per poenas, quoad patriarchas, archiepiscopos et episcopos, interdicti et suspensionis ingressus ecclesiae, quoad alios vero, privationis beneficiorum ecclesiasticorum per eos quomodolibet obtentorum, et alias de quibus illis videbitur, etiam pecuniarias, ac demum per sententiam excommunicationis aliasque censuras ecclesiasticas, ceteraque opportuna iuris et facti remedia, mandandi et praecipendi, contradictores quoslibet et rebelles, et suam ipsius subsidii partem solverere recusantes, seu differentes, et ne

illa solvatur persuadentes directe¹, per poenas, censuras et remedia huiusmodi, appellatione postposita, compescendi, brachii quoque secularis auxilium, si opus fuerit, ad hoc invocandi, solventes de solutis quietandi et liberandi, a censuris et poenis, quas praemissorum occasione quomodolibet incurrerint, absolvendi, et generaliter omnia et singula alia in praemissis et circa ea necessaria seu quomodolibet opportuna, etiamsi mandatum exigerent magis speciale quam praesentibus sit expressum, faciendi, gerendi, ordinandi, mandandi et exequendi, plenam et liberam, auctoritate apostolicâ et tenore praedictis, facultatem concedimus et potestatem.

§ 2. Volentes quod expensae, quae circa exactionem subsidii huiusmodi forsan faciendae fuerint, in centum millibus scutis praedictis minime computari debeant, sed dictae personae ecclesiasticae expensas ipsas ultra ratam partem, quam ratione eiusdem subsidii solvere debebunt, etiam persolvere teneantur.

§ 3. Non obstantibus quibusvis constitutionibus et ordinationibus apostolicis, etiam in conciliis universalibus editis, necnon ecclesiarum, monasteriorum, prioratuum, ordinum, congregationum et militiarum huiusmodi, etiam iuramento, confirmatione apostolicâ, vel quavis firmitate aliâ roboratis, statutis et consuetudinibus, stabilimentis, usibus et naturis, privilegiis quoque, indultis, exemptionibus et immunitatibus, etiam in corpore iuris clausis, ac litteris apostolicis ecclesiis, monasteriis, prioratibus, praeceptoribus, praelatis, capitulis, conventibus, ordinibus, congregationibus et militiis, aliisque praedictis, in genere vel in specie, sub quacumque formâ et verborum expressione, a nobis et Sede Apostolicâ, etiam consi-

storialiter, et motu simili, et aliâ quovis modo emanatis et concessis, et etiam iteratis vicibus confirmatis, approbatis et innovatis; quibus omnibus et singulis, etiamsi de illis eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa ac individua, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio seu quaevis alia expressio habenda aut aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda foret, et in eis caveatur expresse, quod per huiusmodi clausulas generales eis nullatenus derogetur, nec derogatum esse censeatur nisi sub certis modo et formâ in eis expressis, tenores huiusmodi, ac si de verbo ad verbum insererentur, praesentibus pro sufficienter expressis et insertis, ac modum et formam ad id servandos pro individue servatis habentes, ad praemissorum effectum, illis aliâ in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat, specialiter et expresse derogamus; ceterisque contrariis quibuscumque;

§ 4. Aut si patriarchis, archiepiscopis, episcopis, electis, administratoribus, abbatibus, commendatariis, ceterisque praedictis, et quibusvis aliis, communiter vel divisim, ab Apostolicâ sit Sede indultum, quod interdicti, suspendi vel excommunicari non possint per litteras apostolicas non facientes plenam et expressam ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem.

§ 5. Volumus autem, quod, iuxta ordinationem in concilio Viennensi super hoc editam, calices, libri¹ et alia ornamenta ecclesiarum, monasteriorum, prioratuum et aliorum beneficiorum et piorum locorum sub praesentibus comprehensorum divino cultui dedicata, causâ pignoris vel aliâ occasione solutionis subsidii huiusmodi, nullatenus capiantur, distrahantur, vel occupentur; quodque praesentium tran-

Expensas circa exactionem subsidii faciendas a dictis personis ecclesiasticis persolverendas declarat.

Derogat contrariis.

Ornamenta ecclesiarum non posse tangi iubet.

Transumptorum fides.

¹ Alibi additur vel indirecte (R. T.).

¹ Edit. Main. legit *liberi pro libri* (R. T.).

sumptis, etiam impressis, manu notarii publici subscriptis, et sigillo alicuius ex dictis praesentium litterarum collectoribus generalibus vel alterius praelati ecclesiastici munitis, eadem prorsus fides ubique adhibeatur, quae praesentibus adhiberetur, si forent exhibitae vel ostensae.

Datum Romae, apud S. Mariam Maiorem, sub annulo Piscatoris, die II octobris MDCLIII, pontificatus nostri anno IX.

Dat. 2 octobris 1653, pontif. anno IX.

CLXXIII.

Declaratio nullitatis litterarum senatus Mediolani et edicti gubernatoris Status Mediolanensis super observatione festivitatis sancti Dominici in dicto Statu¹.

Innocentius Papa X,
ad futuram rei memoriam.

Prooemium.

Cum nuper ad notitiam nostram non sine gravi animi nostri molestiâ pervenerit, quod dilecti filii senatus Mediolani per litteras circulares datas die XX iunii proxime praeteriti, et dilectus filius nobilis vir modernus gubernator Status Mediolani per edictum publicatum die XXX eiusdem mensis iunii mandaverit observari diem festum sancti Dominici die IV mensis augusti cuiuslibet anni in toto illo Statu, praecipientes, ut populi et subditi illius Status abstineant ab operibus servilibus, et artifices tabernas et apothecas clausas teneant, prout servatur ceteris diebus festis ex praeepto, et ulterius in edicto praedicto exprimaturn festivitatem esse celebrandam cum omni devotione et pietate christianâ:

Quaecumque emanata super observatione fe-

§ 1. Nos, quibus universalis Ecclesiae regimen a Domino commissum est, con-

¹ Quinam dies pro festis de praeepto colendi sint, statuit Sanctissimus D. N. Urbanus Papa VIII, festorumque multitudinem revocavit sua Const. DCCLIX, *Universa*, pag. 206, huius tomi.

siderantes quam perniciosum¹ auctoritati ecclesiasticae id esse possit, cum principes laici, quos in rebus Ecclesiae obsequendi potius manet necessitas quam auctoritas imperandi, non habeant facultatem indicendi dies festos in honorem sanctorum, de venerabilium fratrum nostrorum S.R.E. cardinalium sacris ritibus praepositorum, quibus hoc negotium discutiendum commisimus, consilio, praedictas litteras ac edictum emanata auctoritate laici² super observatione praedictae festivitatis sancti Dominici, fuisse et esse omnino nulla, nulliusque roboris et momenti, vel³ aliquo modo servanda, apostolicâ auctoritate, tenore praesentium, declaramus;

§ 2. Sicque et non aliter in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos, etiam causarum palatii apostolici auditores, ac eiusdem S. R. E. cardinales, etiam de latere legatos, et quosvis alios quacumque auctoritate fungentes, sublata eis et eorum cuilibet quavis aliter iudicandi et interpretandi facultate et auctoritate, iudicari et definiri debere, ac irritum et inane, si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari, decernimus.

§ 3. In contrarium facientibus non obstantibus quibuscumque.

Datum Romae, apud S. Mariam Maiorem, sub annulo Piscatoris, die VI octobris MDCLIII, pontificatus nostri anno X.

Dat. die 6 octobris 1653, pontif. anno X.

CLXXIV.

Suppressio litis inter episcopum Cracoviensem, universitatem ac accademiam pendentem in sacro Rotae au-

¹ Male edit. Main. legit *perniciosos* (R. T.).
² Potius lege *laicâ* vel *laicali* (R. T.).
³ Potius *legerem nec pro vel* (R. T.).

si S. Dominici respicit ac refert.

Aliter definiri et iudicari velat.

Contraria reiicit.

*ditorio super iurisdictione et exemptione*¹.

Innocentius Papa X,
ad futuram rei memoriam.

Supprimi li-
tes inter epi-
scopum Craco-
viensem univer-
sitate ac aca-
demiam pen-
dentem.

§ 1. Cum, sicut accepimus, inter venerabilem fratrem modernum episcopum Cracoviensem et dilectos filios rectorem et alios universitatis studii generalis seu academiae eiusdem civitatis Cracoviensis super exemptione a iurisdictione eiusdem episcopi, aliisque articulis, in sacro Rotae romanae auditorio pendeat indecisa: nos, controversias praemissorum occasione exortas apostolicae provisionis nostrae operâ sopire et ne in recidivae contentio- nis scrupulum relabantur opportune providere volentes, ac praedictum episcopum a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris et poenis, a iure vel ab homine, quavis occasione vel causâ latis, si quibus quomodolibet innodatus existit, ad effectum praesentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes et absolutum fore censentes, litemque huiusmodi, illiusque statum et merita, nominaque et cognomina iudicum et col- litigantium, aliaque etiam necessario exprimenda, praesentibus pro expressis habentes, de nonnullorum S. R. E. cardinalium, quibus hoc negotium discutiendum commisimus consilio, litem huiusmodi, in statu et terminis in quibus reperitur ad praesens, ab auditorio huiusmodi ad nos harum serie avocantes, illam, auctoritate apostolicâ, tenore praesentium, supprimimus penitus et exlinguimus, perpetuumque iudicibus ac utrique parti desuper silentium imponimus, necnon auctoritatem et iurisdictionem eiusdem episcopi Cracoviensis in iis omnibus in quibus ex formâ constitutionum apostolicarum seu

ex dispositione statutorum eiusdem universitatis seu academiae a Sede Apostolicâ confirmatorum, vel ex legitimâ consuetudine seu praescriptione illi competere valet, et specialiter in admissione professorum ad respondendum pro loco unâ cum rectore et decanis facultatum universitatis seu academiae praedictae, auctoritate et tenore praedictis confirmamus et approbamus, illisque inviolabilis apostolicae firmitatis robur adiciamus, et, quatenus opus sit, eidem episcopo Cracoviensi auctoritatem et iurisdictionem huiusmodi de novo tribuimus et impertimur; sicque et non aliter per quoscumque iudices ordinarios et delegatos, etiam causarum palatii apostolici auditores, ac S. R. E. cardinales, etiam de latere legatos et Sedis Apostolicae nuncios, iudicari et definiri debere, irritumque et inane, si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari decernimus.

§ 2. Non obstantibus litis pendentiâ huiusmodi, ac constitutionibus et ordinationibus apostolicis, etiam conciliaribus, ac universitatis seu academiae praedictae, etiam iuramento, confirmatione apostolicâ, vel quavis firmitate aliâ roboratis, statutis et consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis et litteris apostolicis in contrarium praemissorum quomodolibet concessis, confirmatis et innovatis; quibus omnibus et singulis, illorum tenores praesentibus pro plene et sufficienter expressis ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis aliâ in suo robore permansuris, ad praemissorum effectum, hac vice dumtaxat, specialiter et expresse derogamus, ceterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae, apud S. Mariam Maiorem, sub annulo Piscatoris, die v novembris MDCLIII, pontificatus nostri anno x.

Dat. die 5 novembris 1653, pontif. anno x.

¹ Ex Regest. in Secret. Brev.

Derogat contrariis.

CLXXV.

*Nova deputatio trium conservatorum pro clero secundo civitatis et dioecesis Leodiensis a iurisdictione Ordinarii exemplo*¹.

Dilectis filiis abbati monasterii S. Laurentii extra muros Leodiensis, et Ss. Apostolorum Coloniensis, ac S. Mariae ecclesiarum oppidi Aquisgrani Leodiensis dioecesis decanis,

Innocentius Papa X.

Dilecti filii,
salutem et apostolicam benedictionem.

Prooemium.

In supremo militantis Ecclesiae throno, meritis licet imparibus, inscrutabili Dei providentiâ constituti, pastoralis officii nostri partes esse cognoscimus, ut personarum ecclesiasticarum iura integra conservare, earumque dispendiis, quantum nobis ex alto conceditur, occurrere propensis studiis enitmur. Sane, pro parte dilectorum filiorum congregationis cleri secundarii Leodiensis a iurisdictione ordinariâ venerabilis fratris episcopi Leodiensis exempti, nobis nuper expositum fuit, quod, cum, super revocatione indultorum deputationis certorum conservatorum et iudicum dudum per felicis recordationis Nicolaum V et Sixtum IV Romanos Pontifices praedecessores nostros dilectis filiis decanis, capitulis, singulisque canonicis et personis collegiatarum civitatis et dioecesis Leodiensis ecclesiarum illarumque suppositis concessorum, nonnullae dubietates occasione constitutionum quarundam a recolendae memoriae Clemente VIII et Gregorio XV Romanis Pontificibus praedecessoribus nostris emanatarum, in quibus similium iudicum seu conservatorum deputationes multifarias restringuntur, limitantur, modificantur, declarantur et revocantur respective, suscitatae fuerint, ipsi per nos

¹ Ex Regest. in Secret. Brev.

opportune desuper provideri summopere desiderant. Nos igitur, dubietates huiusmodi remove, ac praefatam congregationem cleri secundarii huiusmodi specialibus favoribus et gratis prosequi volentes, eiusdemque congregationis singulares personas a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris et poenis, a iure vel ab homine, quavis occasione vel causâ latis, si quibus quomodolibet innodatae existunt, ad effectum praesentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes et absolutum fore censentes, supplicationibus congregationis cleri secundarii huiusmodi nomine nobis super hoc humiliter porrectis inclinati, de voto particularis congregationis nonnullorum S. R. E. cardinalium ad negotium huiusmodi discutiendum a nobis deputatae, discretioni vestrae per praesentes committimus et mandamus, quatenus vos, vel duo, aut unus vestrum, per vos, vel alium, seu alios, etiamsi sint extra loca in quibus per easdem praesentes deputamini conservatores et iudices, praefatis decanis, capitulis, canonicis, personis et suppositis communiter vel divisim efficacis defensionis praesidio assistentes, non permittatis eos, vel eorum aliquem, etiam in bonis mobilibus et immobilibus spiritualibus et temporalibus, ad ipsos decanos et capitula, canonicos, personas et suppositos, tam ratione quorumcumque beneficiorum suorum ecclesiasticorum, quam personarum suarum, ac aliâs qualitercumque et quavis occasione seu causâ spectantibus, contra laudabiles consuetudines a tempore cuius contraria memoria non existit inviolabiliter observatas, necnon privilegia, indulta, exemptiones, libertates, immunitates et francias ipsis decanis, capitulis, canonicis, personis et ecclesiis, in genere vel in specie, etiam a Sede Apostolicâ concessa, a quibusvis archiepiscopis, epi-

Deputat tres conservatores pro clero secundo civitatis et dioecesis Leodiensis.

scopis, aliisque ecclesiarum praelatis et clericis et ecclesiasticis personis, tam religiosis, quam secularibus, necnon ducibus, marchionibus, comitibus, baronibus, nobilibus, militibus et laicis, communibus civitatum, universitatibus oppidorum, castrorum, villarum et aliorum locorum, aliisque singularibus personis civitatum et dioecesium partiumque quarumvis, necnon quibuscumque eorundem decanorum, capitulorum, canonicorum, personarum et suppositorum etiam alia quam beneficiorum ecclesiasticorum ratione debitoribus, et quibusvis aliis, indebite molestari, vel eis gravamina, seu iniurias irrogari, facturi dictis decanis, capitulis, canonicis, personis et suppositis, cum ab eis, vel procuratoribus suis, aut eorum aliquo desuper fueritis requisiti, de quibuslibet molestiis, gravaminibus, atque iniuriis praesentibus et futuris, in illis videlicet quae iudicalem requirunt indaginem, summarie, de plano, sine strepitu et figurâ iudicii, in aliis vero, prout qualitas eorum exegerit, iustitiae complementum, molestatores et iniuriatores quoscumque, necnon contradictores quoslibet et rebelles, cuiuscumque dignitatis, status, gradus, ordinis, conditionis, praecminentiae, vel nobilitatis fuerint, quomodocumque et quotiescumque expedierit, auctoritate nostrâ per censuram ecclesiasticam et alia opportuna iuris remedia, appellatione postpositâ, compescendo, invocato ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii secularis.

Contraria tollit.

§ 1. Non obstantibus praefatis Clementis et Gregorii praedecessorum, necnon tam similis memoriae Bonifacii Papae VIII praedecessoris pariter nostri de una dictâ, dummodo ultra duas dietas aliquis auctoritate praesentium ad iudicium non trahatur, seu quod de illis quae iudicalem requirunt indaginem, ac de aliis quam de manifestis iniuriis et violentiis, poenis in eos si secus egerint, et illos, qui id

procurant, adiectis, conservatores se nulloatenus intromittant, quam aliis quibuscumque constitutionibus et ordinationibus a Romanis Pontificibus, tam de iudicibus delegatis et conservatoribus, quam personis ultra certum numerum ad iudicium non vocandis, aut aliâs, editis, quae vestrae possint in hac parte iurisdictioni et potestati eiusque libero exercitio quomodolibet obviare;

§ 2. Seu si aliquibus, communiter vel divisim, a Sede Apostolicâ sit indultum, quod interdici, suspendi, excommunicari, aut extra vel ultra certa loca ad iudicium evocari non possint per litteras apostolicas non facientes plenam et expressam ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi ac earum¹ personis, locis, ordinibus et nominibus propriis mentionem; et qualibet aliâ dictae Sedis indulgentiâ generali vel speciali, cuiuscumque tenoris existat, per quam praesentibus non expressam vel totaliter non insertam vestrae iurisdictionis explicatio in hac parte valeat quomodolibet impediri, et de qua eiusque toto tenore habenda sit in litteris nostris mentio specialis.

§ 3. Ceterum, si per summariam informationem super his per vos recipiendam vobis constiterit, quod praesumptorum, molestatorum, iniuriatorum et rebellium, atque aliorum, de quibus expedierit, praesentia monitionibus et citationibus de ipsis faciendis secure vel commode haberi nequeat, per edicta publica, locis affigenda publicis et vicinis, de quibus sit verisimilis coniectura, quod ad² ipsorum praesumptorum, molestatorum, iniuriatorum, contradictorum, rebellium et aliorum praedictorum nolitiam pervenire valeant, faciendi³, plenam et liberam concedimus

¹ Potius legerem eorum (R. T.).

² Male ed. Main. legit quod pro quod ad (R. T.).

³ Nempe monitiones et citationes faciendi (R. T.).

A monitionibus et citationibus quocumque auctari declarat ac si personaliter intimatae fuissent.

tenore praesentium facultatem, ac volumus et apostolicâ auctoritate decernimus, quod monitiones et citationes huiusmodi perinde arctent ipsos monitos et citatos, ac si eis intimatae et insinuatae personaliter et praesentialiter legitime extitissent. Et insuper volumus et dictâ auctoritate decernimus, quod quilibet vestrum valeat prosequi articulum, etiam per alium inchoatum, quamvis idem inchoans nullo fuerit impedimento canonico praepeditus, quodque a datâ praesentium sit vobis et unicuique vestrum in praemissis omnibus et eorum singulis, coeptis et non coeptis, praesentibus et futuris, perpetua potestas et iurdictio attributa, ut eo vigore eâque firmitate possitis in praemissis omnibus coeptis et non coeptis praesentibus et futuris et pro praedictis procedere, ac si praedicta omnia et singula coram vobis coepta fuissent, ut¹ iurdictio vestra ac cuiuslibet vestrum in praedictis omnibus et singulis per citationem vel modum alium perpetuata legitime extitisset, constitutionibus praedictis super conservatoribus et qualibet aliâ in contrarium editis non obstantibus: praesentibus perpetuo duraturis.

Datum Romae, apud S. Mariam Maiorem, sub annulo Piscatoris, die VIII novembris MDCLIII², pontificatus nostri anno X.

Dat. die 8 novembris 1653, pontif. anno X.

CLXXVI.

Absolutio provincialis et fratrum Cappuccinorum provinciae Aragoniae et Navarrae ob recursum ad iudices laicos in causâ rotali contra Observantes eiusdem sancti Francisci³.

¹ Pro ut legerem et (R. T.).

² Male ed. main. legit MDCLII (R. T.).

³ Ex Regest. in Secret. Brev.

Dilecto filio magistro Aloysio Bevilacqua¹, cappellano nostro, ac causarum sacri palatii apostolici auditori,

Innocentius Papa X.

Dilecte fili, salutem et apostolicam benedictionem.

§ 1. Exponi nobis nuper fecerunt dilecti filii minister provincialis et fratres Ordinis Minorum sancti Francisci Cappuccinorum nuncupatorum provinciae Aragonum et Navarrae, quod aliâs, dum in venerabilium fratrum archiepiscopi Caesaragustani et episcopi Oscensis necnon dilecti filii nostri et Sedis Apostolicae in regnis Hispaniarum nuncii tribunalibus et causa sub diversis temporibus penderet indecisa, inter ipsos exponentes ex unâ, necnon et dilectos filios guardianum et fratres et conventum S. Catharinae oppidi de Carinnena Caesaragustanae dioecesis, dicti Ordinis Minorum eiusdem sancti Francisci de Observantia nuncupatorum, aliosque litis consortes partibus ex alterâ, super praetensâ fundatione conventus fratrum Cappuccinorum huiusmodi in dicto oppido, seu intra illius fines et terminos, quae lis et causa ad praesens in grado¹ appellationis a sententiâ ad favorem ipsorum exponentium latâ reperitur coram te introducta, asseritur, quod pro parte eorundem exponentium, aut alicuius eorum, sive ab eorum procuratoribus fuerit habitus ad iudices laicos recursus, nedum semel, sed forsâ pluries, praetenduntque ipsi guardiani et fratres Observantes, alique adversarii praedicti, occasione recursus seu recursuum huiusmodi impedire² dictos exponentes quominus litem et causam praefatam prosequantur. Quare, ne sub hoc praetextu expeditio eiusdem litis et causae retardetur, nobis humiliter supplicari fecerunt iidem exponentes, ut sibi in praemissis opportune providere de benignitate

Supplicatio.

¹ Nuper gradu (R. T.).

² Potius lege impediri (R. T.).

Concessio. apostolicâ dignaremur. Nos igitur, eosdem exponentes specialibus favoribus et gratiis prosequi volentes, et eorum singulares personas a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris et poenis, a iure vel ab homine, quavis occasione vel causâ latis, si quibus quomodolibet innotatae existunt, ad effectum praesentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes et absolutas fore censentes, huiusmodi supplicationibus inclinati, tibi per praesentes committimus et mandamus, ut eosdem exponentes, illorumque singulos, si hoc a te humiliter petierint, impositâ ipsis et eorum cuilibet propter praemissa arbitrio tuo aliquâ poenitentia salutari, ac renunciato prius omnibus et singulis recursibus in lite et causâ huiusmodi per eos seu illorum procuratores quomodolibet habitis, ac sine litis et colligantium praeiudicio, et dummodo ipsi exponentes nullum ius propterea de novo acquirant, a quibusvis censuris et poenis ecclesiasticis, per eos praemissorum occasione quomodolibet incursis, auctoritate nostrâ apostolicâ absolvas et totaliter liberes, dictasque poenas illis ac eorum cuilibet gratiose remittas et condones.

Contraria tollit. § 2. Non obstantibus constitutionibus et ordinationibus apostolicis, ceterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae, apud S. Mariam Maiorem, sub annulo Piscatoris, die III decembris MDCLIII, pontificatus nostri anno x.

Dat. die 3 decembris 1653, pontif. anno x.

CLXXVII.

Commissio archiepiscopo Mediolanensi, seu eius vicario generali, ad fabricandum et transmittendum processum contra duos sicarios et homicidas barigelli campestris Mediolanensis ex-

tractos ex ecclesiâ, et contra Franciscum Pirovanum referendarium utriusque signaturae praetensum complicem seu mandantem praedicti homicidii¹.

Venerabili fratri archiepiscopo Mediolanensi, seu dilecto filio vicario eius in spiritualibus generali,

Innocentius Papa X.

Venerabilis frater, seu dilecte fili, salutem et apostolicam benedictionem.

§ 1. Cum, sicut accepimus, duo sicarii praetensi homicidae quondam Caroli Pasquini, dum viveret, barigelli campestris Mediolanensis, et aliorum delictorum complices, ex ecclesiâ ad quam confugerant iussu tuo extracti et carceribus curiae tuae archiepiscopalis mancipati fuerint, dilectusque filius magister Franciscus Pirovanus, in utrâque signaturâ nostrâ referendarius, homicidii et delictorum huiusmodi complex sive mandans esse praetendatur:

§ 2. Nos, delicta huiusmodi nequaquam impunita remanere, sed iustitiam, ut par est, administrari volentes, fraternitati tuae, frater archiepiscope, seu discretioni tuae, fili vicarie, per praesentes committimus et mandamus, ut per te, seu aliam personam ecclesiasticam ad id a te deputandam, super praemissis processum contra praedictos duos sicarios conficias seu confici cures, aliqua² geras, agas et facias, quae in praemissis et circa ea erunt necessaria quomodolibet et opportuna, invocato, si opus fuerit, auxilio brachii secularis. Nos enim tibi, seu personae a te, ut praefertur, deputandae, desuper amplam et quaecumque necessariam facultatem harum serie concedimus et impertimur. Processus vero huiusmodi per te seu iussu tuo fabricatos et confectos in formâ authenticâ sub tuo sigillo clausos³ ad nos quamprimum tuto

¹ Ex Regest. in Secret. Brev.

² Potius lege *aliaque pro aliqua* (n. t.).

³ Edit. Main. legit *clausas* (n. t.).

Exordium.

Dat facultatem archiepiscopo Mediolanensi deputandi personas pro formatione processus contra praedictos sicarios.

et diligenter transmittas, ut quod desuper statuendum fuerit maturâ consultatione adhibitâ decernamus.

Contraria tollit.

§ 3. Non obstantibus, quod duo sicarii praedicti ex ecclesiâ extracti fuerint ut praefertur, a felicis recordationis Gregorii Papae IV praedecessoris nostri super similibus extractionibus editâ, necnon recolendae memoriae Bonifacii Papae VIII, etiam praedecessoris nostri de unâ, et concilii generalis de duabus dietis, aliisque apostolicis, ac in universalibus provincialibusque et synodalibus conciliis editis, generalibus vel specialibus, constitutionibus et ordinationibus, etiam in favorem referendariorum signaturae praefatae emanatis, necnon quibusvis, etiam iuramento, confirmatione apostolicâ, vel quavis firmitate aliâ roboratis, statutis et consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis et litteris apostolicis in contrarium praemissorum quomodolibet concessis, confirmatis et innovatis; quibus omnibus et singulis, illorum tenores praesentibus pro plene et sufficienter expressis ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis aliâs in suo robore permansuris, ad praemissorum effectum, hac vice dumtaxat, specialiter et expresse derogamus; ceterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae, apud S. Mariam Maiorem, sub annulo Piscatoris, die VI decembris MDCLIII, pontificatus nostri anno x.

Dat. die 6 decembris 1653, pontif. anno x.

CLXXVIII.

Commissio tribus episcopis Franciae ad capiendam informationem super epistola pastoralis archiepiscopi Senonensis¹.

Venerabilibus fratribus archiepiscopo Arlatensi, ac episcopis Aniciensi et Conserano ac Matisconensi,

Innocentius Papa X.

¹ Ex Regest. in Secret. Brev.

Bull. Rom. - Vol. XV.

Venerabiles fratres, salutem et apostolicam benedictionem.

§ 1. Nuper pervenit ad aures nostras, quod, in actu publicationis in dioecesi Senonensi Constitutionis per nos pridie kalendas iunii proximo praeteriti editae, qua quinque propositiones, occasione libri impressi, cui titulus *Augustinus Cornelii Iansenii episcopi Iprensis*, excitatas, in eadem Constitutione expressas, damnavimus sub poenis et censuris contra haereticos et eorum fautores in iure expressis, venerabilis frater Ludovicus Henricus de Gondrin, archiepiscopus Senonensis, quadam epistolam pastorem idioma gallico, quae incipit: « *Lovis Henry de Gondrin par la grâce de Dieu archevesque de Saint Primat des Gaules et de Germanie à nostres chers frères les doyens ruraux, etc.* » sub datâ diei XXIII septembris proxime praeteriti impressam Senonis apud Ludovicum Pressurâ ediderit et typis vulgaverit, seu edi et typis vulgari fecerit, in qua scandalosa, temeraria, schismatica et haeresim redolentia continentur.

§ 2. Quapropter nos, de eâ re diligenter informationem sumi volentes, motu proprio, et ex certâ scientiâ nostrâ, fraternitatibus vestris per praesentes committimus et mandamus, ut, quamprimum hac vobis redditae fuerint, vos, aut saltem duo ex vobis, tamquam specialiter ad hoc a nobis delegati, super epistola huiusmodi, et an illa ab eodem Ludovico Henrico archiepiscopo seu eius iussu edita et vulgata fuerit, diligentem informationem meliori et opportuniori qui vobis videbitur modo et viâ capiat, ac informationem desuper captam in scriptum authenticum redigi curetis et ad nos transmittatis, ut quod hoc in negotio ad Dei gloriam, Fidei catholicae decus, nostrumque et Sedis Apostolicae honorem statuendum fuerit, maturâ consideratione adhibitâ decernamus.

Motiva.

Committit informationem capiendam tribus episcopis Franciae super epistola pastorali archiepiscopi Senonensis.

Contrariis quibuscumque derogat.

§ 3. Non obstantibus felicis recordationis Bonifacii Papae V¹ praedecessoris nostri de unâ, et concilii generalis de duabus dietis, aliisque apostolicis, ac in conciliis universalibus, provincialibus et synodalibus editis, generalibus vel specialibus, constitutionibus et ordinationibus, ac ecclesiae Senonensis, et quibusvis aliis, etiam iuramento, confirmatione apostolica, vel quavis firmitate aliâ roboratis, statutis et consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis et litteris apostolicis in contrarium praemissorum quomodolibet concessis, confirmatis et innovatis; quibus omnibus et singulis, illorum tenores praesentibus pro plene et sufficienter expressis ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis aliâs in suo robore permansuris, ad praemissorum effectum, hac vice dumtaxat, specialiter et expresse derogamus; ceterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae, apud S. Mariam Maiorem, sub annulo Piscatoris, die XXII decembris MDCLIII, pontificatus nostri anno x.

Dat. die 22 decembris 1653, pontif. anno x.

CLXXIX.

Iubilaeum pro provinciis Belgicis².

**Innocentius Papa X,
ad futuram rei memoriam.**

Prooemium.

Salvator et Dominus noster Iesus Christus Dei Filius, cuius, licet immeriti, vices gerimus in terris, ad hoc nobis ligandi et solvendi potestatem tradere voluit, ut salutis eius gregis nostrae curae divinitus commissi paterno affectu ac sollicito studio incumbamus.

§ 1. Hinc est quod nos, attendentes christifideles in provinciis Belgicis commorantes, ob locorum distantiam, ac bel-
lorum et alia impedimenta, ad hanc al-

mam Urbem nostram pro consequendis caelestibus thesauris iubilaei anni praeteriti MDCL accedere non potuisse, propterea illorum animae salutis ac spirituali consolationi consulere volentes, supplicationibus etiam dilecti filii nobilis viri Leopoldi Guillelmi, ex archiducibus Austriae, provinciarum Belgicarum pro charissimo in Christo filio nostro Philippo Hispaniarum rege catholico gubernatoris, nobis super hoc humiliter porrectis inclinati, de omnipotentis Dei misericordiâ ac beatorum Petri et Pauli apostolorum eius auctoritate confisi, universis et singulis utriusque sexus christifidelibus in omnibus provinciis Belgicis, illarumque civitatibus, oppidis, terris et locis existentibus, qui cathedralem, seu aliam ecclesiam, vel ecclesias, civitatis Antuerpiensis, aut aliquam seu aliquas ex ecclesiis oppidi Valensacnarum Cameracensis dioecesis ab Ordinariis locorum respective, aut de eorum mandato, postquam ad eorum notitiam hae nostrae litterae pervenerint designandam vel designandas, spatio quatuor hebdomadarum a publicatione designationis per Ordinarios, ut praefertur, faciendae computandarum, saltem semel visitaverint, ibique Deum pro peccatorum suorum remissione, fidei catholicae protectione, haeresis extirpatione, principum christianorum pace et concordia, ac praesentibus Ecclesiae necessitatibus devote oraverint, ac feria quartâ, sextâ et sabbato alicuius ex praedictis quatuor hebdomadis ieiunaverint, atque peccata sua confessi sequenti saltem dominico die sanctissimum Eucharistiae sacramentum reverenter sumpserint, et eleemosynas ad libitum, prout charitas singulis suggererit, fecerint, plenissimam omnium peccatorum suorum indulgentiam et remissionem, sicut in anno iubilaei visitantibus certas ecclesias intra et extra dictam Urbem concedi consuevit, tenore praesentium concedimus et

elargimur: navigantes vero, aut iter agentes, ut, cum primum ad sua se se domicilia receperint, suprascriptis peractis, et visitata ecclesiâ cathedrali, vel maiori, aut parochiali loci eorum domicilii, eandem indulgentiam consequi possint et valeant; regularibus autem personis utriusque sexus etiam in claustris perpetuo degentibus, nec non aliis quibuscumque, tam laicis, quam ecclesiasticis, secularibus, vel regularibus, etiam in carcere aut in captivitate existentibus, vel aliquâ corporis infirmitate seu alio quocumque impedimento detentis, qui supra expressa, scilicet ieiunium, eleemosynam, ecclesiaeque seu ecclesiarum visitationem et orationem, vel eorum aliqua praestare nequiverint, ut illa confessarius, quem, ut infra, elegerint, eis in alia pietatis opera commutare, vel in aliud proximum tempus prorogare possit, eaque iniungere, quae ipsi poenitentes efficere poterunt, pariter concedimus et indulgemus.

Quicumque presbytero facultatem absolventi ab omnibus peccatis elargitur.

§ 2. Cupientes autem omnes illarum partium christifideles participes fieri huius pretiosissimi thesauri, universis et singulis earundem partium utriusque sexus, tam laicis quam ecclesiasticis, secularibus et regularibus, cuiusvis ordinis, congregationis et instituti, licentiam concedimus et facultatem damus, ut sibi ad hunc effectum quemcumque presbyterum confessarium, tam secularem quam cuiusvis ordinis regularem, etiam ex aliâs approbatis a locorum Ordinariis, eligere possint, qui, eorum confessionibus diligenter auditis, ab omnibus excommunicationis, suspensionis et aliis ecclesiasticis sententis et censuris, a iure vel ab homine, quavis causâ latis seu inflictis, necnon ab omnibus peccatis, excessibus, criminibus et delictis, quantumvis gravibus et enormibus, etiam locorum Ordinariis, sive nobis et Sedi Apostolicae, etiam in litteris die Coenae Domini legi-

solitis contentis, et aliâs per quascumque nostras et Romanorum Pontificum praedecessorum nostrorum constitutiones, quarum tenores praesentibus haberi volumus pro expressis, quomodocumque reservatis, in foro conscientiae et hac vice tantum eos (non tamen haereticos specialiter declaratos, aut condemnatos vel publicatos) absolvere et liberare valeat;

§ 3. Et insuper vota quaecumque (religionis et castitatis exceptis) in alia pia et salutaria opera commutare, iniunctâ tamen eis et eorum cuilibet in supradictis omnibus casibus poenitentia salutari; aliisque eiusdem confessarii arbitrio iniungendis. Quapropter tenore praesentium in virtute sanctae obedientiae districte praecipimus et mandamus omnibus et quibuscumque venerabilibus fratribus archiepiscopis, episcopis et aliis ecclesiarum praelatis, ac quibuscumque Ordinariis locorum in dictis provinciis existentium¹, eorumque vicariis et officialibus, vel, eis deficientibus, illis qui curam animarum inibi exercent, ut, cum praesentium litterarum transumpta aut exempla etiam impressa acceperint, illa statim absque ullâ morâ, retardatione vel impedimento per suas ecclesias et dioeceses, provincias, civitates, oppida, terras et loca publicent et publicari faciant; venerabilibus autem fratribus archiepiscopo Cameracensi et episcopo Antuerpiensi, seu dilectis filiis Cameracensis et Antuerpiensis officialibus, ut in oppido Valensacnarum et civitate Antuerpiensi praedictis respective ecclesiam seu ecclesias visitandas designent.

§ 4. Non intendimus autem per praesentes super aliquâ irregularitate publica vel occultâ, notâ, defectu, incapacitate seu inhabilitate quoquo modo contractâ dispensare, vel aliquam facultatem tribuere

Praesentium litterarum transumpta per omnes ecclesias et civitates publicari mandati.

Aliquos ab hac indulgentia excludit.

¹ Potius lege existentibus (R. T.).

Plenissimam omnium peccatorum remissionem christifidelibus in provinciis Belgicis impartitur.

¹ Potius de more solito lege VIII (R. T.).

² Ex Regest. in Secret. Brev.

dispensandi, seu habilitandi, et in pristinum statum restituendi, etiam in foro conscientiae, neque etiam easdem praesentes iis, qui a nobis et Apostolica Sede, vel ab aliquo praelato, seu iudice ecclesiastico excommunicati, suspensi, interdicti, seu alias in sententias et censuras incidisse declarati, vel publice denunciati fuerint, nisi infra tempus celebrationis huiusmodi iubilaei satisfecerint, aut cum partibus concordaverint, ullo modo suffragari posse aut debere.

Contraria re-
fellit.

§ 5. Non obstantibus constitutionibus et ordinationibus apostolicis, praesertim quibus facultas absolventi in certis tunc expressis casibus ita Romano Pontifici pro tempore existenti reservatur, ut nec etiam similes vel dissimiles iubilaei, indulgentiarum et facultatum huiusmodi concessionibus, nisi de illis expressa mentio aut specialis derogatio fiat, cuiquam suffragari queant, necnon regulam nostram de non concedendis indulgentiis ad instar, ac quorumcumque Ordinum et congregationum sive institutorum regularium, etiam iuramento, confirmatione apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, statutis et consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis et litteris apostolicis, eisdem Ordinibus, congregationibus et institutis, illorumque personis, quomodolibet concessis, approbatis et innovatis; quibus omnibus et singulis, etiamsi de illis eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa et individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio seu quaevis alia expressio habenda aut aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda foret, illorum tenores praesentibus pro sufficienter expressis formamque in iis traditam pro servata habentes, hac vice specialiter nominatim et expresse ad effectum praesentium derogamus; ceterisque contrariis quibus-

§ 6. Ut autem praesentes nostrae litterae, quae ad singula loca deferri non possunt, ad omnium notitiam facilius deveniant, volumus, ut earundem praesentium transumptis, vel exemplis, etiam impressis, manu alicuius notarii publici subscriptis, et sigillo personae in dignitate ecclesiastica constitutae munitis, eadem prorsus fides ubique adhibeatur, quae praesentibus adhiberetur, si forent exhibitae vel ostensae.

Datum Romae, apud S. Mariam Maiorem, sub annulo Piscatoris, die VIII ianuarii MDCLIV, pontificatus nostri anno X.

Dat. die 8 ianuarii 1654, pontif. anno X.

CLXXX.

Absolutio ob recursum ad iudices laicos, super fundatione collegii Societatis Iesu, pro civitate, regularibus et capitulo cathedralis et rectoribus parochialium ecclesiarum Maioricensium factum.

Dilecto filio magistro Hieronymo Meltio, capellano nostro, ac causarum sacri palatii apostolici auditori,

Innocentius Papa X.

Dilecte fili, salutem et apostolicam benedictionem.

§ 1. Exponi nobis nuper fecerunt dilecti filii communitas et homines, necnon conventus regularium, ac capitulum et canonici cathedralis, et rectores ac beneficiati ecclesiarum respective parochialium S. Crucis et S. Iacobi civitatis Maioricensis, quod, dum alias in tribunali tunc existentis Sedis Apostolicae in regnis Hispaniarum nuncii², inter ipsos exponentes ex una, ac dilectos pariter filios presbyteros Societatis Iesu partibus ex altera, super fundatione collegii S. Martini eiusdem Societatis in dicta civitate lis et causa pendebat indecisa, quae ad praesens in

¹ Ex Regest. in Secret. Brev.

² Male edit. Main. legit nunciis (n. T.).

Transumptio-
rum fides.

Supplicatio.

sacro Rotae Romanae auditorio coram te reperitur introducta, asseritur, quod, pro parte ipsorum exponentium, vel alterius eorum, sive ab eorum procuratoribus, nedum semel, sed forsitan pluries recursus ad iudices laicos habitus fuerit, et occasione recursus seu recursuum huiusmodi praetendunt ipsi presbyteri adversarii dictis exponentibus prosecutionem litis et causae huiusmodi impedire. Quare, ne sub hoc praetextu eiusdem litis et causae expeditio retardetur, nobis humiliter iidem exponentes supplicari fecerunt, ut sibi de opportuno absolutionis beneficio in praemissis providere de benignitate apostolica dignemur. Nos igitur, eosdem exponentes specialibus favoribus et gratiis prosequi volentes, et eorum singulares personas a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris et poenis, a iure vel ab homine, quavis occasione vel causa latis, si quibus quomodolibet innodatae existant, ad effectum praesentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes et absolutas fore censentes, huiusmodi supplicationibus inclinati, tibi per praesentes committimus et mandamus, ut eosdem exponentes, si hoc a te humiliter petierint, imposita ipsis et eorum cuilibet propter praemissa arbitrio tuo aliquam poenitentiam salutari, ac renunciato prius per eos et eorum singulos quibusvis recursibus ad iudices laicos in lite et causa huiusmodi ab eis seu eorum nomine quomodolibet habitis et factis, sineque litis et colligantium praeiudicio, et dummodo ipsi exponentes nullum ius propterea de novo acquirant, a quibusvis censuris et poenis ecclesiasticis, per eos et eorum quemlibet praemissorum occasione quomodolibet incursis, auctoritate nostra apostolica absolvas et totaliter liberes, dictasque poenas illis et eorum cuilibet gratiose remittas et condones.

Causarum sacri palatii auditori dat facultatem absolventi ab omnibus poenis duas partes colligantes.

§ 2. Non obstantibus constitutionibus et ordinationibus apostolicis, ceterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae, apud S. Mariam Maiorem, sub annulo Piscatoris, die VIII ianuarii MDCLIV, pontificatus nostri anno X.

Dat. die 8 ianuarii 1654, pontif. anno X.

CLXXXI.

Decretum super administratione cellerariorum congregationis Cassinensis.

Innocentius Papa X,
ad futuram rei memoriam.

Diuturna experientia compertum est, monasteria congregationis Cassinensium, tunc maximo honorum temporalium incremento floruisse, cum cellerarii demandatam sibi oeconomicam curam, non pro suo arbitrio et auctoritate, sed consulto in omnibus proprio abbate, eoque dirigente, fideliter administrarunt, inutiles resecano sumptus, a profusis munerum largitionibus abstinendo, necnon animalium et agriculturae industriam non in sui sed monasteriorum commodum et utilitatem convertendo, exactasque pecunias depositario integre tradendo in communi arca asservandas: ad quod etiam multum semper contulit eorum praelatorum vigilantia, qui, rationes introitus sedulo ac frequenter subducentes, praemisso diligenti examine, quid fraudis vel praeiudicii intervenerit, omnia ad fidelem calculum revocarunt, prout constitutiones apostolicae, ac eiusdem Ordinis statuta provide disponunt. Verum, quia in quibusdam monasteriis tam salubres ordinationes, cellerariorum incuriam et quandoque etiam malitiam, nimiamque superiorum indulgentiam negliguntur, et timendum est, ne, si huiusmodi malum subrepat¹, tractu

Exordium.

¹ Edit. Main. legit subrepat (n. T.).

temporis eorundem monasteriorum ruina subsequatur, ideo:

Cellerariis prohibet rerum evanescere ac fructus suppressere aut minuire.

§ 1. Sanctissimus dominus noster, audito voto congregationis sanctae Romanae Ecclesiae cardinalium negotiis et consultationibus episcoporum et regularium praepositae, innovando in primis constitutionem sanctae memoriae Clementis VIII sub die vi martii MDXCIII, eidemque pro firmiori contentorum observantia graviores poenas addendo, prohibet omnibus et singulis cellerariis, aliisque eorum ministris, sive monachis, sive commissis, quibus honorum administratio quocumque modo incumbit, quominus audeant redditus, ac proventus suppressere, vel minuire, rerum quarumcumque pretium alterare, negotiationibus sese immiscere, animalium seu agriculturae industrias sibi appropriare, aut munera contra formam praefatae constitutionis elargiri, sub poena privationis officiorum, vocis activae et passivae, ac perpetuae inhabilitatis eo ipso incurrenda, a qua, praeterquam a Sede Apostolica, dispensari non valeat: obstringendo abbates, quatenus, cum primum ipsis de huiusmodi transgressionibus innotuerit, ad executionem praefatarum poenarum nullam interpositam moram procedant, alias eisdem ipsi poenis subiacent, ac dignitate abbatiali priventur.

Pecunias monasterii custodiri mandat.

§ 2. Insuper, ut omnes pecuniae, quaecumque ex causa ad monasterium pertinentes, a cellerariis dietim, prout exiguntur, depositario consignentur, et in arcam deponantur duabus clavibus diversis obsecratam, quarum altera penes cellerarium, altera vero penes eundem depositarium asservari debeant; arca vero ipsa una cum rationum codice in abbatia, tamquam in loco tutiori, et sub oculis eiusdem abbatis custodiatur, a qua nec obulus quidem extrahi possit, nisi praecedente mandato in scriptis cellerarii, non quidem sibi, sed iis directo, quibus pecuniae persol-

vendae fuerint, expressa causa et summa, necnon manu etiam abbatis firmato, cuius tenor de verbo ad verbum in destinato libro registretur. Quod si abbatem forte abesse contigerit, tam codex quam arca superioris monasterii custodiae committatur.

§ 3. Computa, iura, introitus et exitus, tam quoad pecunias, quam victualia quaecumque, aliaque omnia in ipsius monasterii quotidianas necessitates expensa, consumpta, aut distributa, singulo quoque mense, quae vero in agrorum culturam aut fructuum recollectionem, quolibet trimestri, abbati, priori, ac decanis fideliter exhibeantur, quibus praefati non modo se subscribant, sed etiam iuramento confirmant singula diligenter examinasse, nihilque in iis fraudis contra formam praesentis decreti invenisse. Quod si qui defraudasse et veritatem proventuum et expensarum non expressisse inventi fuerint, nedum incurrant poenas superius expressas absque ulla spe impetrandae dispensationis, verum etiam de furto ac periurio puniantur.

De expensis quibuslibet rationem abbati reddi declarat.

§ 4. Quae omnia ut exactius observentur, Sanctitas Sua Pontifex visitoribus serio iniungit, quatenus in eorum visitatione super praemissis diligenter inquirent, et, si quid in contrarium commissum aut omissum repererint, contrafacientes in praenarratas poenas incidisse, et a suis officiis suspensos respective declarent, donec in primo futuro congressu diaetae vel capituli ad executionem poenarum, ut supra inflictarum, procedatur, sub poena pariter privationis dignitatis abbatialis, necnon vocis activae et passivae, ac perpetuae inhabilitatis ad illa seu alia consequenda, rehabilitatione Sedi dumtaxat Apostolicae reservata, ab ipsis quoque visitoribus incurrenda.

Contrafacientes punit.

§ 5. Et quia fidele servitium et accurata in executione praemissorum diligen-

Viros probatos regimini promovendos iubet.

tia tunc sperari poterit, si cellerarii cum gravitate morum tum vitae probitate conspicui fuerint, eapropter Sanctitas Sua mandat abbatibus, ut in huiusmodi deputationibus faciendis, audito prius consilio seniorum, nonnisi religiosum gravem, probatum, ac inter decanos adscriptum, defensoribus aut regimini promovendum proponant, quemque aptiorem esse secundum Deum iudicaverint, ac talem proprio iuramento in scriptis attestentur; secus dicta deputatio nulla sit eo ipso et praefati in proximam diaeta, vel capitulo, debite puniantur. Romae, die ix ianuarii MDCLIV, pontificatus anno x.

Dat. die 9 ianuarii 1654, pontif. an. x.

CLXXXII.

Dismembratio bonorum, fructuumque et reddituum pro peregrinis Bohemis et aliis pauperibus, aliis applicatorum ecclesiae S. Mariae in Cappella Transyberim, ab eadem ecclesia, et applicatio illorum archiconfraternitati sanctissimae Trinitatis de Urbe, etc.¹

Innocentius Papa X,
ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

Salutis humanae amator et auctor Dominus noster Iesus Christus dum mortalibus spoliis indutus discipulos suos erudiret, inter cetera quae illis commendavit pietatis et charitatis opera, curam pauperum, qui ope propria destituti alienis sustentandi sunt auxiliis, instanter eis commisit. Unde nos, eiusdem Domini nostri vices, quamquam meritis imparibus, gerentes in terris, mandatorum eius memores, ad ea, per quae egenorum necessitatibus accuratius consulitur, libenter intendimus, ac desuper pastoralis officii

nostri partes propensis studiis interponimus, prout conspicimus in Domino salubriter expedire.

§ 1. Cum itaque aere¹ pauperum peregrinorum nationis Bohemiae ad hanc aliam Urbem devotionis ergo confluentium, aliorumque egenorum per eandem Urbem sine certo domicilio vagantium maxime futuram² censeamus, si bona ac redditus et proventus quondam hospitii vel collegii nationis Bohemiae in Urbe praedicta pridem deserti, ecclesiae S. Mariae in Cappella nuncupatae³ in regione Transtyberina de eadem Urbe sitae⁴ pro subventionem peregrinorum e natione praedicta apostolica auctoritate applicata, necnon alia bona, redditus et proventus ad eandem ecclesiam, seu ad hospitale pauperum sub denominatione dictae ecclesiae, cum onere hospitandi et alendi certo anni tempore praefinitum egenorum numerum, quomodolibet spectantia, archiconfraternitati sanctissimae Trinitatis peregrinorum et convalescentium de Urbe praedicta canonice erectae et institutae, quorum confratres exercendis erga peregrinos et pauperes christianae charitatis officiis assiduam navant operam, cum oneribus solitis et aliis sub certis modo et forma⁵ infra expressis perpetuo approprientur et applicentur:

§ 2. Idcirco, motu proprio, ac ex certa scientia et matura deliberatione nostris, deque apostolicae potestatis plenitudine, omnia et singula loca montium, census, domos, proprietates, possessiones, redditus, fructus, proventus, iura et obventiones, ac bona quaecumque, etiam mobilia pro refectioe et hospitio pauperum

¹ Quod pro aere legendum iudicet lector sciens (R. T.).

² Forsan legendum futurum (R. T.).

³ Edit. Main. habet nuncupata (R. T.).

⁴ Edit. Main. legit sita (R. T.).

⁵ Male edit. Main. legit formam (R. T.).

Dismembratio bonorum et fructuum pro peregrinis Bohemis in ecclesia S. Mariae.

Eandem bona et fructus applicat archiconfraternitati SS. Trinitatis.

dumtaxat servientia (non autem sacram suppellectilem dictae ecclesiae, neque¹ ad illius usum pertinentem), cuiuscumque quantitatis, qualitatis, speciei, naturae et valoris illa existant, quae omnia et singula, illorum² veros etiam annuos valores praesentibus pro expressis haberi volumus, a praedicta ecclesia S. Mariae in Cappella, seu ab hospitali seu collegio nationis Bohemiae in dicta Urbe, ac respective ab hospitali pauperum sub denominatione praedictae ecclesiae, tenore praesentium perpetuo separamus et dismembramus, illaque sic separata et dismembrata archiconfraternitati praedictae (ita quod liceat illius modernis et pro tempore existentibus guardianis, aliisque officialibus et confratribus, ad quos spectat seu spectabit, corporalem, realem et actualem praemissorum omnium et singulorum possessionem, seu quasi possessionem, per se, vel alios, suo et eiusdem archiconfraternitatis nomine, propria auctoritate, nullius desuper requisita licentia, apprehendere et apprehensam perpetuo retinere, fructus quoque, redditus et proventus, obventiones et emolumenta quaecumque eorumdem percipere, exigere, levare, recuperare, locare, arrendare, ac in communes dictae archiconfraternitatis illiusque hospitalis usus et utilitatem convertere, ea lege tamen, ut per guardianos et confratres praedictos annua scuta monetae romanae trecenta et quadraginta quinque ex redditibus praedictis dudum a felicis recordationis Sixto Papa V praedecessore nostro pro subventionem pauperum studentium Pragae sub directione dilectorum filiorum presbyterorum Societatis Iesu assignata quotannis de semestri in semestre pro rata, et aliis prout hucusque factum fuit, solvantur,

¹ Forsan legendum atque pro neque (R. T.).

² Legerem illorumque (R. T.).

³ Praeposit. per nos addimus (R. T.).

necnon pauperibus peregrinis Bohemis ad hanc Urbem pro tempore venientibus consueta hactenus elemosyna erogetur, ac tot¹ ex pauperibus per eandem Urbem vagantibus, quot praedictis guardianis, absque certa et determinata numeri vel temporis praefixione, videbuntur, proque eorumdem guardianorum arbitrio et spectata erga egenos charitate, in hospitali seu domo dictae archiconfraternitatis ad dormiendum cum corporali insuper refectioe continenter recipiantur, ceteraque onera, ratione honorum aliorumque ut praefertur separatorum et dismembratorum incumbentia, supportentur et adimpleantur, motu, scientia et deliberatione, potestatis plenitudine, ac tenore similibus, etiam perpetuo concedimus, applicamus et appropriamus.

§ 3. Decernentes praesentes litteras nullo unquam tempore de subreptionis vel obreptionis, aut nullitatis vitio, seu intentionis nostrae, vel alio quopiam defectu, etiam ex eo quod rector seu capellanus praedictae ecclesiae, vel quicumque alii in praemissis interesse forsitan habentes, seu habere quomodolibet praetendentes, ad id vocati non fuerint, nec praemissis consenserint, vel ex quavis alia quantumvis legitima et iuridica causa, occasione, praetextu et capite, etiam in corpore iuris clauso, notari, impugnari, annullari, invalidari, retractari, ad terminos iuris reduci, in ius vel controversiam revocari, aut adversus illas quodcumque iuris, facti vel gratiae remedium impetrari, seu impetrato aut etiam motu simili concesso quempiam in iudicio vel extra illud uti posse, neque easdem praesentes sub quibusvis similibus vel dissimilibus gratiarum revocationibus, suspensionibus, derogationibus et aliis contrariis dispositionibus, etiam per quascumque

¹ Perperam edit. Main. legit *totalis* (R. T.).

Praesentes
validas declarat.

litteras et constitutiones apostolicas, seu cancellariae apostolicae regulas, etiam sub quibuscumque tenoribus et formis, ac cum quibusvis clausulis et decretis, etiam per nos seu alios quoscumque Romanos Pontifices successores nostros, etiam in crastinum eorum ad summi apostolatus apicem assumptionis, dictamque Sedem, etiam motu, scientia et potestatis plenitudine paribus, etiam consistorialiter, pro tempore factis et concessis, comprehendi, seu comprehensas censi, sed semper ab illis exceptas, et, quoties illae emanabunt, toties in pristinum et validissimum, ac eum, in quo antea quomodolibet erant, statum restitutas, repositas et plenarie reintegratas, ac de novo etiam sub quacumque posteriori data per dictam archiconfraternitatem quodcumque eligenda concessas, validasque, firmas et efficaces perpetuo fore, ac suos plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, sicut per quoscumque iudices ordinarios et delegatos, etiam causarum palatii apostolici auditores, ac S. R. E. cardinales, etiam de latere legatos, et quosvis alios quacumque auctoritate fungentes, nunc et pro tempore existentes, sublata eis et eorum cuilibet quavis aliter iudicandi et interpretandi facultate et auctoritate, iudicari et definiri debere, ac irritum et inane, si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

Contraria re-
fellit.

§ 7. Non obstantibus quibusvis nostris et cancellariae apostolicae regulis, etiam illa de non tollendo iure quaesito, et, quatenus opus sit, Lateranensis concilii novissime celebrati uniones perpetuas nisi in casibus a iure permissis fieri prohibentis¹, aliisque constitutionibus et ordinationibus apostolicis, etiam in conciliis universalibus editis, necnon quibusvis, etiam

¹ Vel prohibente; male ed. Main. habet *prohibentes* (R. T.).

iuramento, confirmatione apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, statutis et consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis et litteris apostolicis, sub quibuscumque tenoribus et formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriis derogatoriis, aliisque efficacioribus et insolitis clausulis, necnon irritantibus et aliis decretis, etiam motu, scientia et potestatis plenitudine paribus, etiam consistorialiter et aliis quomodolibet in contrarium praemissorum quomodolibet concessis, confirmatis et innovatis; quibus omnibus et singulis, etiamsi pro eorum sufficienti derogatione de illis eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa et individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio seu quaevis alia expressio habenda aut aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda foret, tenores huiusmodi, ac si de verbo ad verbum et forma in illis tradita observata inserti essent, praesentibus pro expressis et sufficienter insertis habentes, illis aliis in suo robore permansuris, ad praemissorum effectum dumtaxat, specialiter et expresse, ac plenissime et latissime derogamus; ceterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae, apud S. Mariam Maiorem, sub annulo Piscatoris, die XXI Ianuarii MDCLIV, pontificatus nostri anno X.

Dat. die 21 Ianuarii 1654, pontif. an. X.

CLXXXIII.

Super subiectione capellanorum massae capituli ecclesiae metropolitanae Ianuensis in iis quae spectant ad servitium ecclesiae.

Innocentius Papa X,
ad futuram rei memoriam.

Aliis a venerabilibus fratribus nostris S. R. E. cardinalibus sacris ritibus prae-

Prooemium.

positis emanavit decretum tenoris sequentis, videlicet: «Expositum fuit congregationi, sacris ritibus praepositae, pro parte canonicorum ecclesiae metropolitanae Ianuensis, saepius oriri dissensiones et controversias, in grave ecclesiasticae disciplinae detrimentum, inter ipsos et cappellanos de massa super obedientia praestanda in choro eius pro tempore praefecto, ad quem, absentibus prima et secunda et tertia dignitate, spectat eiusdem chori directio in celebrandis divinis officiis. Quocirca eminentissimi patres ad dirimenda huiusmodi dissidia, partibus auditis, referente eminentissimo D. Carolo Sachetto, decreverunt, cappellanos de massa subiectos esse praefecto chori in iis tantum, quae ipsius chori directionem concernunt». Die xxviii martii MDCLI.

CAROLUS episc. Ostiensis, Card. MEDICES.

§ 1. Cum, referente eminentissimo et reverendissimo domino cardinale Sachetto, fuerint denuo propositae controversiae exorta inter capitulum et canonicos metropolitanae ecclesiae ex una et cappellanos de massa eiusdem ecclesiae partibus ex altera super obedientia praestanda in choro capitulo et canonicis in iis quae concernunt servitium ecclesiae, super usu nominis collegii, et super aliis praerogativis per eosdem cappellanos praetensis, sacra rituum congregatio censuit et declaravit, servandum esse decretum alias editum sub die xxiii martii MDCLII, cappellanos scilicet de massa esse subiectos capitulo in iis quae spectant ad servitium ecclesiae, prout subsunt capitulares, et alii eiusdem ecclesiae. Die xxiv augusti MDCLII.

§ 2. Cum autem firmiora sint ea, quibus Sedis Apostolicae accedit auctoritas, idcirco nos, supplicationibus dilectorum filiorum capituli et canonicorum dictae ecclesiae Ianuensis nobis desuper humiliter porrectis inclinati, decretum praesertim, apostolicam auctoritate, tenore praesen-

tium, confirmamus et approbamus, illique inviolabilis apostolicae firmitatis vim et robur adiicimus, ac omnes et singulos tam iuris quam facti defectus, si qui desuper quomodolibet intervenerint, supplemus. Decernentes praesentes litteras validas, firmas et efficaces existere et fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, et ab omnibus et singulis, quos illae concernunt et in futurum quomodolibet concernent, inviolabiliter et inconcusse observari,

§ 3. Sicque per quoscumque iudices ordinarios et delegatos, etiam causarum palatii apostolici auditores, iudicari et definiri debere, ac irritum et inane si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

§ 4. Non obstantibus constitutionibus et ordinationibus apostolicis, necnon dictae ecclesiae Ianuensis, etiam iuramento, confirmatione apostolica, vel quavis alia firmitate roboratis, statutis et consuetudinibus, ceterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae, apud S. Mariam Maiorem, sub annulo Piscatoris, die xxvii ianuarii MDCLIV, pontificatus nostri anno x.

Dat. die 27 ianuarii 1654, pontif. anno x.

CLXXXIV.

Super subiectione nonnullorum conventuum iurisdictioni Ordinarii tamquam Sedis Apostolicae delegati¹.

Innocentius Papa X,
ad perpetuam rei memoriam.

§ 1. Ut in parvis regularium virorum conventibus (a sanctissimo domino nostro

¹ Idem sanctissimus Pontifex suppressit parvos conventus, ut apparet in Constitutione supra relata, quae incipit, *Instaurandae*, quae etiam in praesenti Constitutione citatur.

Derogatio contrariorum.

Statuta alias declarat.

Innocentio Papa X in constitutione, quae incipit *Instaurandae*, primum suppressis, ac deinde, ad ipsius constitutionis limites, ob rationabiles causas, in pristinum statum regularem restituitis et ipsis religionibus de novo concessis) pie et religiose vivatur, ac regularia instituta, quo exactius fieri potest, observentur, Sanctitas Sua, ex sententia sacrae congregationis super statu regularium, omnes et singulos conventus huiusmodi, sic, ut praefertur, restitutos et concessos, in litteris ab eadem sacra congregatione expediendis nominatim exprimendos, ac personas tam regulares quam seculares in eis degentes visitationi, correctioni et omnimodae iurisdictioni Ordinarii loci, tamquam super hoc a Sede Apostolica delegati, praesentis decreti tenore, plene in omnibus subiecit, ac subiectas esse declaravit, donec ipsorum redditus eousque adaucti fuerint, ut in eis commode sustentari valeant, et cum effectu sustententur, duodecim religiosi ad apostolicorum decretorum praescriptum, idque eidem sacrae congregationi legitime constiterit, et eius decreto in singulis contingentibus casibus declaratum fuerit, non aliter. Interea vero voluit Sanctitas Sua ut in eorum singulis ali debeant et re ipsa alantur sex saltem religiosi probatae vitae, ex quibus quatuor ad minus sint sacerdotes maturae aetatis; alioquin gratia restitutionis et concessionis huiusmodi nulla sit et invalida, et Ordinarii locorum in illis exequi possint ac debeant ea omnia, quae in aliis conventibus itidem suppressis per eandem constitutionem ipsis demandantur, perinde ac si gratia praedictae restitutionis et concessionis non emanasset.

Sequuntur statuta.

§ 2. Insuper, quia multi sunt conventus, in quibus, etsi praefixus fuerit numerus religiosorum sufficiens ad observantiam regularis disciplinae, et idcirco in suppressione antedicta non fuerint compre-

hensi, nihilominus, sive ob reddituum diminutionem, sive ob superiorum incuriam vel malam administrationem, sive ob carentiam religiosorum, aëris intemperiem, vel quamcumque aliam ob causam praedictus numerus cum effectu in eis non alitur, cum gravi detrimento regularis observantiae, Sanctitas Sua, intendens huic malum remedium adhibere, omnesque et singulos eiusmodi conventus, ut praefertur, non suppressos, cuiuscumque sint Ordinis, tam Mendicantium quam non Mendicantium, congregationis et instituti, etiam Societatis Iesu, aut granciae seu membra alterius monasterii existentes intra fines Italiae et insularum adiacentium, in quibus nunc non aluntur vel quandocumque actu non alentur saltem sex religiosi itidem probatae vitae, quorum ad minus quatuor, ut supra, sint sacerdotes maturae aetatis, eidem visitationi, correctioni et omnimodae iurisdictioni Ordinarii loci similiter ut Sedis Apostolicae delegati plene in omnibus, praesentis pariter decreti vigore, subiectos esse statuit, decrevit, ac declaravit.

§ 3. Ceterum, quoad conventus cum pauciori numero quam duodecim religiosorum erectos post diem xxi iunii MDCCXXV, et illorum subiectionem loci Ordinario, Sanctitas Sua voluit in suo robore permanere decretum sanctae memoriae Urbani VIII iussu editum, cui per praemissa aliquatenus derogare non intendit.

§ 4. Et praedicta omnia et singula in praesenti decreto statuta et ordinata voluit plenarium sortiri effectum, et executioni mandari, non obstantibus omnibus et singulis, quae in antedicta constitutione voluit non obstare, ceterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae, die x februarii MDCLIV, pontificatus anno x.

Dat. 10 februarii 1654, pontif. anno x.

Decretum Urbani VIII, validum declarat.

Derogat contrariis.

Cappellanos de massa subiectos esse capitulo statuit.

Praesertim decretum confirmat.

CLXXXV.

Confirmatio litterarum Urbani VIII, pro congregatione Lateranensi canonicorum regularium Ordinis sancti Augustini, alienandi bona stabilia pro summâ centum millium scutorum, pro solutione montium cameratium¹.

Dilecto filio nostro Carolo Barberino S. R. E. diacono cardinali, S. Caesarei nuncupato, Innocentius Papa X.

Dilecte fili noster, salutem et apostolicam benedictionem.

Motiva.

Nuper, pro parte dilectorum filiorum abbatis generalis et visitorum collegarum congregationis Lateranensis canonicorum regularium Ordinis sancti Augustini, nobis expositum fuit, quod, cum congregatio praedicta, ob vigentia in Lombardia et Pedemontio bella, ingenti aere alieno, cum camerâ nostrâ apostolicâ ratione montium cameratium nonnullorumque censuum pro solvendis montium suorum fructibus et aliorum de licentiâ Sedis Apostolicae creatorum, contracto adhuc gravata reperitur, ipsi, habitis, cum participatione et consensu venerabilis fratris nostri Francisci episcopi Portuensis S. R. E. cardinalis Barberini nuncupati², eiusdem S. R. E. vicecancellarii, dictae congregationis apud nos et Sedem Apostolicam praedictam tunc temporis protectoris, pluribus inter se congressibus, quo eadem congregatio ab aere alieno huiusmodi liberari valeat, expensas quasque per eandem congregationem illiusque monasteria fieri solitas, quae praecise necessariâe non sunt, licet illae a constitutionibus ipsius congregationis hactenus approbatae reperiantur, in posterum rescandas fore, ac praeterea sin-

¹ Consimilem facultatem alienandi bona stabilia tribuit Urbanus VIII congregationi Cassinensi ut in Const. DCII, *Alia*, tom. XIV, pag. 648.

² Edit. Main. legit *nuncupato* (n. r.).

gula dictae congregationis monasteria in propriâ dioecesi et provinciâ respective portiones aeris alieni praedicti, ipsa monasteria contingentes, pecuniis, ex creationibus et impositionibus annuorum censuum super eorundem monasteriorum bonis respective, aut eorundem bonorum ad longum tempus locationibus, seu etiam ipsorum bonorum minus utilium venditionibus, aut quocumque alio dictis monasteriis minus dispendioso modo colligendis, extinguere debere, reservato nostro et Sedis Apostolicae beneplacito, decreverunt et ordinaverunt.

§ 1. Cum autem, sicut eadem expositio subiungebat, concessa abbatibus generalibus et visitoribus dictae congregationis, ad effectum aere alieni huiusmodi extinguendi, per felicis recordationis Urbani Papam VIII praedecessorem nostrum per suas in simili formâ Brevis die xx aprilis MDCXXXVII expeditas litteras, bona stabilia dictae congregationis pro summâ centum millium scutorum monetae romanae dumtaxat cum approbatione dicti Francisci cardinalis alienandi licentia, quam nos subinde per nostras in eadem formâ Brevis die xxxi iulii MDCXLVI expeditas litteras confirmavimus et approbavimus, nondum totaliter executioni mandata sit, ipsique exponentes, quia idem Franciscus cardinalis congregationis huiusmodi protector esse desiit, facultatem approbandi alienationem bonorum stabilium huiusmodi pro eâ parte, pro qua licentia praedicta nondum consumpta est, tibi, qui eiusdem congregationis apud nos et Sedem praedictam protector existis, tribui summopere desiderent; cumque iidem exponentes plurimum vereantur, ne super executione decretorum et ordinationum, per eos, ut praefertur, factorum, particulares monasteriorum praedictorum superiores controversias et difficultates suscitent, quibus optata per eos

Supplicatio.

dictae congregationis ab aere alieno praedicto liberatio in grave eiusdem congregationis dispendium impediatur: idcirco iidem exponentes nobis humiliter supplicari fecerunt, ut sibi in praemissis opportune providere de benignitate apostolicâ dignaremur.

Supplicationem exaudit.

§ 2. Nos igitur, eorundem exponentium votis, quantum cum Domino possumus, favorabiliter annuere, eosque specialibus favoribus et gratiis prosequi volentes, et eorum singulares personas a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris et poenis, a iure vel ab homine, quavis occasione vel causâ latis, si quibus quomodolibet innodatae existunt, ad effectum praesentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes et absolutas fore censentes, huiusmodi supplicationibus inclinati necnon praedictarum Urbani praedecessoris et nostrarum litterarum tenores praesentibus pro plene et sufficienter expressis habentes, ac de tuâ prudentiâ et rerum agendarum peritiâ plurimum in Domino confisi, circumspeditioni tuae, si et in quantum praedicta licentia alienandi bona stabilia dictae congregationis pro summâ centum millium scutorum monetae romanae dumtaxat nondum consumpta sit, ut praefertur, alienationes bonorum stabilium congregationis huiusmodi in omnibus et per omnia, quemadmodum dicto Francisco cardinali in vim praedictarum Urbani praedecessoris litterarum concessum reperitur, servatâ omnino earundem litterarum formâ et dispositione, auctoritate nostrâ apostolicâ arbitrio tuo approbandi facultatem, eadem auctoritate, tenore praesentium, tribuimus et impertimur;

Quaecumque valida et firma declarat.

§ 3. Decernentes ea, quae cum approbatione tuâ in executionem dictarum litterarum Urbani praedecessoris fient, perinde valida, firma et efficacia existere

et fore, ac si cum approbatione dicti Francisci cardinalis facta fuissent. Ac insuper eidem circumspeditioni tuae per easdem praesentes committimus et mandamus, quatenus, per te, vel alium, seu alios, ubi et quando opus fuerit, et quoties pro parte exponentium praedictorum requisitus fueris, quoscumque particulares congregationis praedictae superiores ac canonicos regulares ad decreta (per ipsos exponentes facta pro bono dictae congregationis regimine circa resecationem¹ expensarum praecise non necessariarum per ipsam congregationem eiusque monasteria fieri solitarum, licet a constitutionibus hactenus, ut praemittitur, approbatae reperiantur, necnon super extinctione portionum aeris alieni praedicti singula monasteria huiusmodi contingentium per ipsa monasteria in propriâ dioecesi et provinciâ respective modis praemissis faciendâ), omni et quacumque appellatione, recursu et reclamatione postpositis, recipiendum, ac debitae executioni demandandum, opportunis iuris et facti remediis auctoritate nostrâ praedictâ arbitrio pariter tuo cogas et compellas.

§ 4. Non obstantibus recolendae memoriae Pauli II, et aliorum Romanorum Pontificum praedecessorum nostrorum de rebus Ecclesiae non alienandis, necnon pia memoriae Bonifacii Papae VIII praedecessoris pariter nostri de unâ, et in concilio generali editâ de duabus dietis, dummodo ultra tres dietas aliquis auctoritate praesentium ad iudicium non trahatur, necnon congregationis et monasteriorum huiusmodi, etiam iuramento, confirmatione apostolicâ, vel quavis firmitate aliâ roboratis, statutis et consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis et litteris apostolicis, eidem congregationi illiusque monasteriis ac superioribus et canonicis

Contraria tollit.

¹ Male ut puto ed. Main. habet *refectionem* (n. r.).

regularibus in contrarium praemissorum quomodolibet concessis, confirmatis et innovatis; quibus omnibus et singulis, illorum tenores praesentibus pro plene et sufficienter expressis habentes, illis aliis in suo robore permansuris, ad praemissorum effectum specialiter et expresse derogamus; ceterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae, apud S. Mariam Maiorem, sub annulo Piscatoris, die III martii MDCLIV, pontificatus nostri anno X.

Dat. die 3 martii 1654, pontif. anno X.

CLXXXVI.

Declaratio nullitatis novitatum et auctuum iurisdictionalium in castro S. Caesaris factorum per ducem Mutinensem seu eius ministros aut eorum iussu.

Innocentius Papa X.
ad futuram rei memoriam.

Motiva.

§ 1. Cum, sicut accepimus, nuper dilectus filius nobilis vir Franciscus dux Mutinensis aut eius ministri praetenderint factae¹, vel etiam fortassis, nullo tamen iure suffulti, indebite fecerint nonnullas assertas novitates et actus iurisdictionales in castro S. Caesaris eiusque territorio in confinibus nostri comitatus Bononiensis et ducatus Mutinensis sito, in quo iurisdicatio merumque et mixtum imperium ad nos et Apostolicam Sedem etiam ratione supremi domini ex variis² titulis et causis legitime spectat et pertinet, prout per diversas concessionem et litteras apostolicas et instrumenta aliasque scripturas et documenta antiqua et moderna constare dignoscitur: nos, qui iurium Sedis praedictae assertores a Domino constituti sumus, ne ex taciturnitate nos ter vel mi-

¹ Videtur legendum *facere* pro *factae* (R. T.).

² Ed. Main. legit *vanis* pro *variis* (R. T.).

nistrorum consensus aut conniventia seu tolerantia in praemissis praesumi, vel per novitates et actus huiusmodi aliquod nobis et eidem Sedi praeiudicium illatum, dictoque duci ius etiam minimum in praedicto castro eiusque territorio acquisitum fuisse vel esse ullo unquam tempore praetendi possit, quantum cum Domino possimus providere volentes, necnon causarum, titularum et concessionum, litterarum, instrumentorum, scripturarum et documentorum quorumcumque huiusmodi tenores, etiam veriores, aliaque necessario hic exprimenda et inserenda, praesentibus pro plene et sufficienter expressis et insertis habentes, motu proprio, ac ex certa scientia et matura deliberatione nostris, deque apostolicae potestatis plenitudine, omnes et singulas novitates et actus, ut praefertur, et aliis quomodolibet in praefato castro per dictum Franciscum ducem aut eius ministros seu eorum iussu factas et factos cum inde sequutis quibuscumque, fuisse et esse ipso iure nullos et invalidos, et nullius plane roboris vel momenti, indebiteque et illicitae, citra aliquam iurisdictionem, sed temere et clandestine factos, et de facto praesumptos, nullumque praeiudicium etiam minimum supremo nostrae et dictae Sedis dominio, aliisque iuribus nobis et eidem Sedi in dicto castro quomodolibet competentibus, intulisse, nec inferre, sed illa sarta tecta et illaesa ut prius remanere, neque novitates et actus huiusmodi ullum statum fecisse aut facere, nec duci praedicto et cuicumque alii ullum omnino ius aut titulum vel possessionem, seu quasi, tribuisse¹ vel tribuere, seu illis inde acquisitum fuisse quoquo modo praetendi, dici, censi et intelligi unquam posse, sed, perinde ac si non emanassent, pro non factis perpetuo haberi debere, tenore praed-

Quaecumque
facta in castro
nulla declarat.

¹ Edit. Main. habet *hibuisse* (R. T.).

sentium decernimus et declaramus; ac, ad abundantiorum cautelam, et quatenus opus sit, easdem novitates et actus hactenus factas et factos, aliosque quoscumque forsitan in futurum quodcumque quomodolibet faciendos, cum omnibus et singulis inde secutis, motu, scientia, deliberatione, potestatis plenitudine, ac tenore paribus, annullamus, irritamus, cassamus, damnamus, viribusque et effectu evacuamus, adeo ut nullo unquam temporis cursu, etiam longissimo, et ultra metam² centum annorum, ulla praescriptio incipi, nec perfici, aut prorsus ullo modo induci, nullusque titulus inde oriri queat.

Praesentes
validas decla-
rat.

§ 2. Decernentes praesentes litteras, ac in eis contenta quaecumque, etiam ex eo quod dictus Franciscus dux, aut eius ministri, ac quicumque alii in praemissis interesse habentes, seu habere quomodolibet praetendentes, ad ea vocati et auditi non fuerint, nullo unquam tempore de subreptionis, obreptionis aut nullitatis vitio, vel intentionis nostrae, aut alio quantumlibet magno, inexcogitato et substantiali defectu notari, impugnari, invalidari, retractari, in ius vel controversiam revocari, aut ad terminos iuris reduci, vel adversus illas restitutionis in integrum, aut aperiitionis oris, aut quodcumque³ aliud iuris, facti vel gratiae remedium impetrari, aut etiam motu simili concessio quempiam in iudicio vel extra illud uti seu se iuvare posse, sed easdem praesentes, cum omnibus et singulis in eis contentis, semper et perpetuo validas, firmas et efficaces existere et fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, sicque et non aliter in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos, etiam causarum palatii apostolici auditores, ac sanctae Romanae Ecclesiae

¹ Edit. Main. legit *metem* (R. T.).

² Edit. Main. legit *quocumque* (R. T.).

cardinales, etiam de latere legatos, et quoscumque alios quacumque auctoritate fungentes, nunc et pro tempore existentes, sublata eis et eorum cuilibet quavis aliter iudicandi et interpretandi facultate et auctoritate, iudicari, interpretari et definiri debere, ac irritum et inane, si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

§ 3. Non obstantibus praemissis, et apostolicis, ac in conciliis universalibus provincialibusque et synodalibus editis, generalibus vel specialibus, constitutionibus et ordinationibus, et, quatenus opus sit, nostris et cancellariae apostolicae regulis, necnon quibusvis, etiam iuramento, confirmatione apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, statutis et consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis et litteris apostolicis, sub quibuscumque tenoribus et formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriis derogatoriis, aliisque efficacioribus et insolitis clausulis, ac irritantibus et aliis decretis, in contrarium praemissorum, etiam motu simili et consistorialiter, ac aliis quomodolibet, emanatis, concessis, confirmatis, approbatis et pluries innovatis; quibus omnibus et singulis, etiamsi pro illorum sufficienti derogatione de illis eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa et individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio habenda aut quaevis alia exquisita forma ad hoc servanda foret, tenores huiusmodi, ac si de verbo ad verbum insererentur, praesentibus pro expressis et insertis formamque in illis traditam pro servata habentes, illis aliis in suo robore permansuris, ad praemissorum effectum specialiter et expresse derogamus; ceterisque contrariis quibuscumque.

Contraria re-
f. lit.

Datum Romae, apud S. Mariam Maiorem,

rem, sub annulo Piscatoris, die XIV martii MDCLIV, pontificatus nostri anno x.

Dat. die 14 martii 1654, pontif. anno x.

CLXXXVII.

Commissio octo episcopis Franciae ad capiendam informationem super epistola pastorali archiepiscopi Senonensis super libro Cornelii Iansenii, cui titulus Augustinus Cornelii Iansenii¹.

Venerabilibus fratribus archiepiscopo Arelatensi, ac episcopis Aniciensi et Conserano ac Matisconensi, necnon Meldensi et Rhedonensi, ac Macloviensi et Glandatensi,

Innocentius Papa X.

Venerabiles fratres,
salutem et apostolicam benedictionem.

Prooemium.

§ 1. Nuper² pervenit ad aures nostras, quod, in actu publicationis in dioecesi Senonensi Constitutionis per nos pridie kalendas iunii proxime praeteriti editae, qua quinque propositiones occasione libri impressi, cui titulus *Augustinus Cornelii Iansenii episcopi Iprensis*, excitatas, in eadem Constitutione expressas, damnavimus sub poenis et censuris contra haereticos et eorum fautores in iure expressis, venerabilis frater Ludovicus Henricus de Gondrin, archiepiscopus Senonensis, quamdam epistolam pastoralem idioma gallico, quae incipit; « Lovis Henry de Gondrin par la grâce de Dieu archevesque de Sens et primat des Gaules et de Germanie à nosres chers frères les doyens ruraux, etc. » sub datâ die XXIII septembris proxime praeteriti impressam Senonis apud Ludovicum Prussurot, ediderit et typis vulgaverit, seu edi et typis vulgari fecerit, in qua scandalosa, teme-

¹ Ex Regest. in Secret. Brev.

² Similem vide supra pag. 745 (R. T.).

raria, schismatica et haeresim redolentia continentur.

§ 2. Quapropter nos, de eâ re diligentem informationem sumi volentes, motu proprio et ex certâ scientiâ nostrâ fraternitatibus vestris per praesentes committimus et mandamus, ut, quam¹ primum hae vobis redditae fuerint, vos², aut saltem duo ex vobis, tamquam specialiter ad hoc a nobis delegati, super epistola huiusmodi, et an illa ab eodem Ludovico Henrico archiepiscopo seu eius iussu edita et vulgata fuerit, diligentem informationem, omni meliori et opportuniori qui vobis videbitur modo et viâ, capiat, ac informationem desuper captam in scriptum authenticum redigi curetis, et ad nos transmittatis, ut quid hoc in negotio ad Dei gloriam, Fidei catholicae decus, nostrumque et Sedis Apostolicae honorem statuendum fuerit, maturâ consideratione adhibita, decernamus.

§ 3. Non obstantibus felicis recordationis Bonifacii Papae VIII praedecessoris nostri de unâ, et concilii generalis de duabus dietis, aliisque apostolicis, ac in conciliis universalibus, provincialibus et synodalibus editis, generalibus vel specialibus, constitutionibus et ordinationibus, ac ecclesiae Senonensis, et quibusvis aliis, etiam iuramento, confirmatione apostolicâ, vel quavis firmitate aliâ roboratis, statutis et consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis et litteris apostolicis in contrarium praemissorum quomodolibet concessis, confirmatis et innovatis; quibus omnibus et singulis, illorum tenores praesentibus pro plene et sufficienter expressis et insertis habentes, illis aliâs in suo robore permansuris, ad praemissorum effectum, hac vice dumtaxat, specialiter et expresse derogamus; ceterisque contrariis quibuscumque.

¹ Videtur potius legendum *quum* (R. T.).

² Perperam ed. Main. legit *nos pro vos* (R. T.).

Contrariis derogat.

Datum Romae, apud S. Mariam Maiorem, sub annulo Piscatoris, die XVI martii MDCLIV, pontificatus nostri anno x.

Dat. die 16 martii 1654, pontif. anno x.

CLXXXVIII.

Canonici ecclesiae Hispalensis absolvuntur a censuris ob recursum ad iudices laicos incuris¹.

Dilecto filio magistro Amato Dunogetto, cappellano nostro, et causarum sacri palatii apostolici auditorum decano,

Innocentius Papa X.

Dilecte fili,
salutem et apostolicam benedictionem.

Prooemium.

§ 1. Exponi nobis nuper fecerunt dilecti filii decanus et capitulum ac canonici ecclesiae Hispalensis, quod, vertente inter decanum ac capitulum et canonicos huiusmodi ex unâ, necnon dilectos pariter filios priorem et fratres conventus S. Isidori *del Campo* nuncupati extra mœnia civitatis Hispalensis Ordinis sancti Hieronymi ex alterâ partibus, super solutione decimarum et aliis articulis, coram iudice ecclesiastico in illis partibus lite et causâ, quae ad praesens in sacro Rotae Romanae auditorio coram te in gradu appellationis per dictos priorem et fratres interpositae pendens¹ indecisa, ab iisdem priore et fratribus recursus ad tribunalia secularia pro parte praedictorum decani ac capituli et canonicorum et ab eorum procuratore, nedum semel, sed iterum et pluries, habitos fuisse praetenditur.

§ 2. Cum autem, sicut eadem expositio subiungebat, praefati prior et fratres ob praemissa litis praedictae prosecutionem impedire nitantur, idcirco iidem exponentes nobis humiliter supplicari fecerunt, ut sibi de congruae absolutionis

¹ Ex Regest. in Secret. Brev.

² Legendum *pendet* (R. T.).

beneficio in iisdem praemissis providere de benignitate apostolicâ dignaremur. Nos igitur, eosdem exponentes specialibus favoribus et gratiis prosequi volentes, et eorum singulares personas a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris et poenis, a iure vel ab homine, quavis occasione vel causâ latis, si quibus quomodolibet innodatae existunt, ad effectum praesentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes et absolutas fore censentes, huiusmodi supplicationibus inclinati, tibi per praesentes committimus et mandamus, ut, constituto tibi de narratis, eosdem exponentes, illorumque singulos, si hoc a te humiliter petierint, impositâ ipsis et eorum cuilibet arbitrio tuo aliquâ poenitentia salutaris, ac renunciato prius per eos et eorum quemlibet quibusvis recursibus ad iudices laicos in causâ huiusmodi per eosdem exponentes seu eorum nomine quomodolibet habitis et factis, ac sine litis et collitigantium praeiudicio, et dummodo ipsi exponentes nullum ius de novo propterea acquirant, a quibusvis censuris et poenis ecclesiasticis, per eos et eorum quemlibet praemissorum occasione quomodolibet incuris, auctoritate nostrâ apostolicâ absolvas et totaliter liberes, dietasque poenas illis et eorum cuilibet gratiose remittas et condones.

§ 3. Non obstantibus apostolicis, ac in universalibus provincialibusque et synodalibus conciliis editis, generalibus vel specialibus, constitutionibus et ordinationibus, ceterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae, apud S. Mariam Maiorem, sub annulo Piscatoris, die II maii MDCLIV, pontificatus nostri anno x.

Dat. die 2 maii 1654, pontif. anno x.

Contraria refert.

CLXXXIX.

*Iubilaeum pro Indiis Occidentalibus*¹.Innocentius Papa X,
ad futuram rei memoriam.

Prooemium.

Salvator et Dominus noster Iesus Christus Dei Filius, cuius, licet immeriti, vices gerimus in terris, ad hoc nobis ligandi et solvendi potestatem tradere voluit, ut salutem eius gregis curae nostrae divinitus commissi paterno affectu ac sollicito studio intendamus.

Statuit iubilaeum pro populis Occidentalibus.

§ 1. Hinc est quod nos, considerantes christifideles in Indiis Occidentalibus commorantes ob maximam locorum distantiam et alia impedimenta ad hanc aliam Urbem nostram pro consequendis caelestibus thesauris iubilaei anni praeteriti MDCL accedere non potuisse, propterea illorum animae salutem et spiritualem consolationem consulere volentes, supplicationibus etiam charissimi in Christo filii nostri Philippi Hispaniarum regis catholici nomine nobis super hoc humiliter porrectis inclinatis, de omnipotentis Dei misericordia ac beatorum Petri et Pauli apostolorum eius auctoritate confisi, ex illa ligandi atque solvendi potestate, quam nobis Dominus meritis nostris minime suffragantibus contulit, universis et singulis utriusque sexus christifidelibus in praedictis Indiis Occidentalibus illarumque provinciis, civitatibus, oppidis, terris et locis existentibus, qui ecclesias vel ecclesiam, ab Ordinariis locorum earundem Indiarum, vel eorum vicariis, seu officialibus, aut de eorum mandato, et, ipsis deficientibus, per eos qui ibi curam animarum exercent, postquam ad eorum notitiam hae nostrae litterae pervenerint, designandas vel designandam, spatio unius mensis, a publicatione designationis per Ordinarios, vel eorum vicarios, seu officiales,

¹ Ex Regest. in Secret. Brev.

vel alios, ut praefertur, faciendae computandi, saltem semel visitaverint, ibique Deum pro fidei catholicae protectione, eiusque ad hostium conatibus et insidiis defensione, haeresis extirpatione, principum christianorum pace et concordia, ac praesentibus Ecclesiae necessitatibus devote oraverint, ac feria quarta, sexta et sabbato alicuius hebdomadae intra dictum mensis spatium decurrendae ieiunaverint, atque peccata confessi sequenti saltem dominica die sanctissimum Eucharistiae sacramentum reverenter sumpserint, et eleemosynas ad libitum, prout charitas singulis suggererit, fecerint, plenissimam omnium peccatorum suorum indulgentiam et remissionem sicut in anno iubilaei visitantibus certas ecclesias intra et extra Urbem concedi consuevit, tenore praesentium concedimus et elargimur; navigantes vero, aut iter agentes, ut, cum primum ad sua se se domicilia receperint, superscriptis peractis, et visitata ecclesia cathedrali, vel maiori, aut parochiali loci eiusdem domicilii, eandem indulgentiam consequi possint et valeant; regularibus autem personis utriusque sexus, etiam in claustris perpetuo degentibus, necnon aliis quibuscumque, tam laicis quam ecclesiasticis, secularibus vel regularibus, etiam in carcere, aut in captivitate existentibus, vel aliqua corporis infirmitate, seu alio quocumque impedimento detentis, qui supra expressa, scilicet ieiunium, eleemosynam, ecclesiaeque seu ecclesiarum visitationem et orationem, vel eorum aliqua praestare nequiverint, ut illa confessarius, quem ut infra elegerint, etiam in alia pietatis opera commutare, vel in aliud proximum tempus prorogare possit, eaque iniungere, quae ipsi poenitentes efficere poterunt, pariter concedimus et indulgemus.

§ 2. Cupientes autem omnes illarum partium christifideles participes fieri hu-

ius pretiosissimi thesauri, universis et singulis earundem partium utriusque sexus, tam laicis quam ecclesiasticis, secularibus et regularibus, cuiusvis ordinis, congregationis et instituti, christifidelibus licentiam concedimus et facultatem damus, ut sibi ad hunc effectum quemcumque presbyterum confessarium, tam secularem quam cuiusvis ordinis regularem, ex approbatis a locorum Ordinariis, eligere possint, qui, eorum confessionibus diligenter auditis, ab omnibus excommunicationis, suspensionis et aliis ecclesiasticis sententiis et censuris, a iure vel ab homine, quavis causa latis seu inflictis, necnon ab omnibus peccatis, excessibus, criminibus et delictis quantumvis gravibus et enormibus, etiam locorum Ordinariis, sive nobis et Sedi Apostolicae, etiam in litteris die Coenae Domini legi solitis contentis, et aliis per quascumque nostras et Romanorum Pontificum praedecessorum nostrorum constitutiones, quarum tenores praesentibus haberi volumus pro expressis, quomodocumque reservatis, in foro conscientiae, et hac vice tantum, eos, non tamen haereticos specialiter declaratos aut condemnatos vel publicatos, absolvere et liberare valeat: et insuper vota quaecumque (religionis et castitatis exceptis) in alia pia et salutaria opera commutare, iniuncta tamen eis et eorum cuilibet in supradictis omnibus casibus poenitentia salutari, aliisque eiusdem confessarii arbitrio iniungendis. Quapropter, tenore praesentium, in virtute sanctae obedientiae, districte praecipimus et mandamus omnibus et quibuscumque venerabilibus fratribus archiepiscopis, episcopis et aliis ecclesiarum praelatis, ac quibuscumque Ordinariis locorum in praedictis Indiis Occidentalibus existentibus¹, eorumque vicariis et officialibus, vel, eis deficientibus,

¹ Potius lege existentibus (B. T.).

illis qui curam animarum inibi exercent, ut, cum praesentium litterarum transumpta, aut exempla, etiam impressa, acceperint, illa statim, absque ulla mora, retardatione, vel impedimento, per suas ecclesias et dioeceses, provincias, civitates, oppida, terras et loca publicent et publicari faciant, ecclesiamque seu ecclesias visitandas designent.

§ 3. Non intendimus autem per praesentes super aliqua irregularitate publica vel occulta, nota, defectu, incapacitate, seu inhabilitate quoquo modo contracta dispensare, vel aliquam facultatem tribuere dispensandi, seu habilitandi, et in pristinum statum restituendi, etiam in foro conscientiae, neque etiam easdem praesentes iis, qui a nobis et Apostolica Sede, vel ab aliquo praelato, seu iudice ecclesiastico excommunicati, suspensi, interdicti, seu aliis in sententias et censuras incidisse declarati, vel publice denunciati fuerint, nisi infra tempus celebrationis huiusmodi iubilaei satisfecerint, aut cum partibus concordaverint, ullo modo suffragari posse aut debere.

§ 4. Non obstantibus constitutionibus et ordinationibus apostolicis, praesertim quibus facultas absolvendi in certis tunc expressis casibus ita Romano Pontifici pro tempore existenti reservatur, ut nec etiam similes vel dissimiles iubilaei, indulgentiarum et facultatum huiusmodi concessionibus, nisi de illis expressa mentio aut specialis derogatio fiat, cuiquam suffragari queant, necnon regula nostram de non concedendis indulgentiis ad instar, ac quorumcumque ordinum et congregationum, sive institutorum regularium, etiam iuramento, confirmatione apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, statutis et consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis et litteris apostolicis, eisdem ordinibus, congregationibus et institutis, illorumque personis quomodolibet concessis, appro-

Transumpta litterarum publicari mandati.

Contraria reiicit.

batis et innovatis; quibus omnibus et singulis, etiamsi de illis eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa et individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio seu quaevis alia expressio habenda aut aliqua exquisita forma ac hoc servanda foret, illorum tenores praesentibus pro sufficienter expressis ac formam in eis traditam pro servatâ habentes, hac vice specialiter, nominatim et expresse ad effectum praesentium derogamus; ceterisque contrariis quibuscumque.

Transumptio-
rum fides.

§ 5. Ut autem praesentes nostrae litterae, quae ad singula loca deferri non possunt, ad omnium notitiam facilius deveniant, volumus, ut earumdem praesentium transumptis, vel exemplis, etiam impressis, manu alicuius notarii publici subscriptis, et sigillo personae in ecclesiasticâ dignitate constitutae munitis, ubique locorum et gentium eadem fides habeatur, quae ipsis praesentibus haberetur, si forent exhibitae vel ostensae.

Datum Romae, apud S. Mariam Maiorem, sub annulo Piscatoris, die XII iunii MDCLIV, pontificatus nostri anno X.

Dat. die 12 iunii 1654, pontif. anno X.

CXC.

Confirmatio concordiae iñitae inter episcopum Constantiensem, tamquam abbatem perpetuum monasterii Augiae Ordinis sancti Benedicti apostolicâ auctoritate constitutum, et monachos huiusmodi super statu et gubernio dicti monasterii¹.

Innocentius Papa X,
ad futuram rei memoriam.

Exordium.

Illis, quae pro stabiliendâ inter personas ecclesiasticas pace et concordiam pro-

¹ Ex Regest. in Secret. Brev.

vide facta fuisse dignoscuntur, ut semper firma subsistant et exactius serventur, libenter, cum a nobis petitur, confirmationis apostolicae patrocinium adiungimus, prout in Domino conspiciamus expedire.

§ 1. Sane, pro parte venerabilis fratris episcopi Constantiensis, ac dilectorum filiorum monachorum monasterii Augiae Divitis nuncupati, Ordinis sancti Benedicti, Constantiensis seu alterius dioecesis, nobis nuper expositum fuit, quod inter ipsum episcopum, tamquam perpetuum abbatem monasterii praedicti auctoritate apostolicâ constitutum, ex unâ, necnon monachos praedictos ex alterâ partibus inita fuit concordia ab iisdem monachis capitulariter acceptata et ab utrâque partium subscripta et signata, necnon mediante instrumento publico iurata, cuius concordiae capitulorum tenor, additis¹ illi per venerabiles fratres nostros sanctae Romanae Ecclesiae cardinales Concilii Tridentini interpretes, quibus hoc negotium discutiendum remisimus, aliquot verbis, est qui sequitur, videlicet:

« Illustrissimus episcopus, tamquam perpetuus abbas monasterii Augiae Divitis, Ordinis sancti Benedicti, in exequutione unionis per pontificias constitutiones factae, possit libere uti iure suo visitandi personaliter monasterium toties quoties voluerit;

Quando vero personaliter noluerit, vel non potuerit, tunc mittat visitatores ecclesiasticos seculares, adiuncto tamen regulari, a domino episcopo deputando, a congregatione Helvetiâ vel Svevâ, qui saltem semel in anno visitare debeant;

Dominus episcopus, tamquam perpetuus abbas in dictis Bullis constitutus, possit ad nutum constituere vel destituere priorem in dicto monasterio ex ipsis conventibus assumendum; si vero domini visitatores in visitatione apprehenderint ex

¹ Male edit. Main. legit *additus* (R. T.).

Tenor capitulorum cardinalium Concilii Tridentini quibus hoc negotium discutiendum commissum fuerat.

rationabilibus causis aliunde esse assumendum, tum possit assumere ex alterutra congregatione; et, si quispiam conventualium se senserit gravatum a dicto priore, possit, petita, licet non obtenta, ipsius licentiâ, recurrere ad dominum episcopum; prout etiam, si¹ gravatum se sentiat a domino episcopo, possit, petita, etsi non obtenta, ab illo licentiâ, absque ullo impedimento ad illustrissimum dominum nuncium recursum habere², seu ad sanctam Sedem Apostolicam;

Dominus episcopus debeat monachis praestare alimenta in frumento, vino et pecuniis iuxta designationem (cum gratiosâ promissione rationabilis additamenti, prout monasterii proventus et necessitates permittent, et status conventus exiget) factam et sufficientem sic approbatam a reverendissimis dominis abbatibus S. Galli Einsidlensis et Vevigactensis, qui ad compositionem aliâs fuerunt adhibiti, quae praestatio fieri debeat sequenti modo, videlicet:

Vinum dabitur, sine diminutione, tempore commodo cum iam fuerit defaetatum³; frumenta vero intra festa S. Martini et Purificationis beatae Mariae Virginis;

De pecuniis vero, quae⁴ dominus episcopus singulis annis debet, solvat centum florenos in pecuniâ numeratâ singulis angariis⁵; residuum vero dictarum pecuniarum etiam solvere sataget in pecuniâ eodem adhuc anno; quod si non potuerit, teneatur dare equivalens receptibile, et bonae qualitatis, cum interventu prioris sive oekonomi conventus;

Beneficia simplicia regularia monaste-

¹ Male edit. Main. legit *etiamsi pro etiam*, si (R. T.).

² Verbum *habere* nos addimus (R. T.).

³ Ed. Main. habet *defaetatum* (R. T.).

⁴ Oporteret legere *quas* (R. T.).

⁵ Nescio an *Augiensibus* pro *angariis* legendum (R. T.).

rii, quae conventuales modo tenent, illis, imo eisdem personis sine rationabili causâ non adimantur, salvo iure foundationum; ceterum si vacaverint, possint ea humiliter a domino episcopo petere, qui faciet prout sibi bonum et aequum in Domino visum fuerit;

Ecclesiae Schinensis vicarius a domino episcopo constituatur ad eius nutum amovibilis, qui debeat assumi ex conventualibus Augiensibus ultra numerum duodecimum, quem ibi dominus episcopus pro choro alere debet; ex proventus vero et fructibus ipsius ecclesiae, demptis alimentis pro domino vicario ac oneribus ipsi incumbentibus, reliquum applicetur pro reparatione ecclesiae ac aedium et conservatione honorum ipsius; si vero ulterius quidpiam supererit applicetur in utilitatem ecclesiae et conventus Augiensis; dictusque vicarius visitari debeat ab iisdem visitoribus eo modo quo superius de visitatione monasterii Augiensis dictum est, rationesque suae administrationis singulis annis, vel toties quoties opus fuerit, dare debeat iisdem visitoribus;

Pater prior singulis annis, vel toties quoties opus fuerit, teneatur domino episcopo, seu visitoribus, rationes reddere; et, si quid tam de assignato, quam de propriis bonis, vel patrimoniis a monachis importatis, seu importandis, supererit, non applicetur mensae episcopali, sed convertatur ad utilitatem ecclesiae, atque conventus Augiensis, audito ad hoc ipso conventu;

Iuvenes monasterii ad studia habiles etiam philosophiae vel theologiae studiorum capaces non negligentur dictis studiis applicari, sed illos dominus episcopus ad aliquam academiâ vel monasterium alere debeat;

Sacras reliquias aliaque ad sacrarium spectantia conventuales sub suâ custodiâ

et clavibus habebunt, relicto in manibus domini episcopi inventario; smaragdus vero in alia separata et bene munita cista in ipso etiam sacrario sub duabus clavibus, quarum una penes dominum episcopum in Augiae archivio, altera penes conventum erit, custodiatur, ita ut ex superiori parte cistae cerni possit;

Item super omnibus debet fieri instrumentum a publico notario, et postea nomina utriusque partis supplicari Sanctissimo pro huius concordiae et transactionis confirmatione ».

Sacrae Congregationis Concilii rescriptum.

« Die xv novembris MDCLIII¹ sacra congregatio eminentissimorum cardinalium Concilii Tridentini interpretum censuit supradictam concordiam a sanctissimo domino nostro remissam posse (si Suae Sanctitati placuerit), additis in ea verbis in margine adnotatis, confirmari ».

PETRUS ALOYSIUS cardinalis CARAFA.

Loco † Sigilli.

FRANCISCUS PAULUTIUS, C. C. secr.

§ 2. Cum autem, sicut eadem expositio subiungebat, praedicti episcopus et monachi praefixa capitula concordiae huiusmodi apostolicae confirmationis munere roborari summopere desiderent: nos, eosdem episcopum et monachos specialibus favoribus et gratiis prosequi volentes, et eorum singulares personas a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris et poenis, a iure vel ab homine, quavis occasione vel causa latis, si quibus quomodolibet innodatae existunt, ad effectum praesentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes et absolutas fore censentes, supplicationibus eorumdem episcopi et monachorum nomine nobis super hoc humiliter porrectis inclinati, de praedictorum cardinalium consilio, capitula praefixa cum

¹ Male, ut puto, ed. Main habet 1635 (R. T.).

omnibus et singulis in eis, ut praefertur, contentis, apostolica auctoritate, tenore praesentium, confirmamus et approbamus, illisque inviolabilis apostolicae firmitatis robur adiciamus, ac omnes et singulos iuris et facti defectus, si qui desuper quomodolibet intervenerint, supplemus.

§ 3. Decernentes praesentes litteras firmas, validas et efficaces existere et fore, ac ab omnibus, ad quos spectat et pro tempore spectabit, inviolabiliter observari, sique et non aliter in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos, etiam causarum palatii apostolici auditores, ac Sedis Apostolicae nuncios, et sanctae Romanae Ecclesiae cardinales, etiam de latere legatos, iudicari, ac definiendum esse, ac irritum et inane quidquid secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

§ 4. Non obstantibus, quatenus opus sit, felicitis recordationis Pauli II et aliorum Romanorum Pontificum praedecessorum nostrorum de rebus ecclesiae non alienandis, aliisque constitutionibus et ordinationibus apostolicis, necnon ecclesiae Constantiensis, ac Ordinis et monasterii huiusmodi, etiam iuramento, confirmatione apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, statutis et consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis et litteris apostolicis in contrarium praemissorum quomodolibet concessis, approbatis et innovatis; quibus omnibus et singulis, illorum tenores praesentibus pro expressis ac ad verbum insertis habentes, illis aliis in suo robore permansuris, ad praemissorum effectum, hac vice dumtaxat, specialiter et expresse derogamus; ceterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae, apud S. Mariam Maiorem, sub annulo Piscatoris, die xviii iunii MDCLIV, pontificatus nostri anno x.

Dat. die 18 iunii 1654, pontif. anno x.

Praesentis confirmat.

Contrariis derogat.

CXCI.

Erectio Montis pietatis in civitate Cracoviensi, cum assignatione dotis¹.

Venerabili fratri Petro episcopo Laudensi, apud charissimum in Christo filium nostrum Ioannem Casimirum Poloniae et Sveciae regem illustrem nostro et Apostolicae Sedis nuncio,

Innocentius Papa X.

Venerabilis frater, salutem et apostolicam benedictionem.

Exordium.

Salvatoris et Domini nostri Iesu Christi, qui fideles suos ad pietatis et christianae charitatis opera in pauperes et egenos misericorditer exercenda plurimum hortatus est, vices, licet immeriti, gerentes in terris, ad ea per quae eorumdem pauperum et egenorum indemnitati, necessitatibusque consulitur, et dispendiis occurritur, paternam, qua tenemur, charitate libenter intendimus, ac in his officii nostri partes, cum a nobis petitur, favorabiliter interponimus, prout in Domino conspicimus salubriter expedire.

Supplicatio.

§ 1. Sane, nomine venerabilis fratris moderni episcopi Cracoviensis nobis nuper expositum fuit, quod, cum episcopis Cracoviensibus suis praedecessoribus, ac ipsimet moderno episcopo, in litteris apostolicis super provisionibus de eorum personis in episcopos Cracovienses respective expeditis, fuerit inter alia iniunctum, ut in civitate Cracoviensi Montem pietatis erigant, fuerunt ad hunc effectum deposita decem nummorum aureorum Hungariorum millia, ipseque modernus episcopus aliam notabilem pecuniarum summam ad eundem effectum contribuere paratus est, ut eo modo pauperum suarum civitatis et dioecesis Cracoviensis necessitatibus peramplius consulatur. Nobis propterea humiliter supplicari fecit idem episcopus, ut, pauperum praedicto-

¹ Ex Regest. in Secret. Brev.

rum necessitatibus consulentes, Montem pietatis praedictum erigere, ac alias ut infra opportune providere de benignitate apostolica dignemur.

§ 2. Nos igitur, qui honestis petentium votis, praesertim pauperum subventionem respicientibus, libenter annuimus, eaque favoribus prosequimur opportunis, praedictum episcopum a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris et poenis, a iure vel ab homine, quavis occasione vel causa latis, si quibus quomodolibet innodatus existit, ad effectum praesentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes et absolutum fore censentes, huiusmodi supplicationibus inclinati, fraternitati tuae per praesentes committimus et mandamus, ut, si et postquam dictus episcopus, tam praedicta decem nummorum Hungariorum millia, quam aliam ab ipso contribuendam summam, pro stabilimento et manutentione dicti Montis assignaverit, in praefata civitate unum Montem pietatis, ut praefertur, nuncupandum, in quo idem episcopus dictas pecuniarum summas, necnon quascumque alias pecunias per quoscumque christifideles pro huiusmodi pauperum subventionem inibi pro tempore erogandas, reponere, ac dictis pauperibus et egenis subvenire, pecunias huiusmodi eis in suis necessitatibus mutuando, ac pro huiusmodi mutuo pignora ab eis valoris dupli vel tripli summae mutuatae recipere seu recipi, ac illa debite custodire, seu custodiri facere, ita tamen, ut ii, qui ipsas pecunias mutuo, ut praefertur, acceperint, eas in termino illis praefigendo, qui erit ad minus unius anni, restituere teneantur, alioquin, dicto termino elapso, ipsius Montis officiales, pignora ipsa, ad illorum subhastationem¹ deveniendo, plus offerenti

¹ Edit. Main. habet *substantationem* pro *subhastationem* (R. T.).

Erigit Montem pietatis in civitate Cracoviensi.

vendere, et a pecuniis mutuo accipientibus non ultra summam trium pro quolibet centenario et anno (vel minus, si ita expedire iudicaveris, dummodo tamen impensas non excedat, quae in dicti Montis officialium mercedis et salarii solutionem et aliorum eius onerum supportationem convertantur) exigere possint et debeant, auctoritate nostrâ apostolicâ perpetuo sine alicuius praeiudicio erigas, et instituas¹; illique sic erecto et instituto pro eius dote praedictas pecuniarum summas, necnon quaecumque bona mobilia et immobilia, iura, res et proprietates et eleemosynas per quoscumque christifideles erogandas et elargiendas, ex nunc prout ex tunc, et e contra, postquam erogata et elargita fuerint, dictâ auctoritate etiam perpetuo applices et appropries; ac insuper eidem episcopo, illiusque successoribus ecclesiae Cracoviensis praesulibus, seu administratoribus, ut praedictum Montem, eiusque res, bona mobilia et immobilia, fructus, redditus, proventus, iura et emolumenta quaecumque, per se, vel alium, seu alios ad id ab eis deputandos, regere, gubernare et administrare, ita tamen, quod ab eis deputandi de gestis et administratis per eos ratione dicti Montis quotannis eidem moderno et pro tempore existenti episcopo Cracoviensi iuxta sacri Concilii Tridentini decretorum dispositionem rationem reddere teneantur; ac eidem episcopo, pro feliciori dicti Montis, illiusque personarum, officialium et honorum huiusmodi regimine et administratione, ut quaecumque statuta, ordinationes, capitula et decreta, licita tamen et honesta, sacrisque canonibus et eiusdem Concilii Tridentini decretis, ac constitutionibus apostolicis non² contraria, et a te seu pro tempore existente nostro

¹ Legerem *impensa* (R. T.).

² Edit. Main. legit *institutas* (R. T.).

³ Particulam *non nos addimus* (R. T.).

et Sedis Apostolicae inibi nuncio examinanda et approbanda, facere, edere et condere, ac, quoties pro rerum et temporum qualitate vel aliâs expediens videbitur, illâ, praevio examine et approbatione similibus, alterare, corrigere, reformare, ac in toto vel in parte mutare, aliaque, ut praefertur examinanda et approbanda, ex integro et de novo condere et edere possint et valeant, eadem auctoritate perpetuo similiter concedas et indulgeas; eosque desuper a quoquam molestari, perturbari aut inquietari nullatenus posse, ac irritum et inane, si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari⁴.

§ 3. Non obstantibus apostolicis, necnon in universalibus provincialibusque conciliis editis, generalibus vel specialibus, constitutionibus et ordinationibus, ceterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae, apud S. Mariam Maiorem, sub annulo Piscatoris, die xxxi iulii MDCLIV, pontificatus nostri anno x.

Dat. die 31 iulii 1654, pontif. anno x.

CXCII.

Confirmatio ministri generalis fratrum Ordinis SS. Trinitatis Redemptionis captivorum, hac tamen lege adiectâ, ut singulis sexenniis convocari debeat capitulum generale¹.

Innocentius Papa X,
ad futuram rei memoriam.

In eminenti Sedis Apostolicae speculâ, meritis licet imparibus, per abundantiam divinae misericordiae, universalis Ecclesiae regimini praesidentes, et religiosorum virorum sub suavi religionis iugo Altissimi

¹ Subde *decernas* vel *decernimus* (R. T.).

² Istius Ordinis materiam et confirmationem privilegiorum habes ad Const. LV Gregorii XV, *Iniuncti*, tom. XII, pag. 683.

Exordium.

obsequiis addictorum tranquillitati et felici directioni, quantum nobis ex alto conceditur, libenter intendimus, ac desuper officii nobis divinitus commissi partes interponimus, prout, maturâ consideratione adhibitâ, conspicimus in Domino salubriter expedire.

Committit discussionem electionis fratris Claudii in ministerium generalem Ordinis Redemptionis Captivorum.

§ 1. Sane, pro parte dilecti filii Claudii Rallae, fratris expresse professi Ordinis sanctissimae Trinitatis redemptionis captivorum, nobis nuper expositum fuit, quod, cum, post obitum Ludovici Petit, totius Ordinis praedicti dum vixit ministri generalis (intimatâ quatuor provinciis eiusdem Ordinis, Franciae scilicet, Picardiae, Campaniae et Normandiae, quibus ius eligendi ministerium generalem Ordinis huiusmodi, dum pro tempore idem Ordo ministro generali destitutus est, ex immemorabili tercentorum et amplius annorum consuetudine privative ad alias dicti Ordinis provincias, ut asseritur, competit, futuri ministri generalis in locum eiusdem Ludovici defuncti immediate faciendâ electione), de anno MDCLII in conventu S. Maturini Parisiensis Ordinis huiusmodi praedictus Claudius, tunc eiusdem conventus minister, in ministerium generalem dicti Ordinis canonice cum omnibus modis, formis et solemnitatibus in similibus hactenus servari solitis electus fuisset, ipseque Claudius electionis huiusmodi confirmationem de more antecessorum suorum in praedicti Ordinis ministros generales similiter electorum a nobis et Sede Apostolicâ humiliter petiisset, nos electionis praedictae examen, totiusque rei discussionem venerabilibus fratribus nostris sanctae Romanae Ecclesiae cardinalibus negotiis et consultationibus episcoporum et regularium praepositis commisimus.

Supplicatio fratris Claudii.

§ 2. Cum autem, sicut eadem expositio subiungebat, dilecti pariter filii provinciarum Hispaniae et Italiae dicti Ordinis provinciales contra eandem electionem

insurrexerint, illamque, motâ desuper lite et controversiâ, ex diversis capitibus, videlicet ex eo, quod ipsis non vocalis nec intimatis, contra regulas, seu statuta eiusdem Ordinis, necnon iuris communis, et quarundam constitutionum felicitatis recordationis Innocentii III, Clementis IV Romanorum Pontificum praedecessorum Ordinis praedicti confirmatoriarum dispositionem, facta fuisset¹, quodque aliâs tunc existentes provinciales provinciarum Hispaniae et Italiae huiusmodi similibus electionibus, et signanter de annis MDCLXXIII, MDII et MDIX respective, licet cum protestatione intervenissent, nullam et invalidam esse praetenderint: nobis propterea idem Claudius humiliter supplicari fecit, ut in praemissis opportune providere de benignitate apostolicâ dignaremur.

§ 3. Nos igitur, dictum Claudium specialibus favoribus et gratiis prosequi volentes, et a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris et poenis, a iure vel ab homine, quavis occasione vel causâ latis, si quibus quomodolibet innodatus existit, ad effectum praesentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes et absolutum fore censentes, huiusmodi supplicationibus inclinati, de eorumdem cardinalium, quibus praedictas supplicationes examinandas commisimus, consilio, ad evitanda incommoda, quae facile oriri possent, si diutius Ordo praedictus sine capite permaneret, praenarratam electionem de personâ dicti Claudii, super idoneitate ac zelo multipliciter commendati, apostolicâ auctoritate, tenore praesentium, confirmamus et approbamus, illique inviolabilis apostolicae firmitatis robor adiicimus, ac omnes et quoscumque defectus, qui quomodolibet desuper

Electionem fratris Claudii confirmat.

¹ Male edit. Main. legit *factam fuisse* (R. T.).

intervenerint, supplemus, salvis tamen iuribus in futurum utriusque partis, tam in petitorio, quam in possessorio: hac tamen lege adiecta, ut singulis sexenniis convocari debeat capitulum generale dicti Ordinis, loco et tempore a capitularibus in immediate precedentibus capitulis generalibus ipsis Ordinis designandis, cum interventu ipsiusmet ministri generalis, omniumque provincialium totius Ordinis huiusmodi, cum uno socio pro quolibet a singulis provinciis eiusdem Ordinis in antecedenti earum capitulo provinciali eligendo, et in eo sine personarum exceptione secundum Deum, sacrosque canones et Ordinis huiusmodi instituta, delinquentium tam superiorum quam subditorum quorumcumque corrigantur excessus, ac de salute animarum et de conservatione ipsius Ordinis eiusque domorum indemnitate tractetur, et statuatur quod fuerit regulariter statuendum.

§ 4. Et, quoniam non sine magna admiratione compertum est, religionem praedictam in praecipuis Europae regnis diffusam, cuius quamplurimi conventus viris cum doctrinâ tum pietate efflorescunt, constitutiones generales non agnoscere, quibus communiter gubernetur: ideo venerabili fratri nostro Martio episcopo Albanensi S. R. E. cardinali Ginetto nuncupato, Ordinis praedicti apud nos et Sedem Apostolicam protectori, per easdem praesentes iniungimus, ut pro hac primâ vice capitulum generale dicti Ordinis, quamprimum fieri poterit, in hac almâ Urbe convocari faciat, in quo ipse minister generalis et alii praedicti, sub poenis arbitrio nostro in casu contraventionis incurrendis, interesse, ibique statuta, constitutiones, ordinationes, ac omnia et singula, quae in spiritualibus ac temporalibus ipsius religionis ac regularis disciplinae statum, gubernium, observantiam et indemnitate quoquo modo concernere po-

terunt per totum Ordinem praedictum servanda, proponi et definiri debeant, quae tamen, antequam publicentur, congregationi eorundem cardinalium examinanda, corrigenda et approbanda exhibeantur.

§ 5. Decernentes praesentes litteras validas firmas et efficaces existere et fore, et ab omnibus, ad quos spectat et pro tempore spectabit, inviolabiliter observari, sicque in praemissis per quoscumque, iudices ordinarios et delegatos, etiam causarum palatii apostolici auditores, iudicari et definiri debere, ac irritum et inane quidquid secus super his a quocumque, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

§ 6. Non obstantibus apostolicis, ac in universalibus et provincialibus conciliis editis, generalibus vel specialibus constitutionibus et ordinationibus, necnon dicti Ordinis, etiam iuramento, confirmatione apostolicâ, vel quavis firmitate aliâ roboratis, statutis et consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis et litteris apostolicis eidem Ordini, eiusque superioribus, ac provinciis et fratribus quibuscumque in contrarium praemissorum quomodolibet concessis, confirmatis et innovatis; quibus omnibus et singulis, illorum tenores praesentibus pro expressis habentes, illis aliâs in suo robore permanentibus, ad praemissorum effectum specialiter et expresse derogamus, ceterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae, apud S. Mariam Maiorem, sub annulo Piscatoris, die XII augusti MDCLIV, pontificatus nostri anno X.

Dat. die 12 augusti 1654, pontif. anno X.

CXCIII.

Quod commendatarii, monasteria Ordinis Cisterciensis in commendam obtinentes, non possint priores et officiales eiusdem Ordinis instituere ac desti-

Clausulas addit.

Contraria remove.

tuere, nec visitare monachos, aut eisdem corrigere.

Innocentius Papa X,
ad futuram rei memoriam.

Exordium.

Pastoralis officii nobis divinitus commissi partes esse cognoscimus, ut, religiosorum virorum in humilitatis spiritu sub suavi religionis iugo Altissimi obsequiis mancipatorum commodis et felici directioni intendentes, illos a dispendiis quibuslibet, quantum nobis ex alto conceditur, asseramus¹.

Supplicatio contra commendatarios.

§ 1. Sane, pro parte dilecti filii Claudii, abbatis generalis Ordinis Cisterciensis, per eius procuratorem nobis nuper expositum fuit, quod, licet peculiaribus Ordinis praedicti privilegia, a quampluribus Romanis Pontificibus et signanter a felicis recordationis Pio II, Sixto V, Innocentio VIII, Pio IV, Pio V et Gregorio XIII praedecessoribus nostris concessa et confirmata, respective disponant ac declarent, quod commendatarii, monasteria dicti Ordinis in commendam obtinentes, nullam in monasteriis sibi commendatis², quoad eorum monachos iurisdictionem exercent, sed visitatio ad abbatem Cistercii et quatuor primores, quemlibet in sua generatione, iuxta formam antiquorum privilegiorum, pertineat, ac monachi ipsorum monasteriorum commendatorum dictum abbatem Cistercii et primos quatuor ac eorundem commissarios ad eandem visitationem recipere et in eorum manibus professionem emittere debeant; commendatarii vero ne quempiam propter delictum eiiciant, sed, quotiescumque monachi quid admiserint, quod quidem animadversione dignum sit, id quamprimum priori claustrali vel commissario significant, qui correctionem iuxta Ordinis praedicti statuta faciat, ac demum prior et subprior

in iisdem commendatis seu commendandis monasteriis, officiales spirituales et temporales, dicti Ordinis professi, et non seculares, per commendatarios, etiam si S. R. E. cardinales fuerint, instituantur; et propterea sacri Concilii Tridentini decreto sess. xxv, cap. xx statutum reperiatur, ut priores claustrales, ac in prioratibus conventuum² habentibus superiores, qui correctiones et spirituale regimen exercent, a capitulis generalibus, vel ipsorum Ordinum visitoribus instituantur; ac insuper a congregatione venerabilium fratrum nostrorum eiusdem S. R. E. cardinalium, negotiis et consultationibus episcoporum et regularium praeposita, resolutiones praemissis ac constitutionibus apostolicis innixae emanaverint die II augusti MDCLVII, quibus tunc existenti nostro et Sedis Apostolicae in regno Poloniae nuncio iniunctum fuit, ut serio invigilaret ne commendatarii huiusmodi, et signanter dilectus pariter filius Alexander Donhoff commendatarius monasterii Andreoviensis Ordinis praedicti, Cracoviensis dioecesis, circa officialium electiones vel circa monachorum vitam et mores ceteraque institutum regulare spectantia, se ingererent: nihilominus iidem commendatarii passim et in primis praedictus Alexander Donhoff in vim litterarum apostolicarum super eorundem monasteriorum commendis expeditarum, in quibus huiusmodi monasteriorum cura, regimen et administratio tam in spiritualibus quam temporalibus plenarie committitur, praetendunt ius instituendi ac destituendi priores et officiales, claustrales, visitandi, corrigendi, statuendi, ordinandi et exercendi ea quae institutum regulare contingunt, eorundemque commendatariorum nonnulli, non contenti redditibus ac fructibus, quorum maiorem partem ex opu-

¹ Quid pro asseramus legendum nescio (R. T.).

² Ed. Main. h. monasterio... commendata (R. T.).

¹ Praeintellige partic. negat. ne (R. T.).

² Forsan legendum conventum (R. T.).

lentionibus dicti Ordinis monasteriis colligunt, in alienam insuper messem, veluti in electiones ac depositiones priorum et subpriorum, aliorumque officialium, ac etiam in visitationes et monachorum correctiones, falcem mittere praesumentes, praedicta privilegia et constitutiones apostolicas contemptui habent in grave eiusdem Claudii abbatis imo universi Ordinis praedicti iurium praerudicium.

Confirmat pro-
ut in rubrica.

§ 2. Quare idem Claudius abbas nobis humiliter supplicari fecit, ut in praemissis opportune providere de benignitate apostolicâ dignemur. Nos igitur, dictum Claudium abbatem specialibus favoribus et gratiis prosequi volentes, et a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis censuris et poenis, a iure vel ab homine, quavis occasione vel causâ latis, si quibus quomodolibet innodatus existit, ad effectum praesentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes et absolutum fore censentes, huiusmodi supplicationibus inclinati, de praedictorum cardinalium consilio, inhaerentes praeallegatorum Summorum Pontificum praedecessorum nostrorum privilegiis Ordini Cisterciensi huiusmodi concessis, ac decreto eiusdem sacri Concilii Tridentini, ac resolutionibus aliâs desuper factis, apostolicâ auctoritate, tenore praesentium, declaramus, decernimus ac statuimus non licere commendatariis priores, subpriores, aut officiales claustrales instituere ac destituere, visitare monachos, eosdemque corrigere, nec facultates eisdem in litteris apostolicis concessas et expressas, prout supra, ad ea quae institutum regulare concernunt, ac, tenore praelibatorum privilegiorum et sacri concilii dispositione, monastico regimini relinquuntur, trahi posse ac debere.

Exequutores
deputat.

§ 3. Ideoque dilectis filiis nostris et Sedis praedictae nunciis, sive etiam loco-

rum Ordinariis, vel dicti Ordinis conservatoribus, per easdem praesentes imungimus, ut, quotiescumque requisiti fuerint, ab eiusmodi vexationibus ac violentiis manifestis commendatarios per censuras et alia iuris remedia, implorato etiam, si opus fuerit, brachii secularis auxilio, cohibeant et compescant, salvâ semper in praemissis auctoritate congregationis eorumdem cardinalium.

§ 4. Decernentes praesentes litteras semper validas, firmas et efficaces existere et fore, ac ab omnibus, ad quos spectat et pro tempore spectabit, inviolabiliter observari; sicque in iisdem praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos, etiam causarum palatii apostolici auditores, iudicari et definiri debere, et irritum et inane quidquid secus super his a quocumque, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

§ 6. Non obstantibus praemissis, ac recolendae memoriae Bonifacii Papa VIII de unâ, et in concilio generali¹ editâ de duabus dietis, dummodo ultra tres dietas aliquis auctoritate praesentium in iudicium non trahatur, aliisque apostolicis, ac in universalibus provincialibusque conciliis editis, generalibus vel specialibus, constitutionibus et ordinationibus, necnon praedicti Ordinis, etiam iuramento, confirmatione apostolicâ, vel quavis firmitate aliâ roboratis, statutis et consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis et litteris apostolicis in contrarium praemissorum quomodolibet concessis, confirmatis et innovatis; quibus omnibus et singulis, illorum tenores praesentibus pro expressis habentes, illis aliâs in suo robore permanentibus, ad praemissorum effectum specialiter et expresse derogamus; ceterisque contrariis quibuscumque.

§ 6. Volumus autem, quod praesentium transumptis, etiam impressis, manu ali-

¹ Edit. Main. legit *generalis* (R. T.).

Decretum ir-
ritum.

Contrariis do-
rogat.

Praesentibus
fidem addit.

cuius notarii publici subscriptis, et sigillo personae in ecclesiasticâ dignitate constitutae munitis, eadem prorsus fides in iudicio et extra adhibeatur, quae praesentibus ipsis adhiberetur, si forent exhibitae vel ostensae.

Datum Romae, apud S. Mariam Maiorem, sub annulo Piscatoris, die XXV septembris MDCLIV, pontificatus nostri anno XI¹.

Dat. die 25 septembris 1654, pontif. anno XI.

CXCIV.

Suppressio tituli cardinalatus ecclesiae S. Agnetis in Agone, et erectio similis tituli in ecclesia eiusdem S. Agnetis extra moenia Urbis².

Innocentius Papa X,
ad perpetuam rei memoriam.

Prooemium.

§ 1. Hodie in consistorio nostro secreto, ut moris est, titulum³ presbyteri cardinalis S. R. E., quo ecclesia S. Agnetis in Agone de Urbe olim insignita fuerat, et quam aliâs dilectus filius noster Baccius eiusdem S. R. E. presbyter cardinalis Aldobrandinus nuncupatus pro titulo sui cardinalatus obtinens in manibus nostris sponte et libere dimisit, de fratrum nostrorum consilio, perpetuo suppressimus; ac, ecclesiae eiusdem S. Agnetis extra moenia dictae Urbis honori et dignitati consulere volentes, illam in titulum unius eiusdem S. R. E. presbyteri cardinalis pro uno tituli S. Agnetis extra moenia Urbis presbytero cardinali, de simili consilio, auctoritate apostolicâ, perpetuo ereximus et instituimus; eamque tituli S. R. E. cardinalis nomine ac⁴ dignitate insignivimus et decoravimus, ac aliorum titularium Ecclesiae Romanae presbyterorum cardina-

¹ Male edit. Main. legit x (R. T.).

² Ex Regest. in Secret. Brev.

³ Male edit. Main. legit *titulus* (R. T.).

⁴ Coniunct. ac nos addimus (R. T.).

lium ecclesiarum numero favorabiliter aggregavimus; volentes ac etiam statuantes et decernentes, quod illa omnibus et singulis honoribus, insigniis, privilegiis, auctoritatibus, praeceminentiis, quibus aliae presbyterorum cardinalium ecclesiae, in similes titulos per Romanos Pontifices praedecessores nostros antiquius erectae et institutae, de iure, consuetudine et aliâs utuntur, potiuntur et gaudent, ac uti, potiri et gaudere quomodolibet poterunt in futurum, uti, potiri et gaudere libere et licite valeat; et insuper praedictum Baccium cardinalem, nuper tituli, ut praefertur, suppressi S. Agnetis in Agone presbyterum cardinalem, a vinculo, quo ecclesiae S. Agnetis in Agone huiusmodi, cui tunc praerat, tenebatur, absolventes, illum ad eandem ecclesiam S. Agnetis extra moenia Urbis ab eius primaevâ erectione huiusmodi tunc vacantem, et ab eo de more optatam, de simili consilio transtulimus, ac illum, quoad vixerit, dictae ecclesiae S. Agnetis extra moenia Urbis in presbyterum cardinalem praefecimus, curam, regimen et administrationem eiusdem ecclesiae sibi in spiritualibus et temporalibus plenarie committendo, necnon cum eodem Baccio cardinali, ut statum suum iuxta cardinalatus sublimitatem decentius tenere, et expensarum onera, quae ipsum iugiter de necessitate subire oportebat, facilius perferre valeret, quod etiam, postquam in vim translationis et praefectionis praedictarum pacificam possessionem, seu quasi, regiminis et administrationis dictae ecclesiae S. Agnetis extra moenia Urbis ac illius bonorum seu maioris partis eorum assecutus foret, omnia et singula beneficia ecclesiastica, cum curâ et sine curâ, secularia et quorumvis Ordinum ac etiam hospitalis S. Ioannis Hierosolymitani et aliarum militiarum regularia, quae tempore translationis et praefectio-

nis earumdem ex quibusvis concessionibus et dispensationibus apostolicis in titulum, commendam et administrationem ac alias obtinebat, necnon in quibus et ad quae ius sibi quomodolibet competeat, quaecumque, quocumque et qualiacumque essent, etiamsi secularia, canonicatus et praebendae, dignitates etiam maiores, et principes¹, personatus, administrationes, vel officia, etiam curata et electiva, in cathedralibus etiam metropolitanis vel collegiatis ecclesiis, regularia vero beneficia huiusmodi, monasteria etiam consistorialia, prioratus, praepositurae, praepositatus, dignitates, etiam conventuales, personatus, administrationes vel officia etiam claustralia curata et electiva, ipsaque tam secularia quam regularia beneficia huiusmodi de iure patronatus laicorum et nobilium et illustrium, ac eorum et clericorum mixtim, etiam ex fundatione et dotatione, et inter ipsum Baccium cardinalem et seu quoscumque alios in Romanam curiam vel extra eam litigiosa existerent, etiam ut prius, quoad viveret, etiam una cum dicta ecclesia S. Agnetis extra moenia Urbis, quamdiu illi praeesset, retinere, ac ius sibi in illis vel ad illa competens prosegui, et non deductum deducere, necnon quibusvis regressibus, accessibus et ingressibus, ac regrediendi, accedendi et ingrediendi ad quasvis ecclesias, etiam cathedrales et metropolitanas, primatiales et patriarchales, necnon monasteria, etiam consistorialia, prioratus, praeposituras, praepositatus, canonicatus et praebendas, dignitates, et maiores et principales, personatus, administrationes et officia, ac alia beneficia quaecumque et ut praefertur qualificata, necnon conferendi beneficia et officia ad eius collationem, provisionem, praesentationem, nominationem, institutionem et quaecumque aliam dispositionem pro tempore per-

¹ Videretur legendum *principales* (R. T.).

tinencia, ac personas idoneas ad illa pro tempore vacantia praesentandi, nominandi ac alias de illis disponendi, ac fructus, redditus et proventus ecclesiasticos ac pensiones annuas sibi quomodolibet reservatas et assignatas transferendi, necnon de bonis et aliis rebus ad ipsum Baccium cardinalem tunc et pro tempore spectantibus et pertinentibus, et quae ad eum eatenus pervenerant et in futurum pervenirent, testandi, ac quibusvis aliis facultatibus, concessionibus, gratiis, dispositionibus et indultis sibi concessis uti, et sub illis comprehensa, ac, si illa evincant², litigiosa beneficia huiusmodi, etiamsi ad illa regrediendi seu accedendi et ingrediendi facultas aliquibus personis et S. R. E. cardinalibus et de ipsius Baccii cardinalis consensu concessa existant³, consequi, et in titulum, commendam et administrationem (ita quod sibi liceret de fructibus, etc., illorum disponere) retinere, necnon quoscumque fructus, etc. ecclesiasticos loco pensionum annuarum, seu quascumque pensiones super similibus fructibus, etc. sibi reservatos et assignatos percipere, exigere et levare libere et licite valeret, quoad viveret, motu proprio, auctoritate apostolica, dispensavimus.

§ 2. Decernentes propterea monasteria necnon alia beneficia obtenta ac iura non vacare, et commendas administrationemque non cessare, ac regressus, accessus et ingressus, seu regrediendi, accedendi et ingrediendi, ac conferendi et transferendi, ac testandi, aliasque facultates, ac renunciationes fructuum, etc. pensionesque huiusmodi non expirare, neque extinctas esse; irritumque quoque et inane, si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari;³ necnon quibusvis con-

¹ Forsan legendum *evincaat* (R. T.).

² Potius legendum *existat* (R. T.).

³ Deest non obstantibus praemissis (R. T.).

Decretum irritans.

CXCV.

stitutionibus et ordinationibus apostolicis, et dictarum ecclesiarum et quibusvis aliis, etiam iuramento, confirmatione apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, statutis et consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis et litteris apostolicis, sub quibuscumque tenoribus et formis, ac cum quibusvis clausulis et decretis, etiam motu simili, etiam iteratis vicibus concessis, approbatis et innovatis; etiamsi in eis inter alia caveatur expresse, quod ecclesia huiusmodi in titulum cardinalatus nullo unquam tempore erigi possit, sique illam etiam per nos in titulum cardinalis erigi contingat, erectio huiusmodi nulla sit; illorum tenores praesentibus pro plene et sufficienter expressis, ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, ad praemissorum effectum, ea vice plenissime derogavimus; et insuper volumus et concessimus ecclesias, monasteria et beneficia, etc., huiusmodi, illorumque omnium qualitates, et maioritatis, principalitatis et conventualitatis, necnon invocationes, denominationes, situationes, annexas civitates, dioeceses, ordines, dependentias et illorum fructuum, etc., secundum communem vel librorum camerae apostolicae taxationem, veros annuos valores, ac fructuum, etc., reservatorum et pensionum huiusmodi qualitates et quantitates, tam coniunctim quam divisim, necnon beneficiorum litigiosorum status litium et regressuum, accessuum et ingressuum, concessionum, gratiarum, dispositionum, indultorum, reservatorum et aliarum facultatum sibi concessarum tenore et dispositione exprimi, seu etiam in toto vel in parte pro expressis haberi, et litteras desuper simul separatim expediri posse.

Datum Romae, apud S. Mariam Maiorem, sub annulo Piscatoris, die v octobris MDCLIV, pontificatus nostri anno XI.

Dat. die 5 octobris 1654, pontif. anno XI.

Commissio septem episcopis Franciae super verificatione epistolarum pastoralium archiepiscopi Senonensis, necnon Bellovacensis et Convenarum episcoporum, ac ordinationis eiusdem episcopi¹.

Venerabilibus fratribus archiepiscopis Arelatensi et Tholosano, ac episcopis Aniciensi, Matisconensi, Rhedonensi, Ambianensi et Suessionensi, seu episcopo Caesariensi venerabilis fratris episcopi Suessionensis coadiutori,

Innocentius Papa X.

Venerabiles fratres, salutem et apostolicam benedictionem.

Alias, per nostras in simili forma Brevis die xx decembris anni MDCLIII expeditas litteras², vobis, fratres archiepiscopo Arelatensis, ac episcopo, tunc Converanensis³, nunc archiepiscopo Tholosane, necnon episcopi Aniciensis et Matisconensis, commisimus verificationem epistolae pastoralis datae per venerabilem fratrem Henricum de Gondryn archiepiscopum Senonensem die xxiii septembris anni praefati, et successive publicatae ab eodem Henrico archiepiscopo per totam suam dioecesim, in qua praetendebat significare et praecipere obedientiam et executionem nostrae constitutionis, qua in quinque propositionibus condemnavimus doctrinam quondam Cornelii Iansenii episcopi Iprensis, contentam in suo *Augustino*, et alias, prout uberius continetur in praedictis litteris; quarum tenor est qui sequitur, videlicet: *a tergo*, Venerabilibus fratribus archiepiscopo Arelatensi, ac episcopis Aniciensi et Converano⁴ ac Matisconensi; *intus vero*, Innocentius Pa-

Motiva.

¹ Ex Regest. in Secret. Brev.

² Quas vide supra pag. 745 (R. T.).

³ Loc. cit. legitur *Conserano* (R. T.).

⁴ Ibid. legitur *Conserano* (R. T.).

pa X, venerabiles fratres, etc. (*reliqua, ut in suo ordine*).

Tres alios episcopos addit.

§ 1. Quoniam vero ob locorum, in quibus vos, venerabiles fratres Arelatensis et Tholosane archiepiscopi, ac Aniciensis et Matiscenensis episcopi, residetis, distantiam, non licuit vobis hactenus in numero per nos in praeinsertis litteris praescripto convenire pro exequenda nostrâ commissione praefatâ: ideirco, quo faciliôr reddatur et ne ulterius retardetur praedictae nostrae commissionis executio, decrevimus, firmâ in ceteris remanente praefatarum nostrarum litterarum dispositione, praenominatis quatuor delegatis tres alios, videlicet vos, fratres episcopi Rhedonensis, Ambianensis et Suessionensis, aut in tui locum, frater episcopo Suessionensis, te, frater episcopo Caesariensis, coadiutor eiusdem episcopi Suessionensis, adiungere. Quocirca vobis septem, fratres archiepiscopi et episcopi, per praesentes apostolicâ auctoritate committimus et mandamus, ut vos, coniunctim vel separatim, non tamen in minori numero quam duo, ad verificationem praedictae epistolae dicti Henrici archiepiscopi Senonensis et aliorum in praeinsertis nostris litteris contentorum procedatis. Et quia, post earumdem nostrarum litterarum expeditionem, pervenit ad nostram notitiam venerabiles fratres Nicolaum Bellocensem et Gilibertum Convenarum episcopos publicasse alias epistolas pastorales occasione praedictae nostrae constitutionis contra doctrinam *Augustini* praedicti Cornelii Iansenii, quarum illa, quae est dicti Nicolai episcopi, data est die XII novembris eiusdem anni MDCLIII, unâ cum quadam suâ ordinatione sub eadem datâ, altera vero praedicti Giliberti episcopi data est die X octobris eiusdem anni MDCLIII; vobis itidem per easdem praesentes committimus et mandamus, ut, servatâ formâ supra praescriptâ, etiam ad ambarum harum epistolarum et prae-

dictae ordinationis verificationem iisdem modis et terminis, qui in praeinsertis nostris litteris quoad verificationem epistolae pastoralis dicti Henrici archiepiscopi Senonensis praescripti sunt, procedatis.

§ 3. Non obstantibus omnibus illis, quae in eisdem nostris litteris voluimus non obstare, ceterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae, apud S. Mariam Maiorem, sub annulo Piscatoris, die XXVI octobris MDCLIV, pontificatus nostri anno IX.

Dat. die 26 octobris 1654, pontif. anno XI.

CXCVI.

*Commissio archiepiscopo Bituricensi et episcopo Olorensi pro executione Brevis super declaratione secularitatis Congregationis Doctrinae Christianae in Gallia emanatorum*¹.

Venerabilibus fratribus, archiepiscopo Bituricensi ac episcopo Olorensi,

Innocentius Papa X.

Venerabiles fratres, salutem et apostolicam benedictionem.

§ 1. Nuper pro parte dilecti filii Stephani Daulmoi, presbyteri Congregationis Doctrinae Christianae in Gallia, nobis expositum fuit, quod, cum post emanationem nostrarum in simili formâ Brevis die XXX Iulii MDCLVII et die XXX Augusti MDCLII expeditarum litterarum, per quas unionem Congregationis Doctrinae Christianae huiusmodi Congregationi dilectorum filiorum clericorum regularium de Somascha nuncupatorum antea auctoritate apostolicâ fundatam dissolvimus, eandemque Congregationem Doctrinae Christianae ad statum secularem, iuxta illius institutum a felicis recordationis Cle-

Motiva.

¹ Ex Regest. in Secret. Brev.

mente Papa VIII praedecessore nostro approbatum, et reduximus et reductam esse sub certis modo et formâ inibi expressis declaravimus, dilectus pariter filius Hercules Audifret, dictae Congregationis Doctrinae Christianae etiam presbyter, suo et aliorum secularitati Congregationis huiusmodi se opponentium nomine, libellum supplicem, quo regularitatem eiusdem Congregationis Doctrinae Christianae sustinere contendebat, nobis porrexisset, nosque¹ libellum supplicem huiusmodi a particulari congregatione per nos deputatâ examinari mandavimus ab eadem particulari congregatione pro secularitate praedictae Congregationis Doctrinae Christianae iuxta mentem nostram in praedictis nostris litteris expressam resolutum fuit.

Supplicatio.

§ 2. Cum autem, sicut eadem expositio subiungebat, praedictus Stephanus, attento quod archiepiscopus Parisiensis, cui per easdem litteras nostras commiseramus ut capitulum generale eiusdem Congregationis Doctrinae Christianae convocaret, et alia in praemissis nostris litteris contenta exequeretur, viam universae carnis ingressus est, ad repellendam inobedientium contumaciam, earumdem litterarum nostrarum executionem vobis per nos demandari summopere desideret: nos, eundem Stephanum specialibus favoribus et gratiis prosequi volentes, et a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris et poenis, a iure vel ab homine, quavis occasione vel causâ latis, si quibus quomodolibet innodatus existit, ad effectum praesentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes et absolutum fore censentes, huiusmodi supplicationibus inclinati, necnon dictarum nostrarum litterarum tenores praesentibus pro plene et sufficienter expressis ac verbatim insertis habentes, de vene-

¹ Simpliciter lege nos (n. t.).

rabilium fratrum nostrorum S. R. E. cardinalium negociis et consultationibus episcoporum et regularium praepositorum consilio, inhaerendo voto particularis congregationis super huiusmodi negotio a nobis specialiter deputatae, necnon resolutionibus aliâs factis super secularitate praedictae Congregationis Doctrinae Christianae in Gallia ac denuo utraq; parte informante approbatis, praefatas nostras in formâ Brevis litteras anni MDCLVII et MDCLII huiusmodi secularitatem declarantes exequendas esse censemus, ac fraternitatibus vestris et vestrum cuilibet tam coniunctim quam divisim earumdem nostrarum litterarum executionem, cum facultate procedendi per censuras et alia iuris remedia contra inobedientes et rebelles, necnon convocandi capitulum generale modo et formâ in eisdem litteris anni MDCLVII et MDCLII praescriptis, eidemque capitulo praesidendi, ac ea omnia peragendi quae praedicto archiepiscopo Parisiensi fuerant demandata, apostolicâ auctoritate, tenore praesentium, demandamus.

§ 3. Non obstantibus omnibus illis, quae in eisdem litteris voluimus non obstare, ceterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae, apud S. Mariam Maiorem, sub annulo Piscatoris, die XVI novembris MDCLIV, pontificatus nostri anno XI.

Dat. die 16 novembris 1654, pontif. anno XI.

CXCVII.

*Confirmatio statutorum in capitulis generalibus Congregationis Oratorii Iesu Christi Domini nostri pro felici eius directione conditorum*¹.

Innocentius Papa X,
ad perpetuam rei memoriam.

§ 1. Ex Romani Pontificis providentiâ provenire convenit, ut illa, quae pro christi-

¹ Ex Regest. in Secret. Brev.

Decretum irritans.

Prooemium.

Statuta facta
in capitulis ge-
neralibus Con-
gregationis Ora-
torii Iesu Chri-
sti.

stifidelium in humilitatis spiritu et piaevitae studiis perfectioni status sacerdotalis totaliter incumbendum felici directione provide constituta esse dignoscuntur, confirmationis apostolicae praesidio muniantur. Sane, pro parte dilectorum filiorum Francisci Bourgoing praepositi generalis et presbyterorum Congregationis Oratorii Iesu Christi domini nostri, dudum a felicis recordationis Paulo Papae V praedecessore nostro institutae, nobis nuper expositum fuit, quod, cum primus eiusdem Congregationis institutor, seu praepositus generalis, cui facultas statuta pro felici dictae Congregationis regimine condendi, auctoritate apostolica, concessa fuerat, nullis conditis statutis huiusmodi immature sit¹ morte ereptus, praefatae Congregationis presbyteri, provide considerantes ipsam Congregationem non solum per Galliam, ubi principium habuit, sed etiam per exterarum nationes benedicente Domino diffusam, sine aliqua firma et per Sedem Apostolicam approbatam vivendi formam, regi et crescere vix posse, nonnulla statuta pro felici statu et directione eiusdem Congregationis in illius capitulis generalibus secundi et praedicti Francisci moderni ipsius Congregationis praepositorum generalium tempore celebratis sub nostro et Sedis Apostolicae beneplacito condiderunt, tenoris, qui sequitur, videlicet: Quod dictae Congregationis, quae mere secularis existit, proprius et essentialis status sit² pure ecclesiasticus et sacerdotalis, ac sacerdotibus et ad sacerdotium spirantibus³, nullo antea voto solemniter religionis adstrictis, constare debeat: Item quod nulli in dicta Congregatione votum solemniter, seu utcumque religiosum, emitte licet, ipsaque Congregatio a quocumque votum simplex exigere non possit:

¹ Verbum *sit* nos addimus (R. T.).

² Male edit. Main. legit *sic* pro *sit* (R. T.).

³ Potius lege *adspirantibus* (R. T.).

Item, quod praepositi generalis ac illius assistentium electio ad capitulum generale ipsius Congregationis spectet ac pertineat: Item, quod officium praepositi generalis ad vitam, ut antea, assistentium vero huiusmodi ad nutum ipsius capituli generalis, modo non ultra novennium, durare debeat: Item, quod dictae Congregationis capitulum generale, ex vocalibus omnium domorum ipsius Congregationis per ceteros alios dictarum domorum vocales legitime deputatos consistens, statim temporibus, ultra tamen novennium non protrahendis, celebrabitur: Item, quod universae Congregationis regimen, cessante capitulo generali, penes praepositum generalem ex consilio assistentium huiusmodi, singularium vero domorum penes singulos earum praepositos per ipsum praepositum generalem de consilio assistentium ponendos et amovendos remaneat, dummodo huiusmodi praepositorum officium non duret ultra triennium, nisi praepositus generalis pro tempore existens facultatem illud ad aliud triennium ex gravi causa et de praedictorum assistentium consilio prorogandi in capitulis generalibus ipsius Congregationis obtinuerit. Item, quod penes capitulum generale ipsius congregationis legitime congregatum omnimoda potestas sit in praepositum generalem pro tempore existentem, ac in ceteras omnes alias singulasque personas dictae Congregationis: Ac, quoad bonum ipsius Congregationis regimen, sive publicum sive privatum sit, id omne per pluralitatem vocum in actu capituli generalis discerni debeat.

§ 2. Cum autem, sicut eadem expositio subiungebat, praedicti Franciscus praepositus generalis et presbyteri praeserta statuta apostolicae confirmationis nostrae patrocinio roborari summopere desiderant, nos, ipsos Franciscum praepositum generalem et presbyteros spe-

Praedicta statuta auctoritate sua confirmat.

cialibus favoribus et gratis prosequi volentes, et eorum singulares personas a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris et poenis, a iure vel ab homine, quavis occasione vel causa latis, si quibus quomodolibet innodatae existunt, ad effectum praesentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes et absolutas fore censentes, supplicationibus eorum nomine nobis super hoc humiliter porrectis inclinati, de venerabilium fratrum nostrorum S. R. E. cardinalium negotiis et consultationibus episcoporum et regularium praepositorum consilio, praeserta statuta, apostolica auctoritate, tenore praesentium, confirmamus et approbamus, illisque inviolabilis apostolicae firmitatis robor adiciamus, ac omnes et singulos iuris et facti defectus, si qui desuper in illis quomodolibet intervenerint, supplemus.

Praesentibus additiam, officiam,

§ 3. Decernentes praesentes litteras semper firmas, validas et efficaces existere et fore, et ab illis, ad quos spectat et pro tempore spectabit, inviolabiliter observari, sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos, etiam causarum palatii apostolici auditores, iudicari et definiri debere, ac irritum et inane, si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

Decretum irritans.

§ 4. Non obstantibus apostolicis, ac in universalibus provincialibusque et synodalibus conciliis editis, generalibus vel specialibus, constitutionibus et ordinationibus apostolicis, ceterisque contrariis quibuscumque.

Transumptum fides.

§ 5. Volumus autem, ut praesentium litterarum transumptis, seu exemplis, etiam impressis, manu alicuius notarii publici subscriptis, et sigillo personae in ecclesiastica dignitate constitutae munitis, eadem prorsus fides ubique locorum tam

in iudicio quam extra illud habeatur, quae ipsis praesentibus haberetur, si forent exhibitae vel ostensae.

Datum Romae, apud S. Mariam Maiorem, sub annulo Piscatoris, die XIX novembris MDCLIV, pontificatus nostri anno XI.

Dat. die 19 novembris 1654, pontif. anno XI.

CXCVIII.

Ut in Neapolitano regno festum sancti patris Dominici sit ab opere feriatum¹.

Innocentius Papa X,
ad perpetuam rei memoriam.

§ 1. Apostolatus officium, nullo meritorum suffragio nobis ex alto commissum, postulat, ut in his, per quae sanctorum Christi confessorum cultus et veneratio in dies magis augeatur eiusdem officii partes propensis studiis impendamus, piisque christifidelium in id tendentibus votis benignum praebeamus assensum, prout conspicimus in Domino salubriter expedire. Sane, nomine dilectorum filiorum communitatum Neapolitanarum et aliarum civitatum, necnon universitatum, oppidorum et terrarum totius regni Neapolitani nobis nuper expositum fuit, quod cum ipsi sanctum Dominicum in patronum et protectorem civitatis Neapolis totiusque regni praedicti canonice elegerint, pro eo, quem erga ipsum gerunt, devotionis affectu², atque ut grati animi erga illum imposterum extet monumentum, eiusdem Sancti festum diem de cetero tamquam de praeepto ut infra servari, et propterea sibi per nos desuper opportune provideri summopere desiderant. Nos, piis eorundem communitatum et universitatum desideriis in praemissis annuere, illosque specialibus favoribus et gratis prosequi volentes, et eorum singulares personas a quibusvis excommunicationis,

Expositio.

Festum S. Dominici tamquam ex praeepto in regno Neapolitano observandum declarat.

¹ Ex Regest. in Secret. Brev.

² Edit. Main. habet *affectum* (R. T.).

suspensionis et interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris et poenis, a iure vel ab homine, quavis occasione vel causâ latis, si quibus quomodolibet innodatae existunt, ad effectum dumtaxat praesentium consequendum, harum serie absolventes et absolutas fore censentes, supplicationibus illorum nomine nobis super hoc humiliter porrectis inclinati, de venerabilium fratrum nostrorum S. R. E. cardinalium sacris ritibus praepositorum consilio, quod de cetero perpetuis futuris temporibus in civitate Neapolis ac in toto reliquo regno Neapolitano praedicto ipsius sancti Dominici natalitius dies tamquam festum de praeepto ab omnibus utriusque sexus christifidelibus civitatis ac regni praedicti servetur et servari omnino debeat, apostolicâ auctoritate, tenore praesentium, concedimus et indulgemus, ac decernimus et declaramus. Quocirca venerabilibus fratribus archiepiscopis, ac episcopis, ceterisque locorum Ordinariis in dicto regno constitutis, per praesentes praecipimus et mandamus, quatenus easdem praesentes in suis quisque ecclesiis et dioecesibus publicari faciant, ac omnes et quoscumque sibi subiectos ad praedicti festi celebrationem omnibus iuris remediis cogant atque compellant, super quo plenam et amplam illis per praesentes concedimus facultatem.

contrariis de-
rogat

§ 2. Non obstantibus constitutionibus et ordinationibus apostolicis, ac quibusvis privilegiis, indultis et litteris apostolicis in contrarium praemissorum quomodolibet concessis, confirmati et innovatis; quibus omnibus et singulis, eorum omnium tenores praesentibus pro expressis habentes, illis aliis in suo robore permansuris, ad praemissorum effectum, specialiter et expresse derogamus; ceterisque contrariis quibuscumque.

Transumptio-
rum fides.

§ 3. Volumus autem, quod praesentium transumptis, etiam impressis, manu ali-

cuius personae in dignitate ecclesiasticâ constitutae munitis, eadem prorsus fides in iudicio et extra adhibeatur, quae praesentibus ipsis adhiberetur, si forent exhibitae vel ostensae.

Datum Romae, apud S. Mariam Maiorem, sub annulo Piscatoris, die xviii decembris MDCLIV, pontificatus nostri anno xi.

Dat. die 18 decembris 1654, pontif. anno xi.

CXCIX.

Confirmatio decreti congregationis Concilii declarantis, quod decanus et capitulum ecclesiae Bellovacensis in eorum territorio veniant sub appellatione Ordinariorum¹.

Innocentius Papa X,
ad futuram rei memoriam.

§ 1. Exponi nobis nuper fecerunt dilecti filii decanus et canonicus ecclesiae Bellovacensis, quod, cum ipsi, qui tam in capite quam in membris a iurisdictione ordinariâ venerabilis fratris episcopi Bellovacensis exempti sunt et territorium cum iurisdictione ordinariâ obtinent, constitutionem a nobis editam, per quam quinque propositiones, occasione libri impressi, cui titulus *Augustinus Cornelii Iansenii episcopi Iprensis*, excitatas, in eadem constitutione expressas, damnavimus², et cuius publicationem venerabilibus fratribus patriarchis, archiepiscopis, ac episcopis et aliis locorum Ordinariis demandavimus, in praedicto eorum territorio publicari mandavissent, mandatumque eorum huiusmodi intra fines eorum iurisdictionis praedictae affixum fuisset³, venerabilis frater modernus episcopus Bellovacensis adversus ipsos decanum et canonicos propterea sententias cum poenâ excommuni-

Prooemium.

¹ Ex Regest. in Secret. Brev.

² Edit. Main. legit *damnaverimus* (R. T.).

³ Male edit. Main. legit *fuisse* (R. T.).

cationis tulit in grave eorumdem decani et canonicorum exemptionis aliorumque iurium praeiudicium, iniuriam et gravamen. Quare, habito pro parte decani et canonicorum huiusmodi ad venerabiles fratres nostros S. R. E. cardinales sacri Concilii Tridentini interpetres recursu, emanavit desuper ab iisdem cardinalibus decretum tenoris sequentis, videlicet:

Decretum sa-
erae congrega-
tionis.

« Die xvii ianuarii MDCLIV sacra congregatio eminentissimorum cardinalium Concilii Tridentini interpretum, secundum ea quae supra proponuntur, censuit decanum et capitulum Bellovacense comprehendere appellatione Ordinariorum in locis in quibus habet iurisdictionem, et ita notificandum episcopo et eidem capitulo.

PETRUS ALOYSIUS cardinalis CARAFA,
Praefectus.

Loco † sigilli.

FRANCISCUS PAULUTIUS S. C. C., *Secr.*

Confirmat.

§ 2. Cum autem ea firmiora sint quibus Apostolicae Sedis accedit auctoritas, propterea nobis humiliter supplicari fecerunt decanus et canonici praedicti, ut decretum praesertim confirmare de benignitate apostolicâ dignaremur. Nos igitur, eosdem exponentes specialibus favoribus et gratiis prosequi volentes, et eorum singulares personas a quibusvis excom-

municationis, suspensionis et interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris et poenis, a iure vel ab homine, quavis occasione vel causâ latis, si quibus quomodolibet innodatae existunt, ad effectum praesentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes et absolutas fore censentes, huiusmodi supplicationibus inclinati, decretum praesertim, apostolicâ auctoritate, tenore presentium, confirmamus et approbamus, illisque inviolabilis apostolicae firmitatis vim et robur adii-cimus.

§ 3. Decernentes praesentes litteras firmas, validas et efficaces, existere et fore, ac illis, ad quos spectat et pro tempore spectabit, plenissime suffragari, sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos, etiam causarum palatii apostotici auditores, iudicari et definiri debere, ac irritum et inane, si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

Praesentes
validas decla-
rat.

§ 4. Non obstantibus praemissis, ac constitutionibus et ordinationibus apostolicis, etiam conciliaribus, ceterisque contrariis quibuscumque.

Decretum
irritans.

Datum Romae, apud S. Mariam Maiorem, sub annulo Piscatoris, die xxiii decembris MDCLIV, pontificatus nostri anno xi.

Dat. die 23 decembris 1654, pontif. anno xi.